

MF Opracowania i Analizy

Wybrane aspekty
systemu podatkowo-
składkowego
na podstawie danych
PIT i ZUS 2016

Paweł Chrostek
Justyna Klejdysz
Dominik Korniluk
Marek Skawiński

Spis treści

Wprowadzenie	2
Podstawowe agregaty danych PIT i ZUS	3
Podstawowe informacje o danych PIT	3
Podstawowe informacje o danych ZUS	6
Połączone dane PIT i ZUS	8
Rozkład dochodów brutto	11
Nierówności dochodowe	11
Zróżnicowanie przestrzenne dochodów	16
Umowy o pracę	18
Umowy cywilnoprawne	24
Podstawowe informacje o umowach cywilnoprawnych	24
Umowy nieodróżnialne od umów o dzieło	34
Zastępowanie umów o pracę umowami cywilnoprawnymi	35
Działalność gospodarcza	36
Podstawowe informacje o działalności gospodarczej	36
Opodatkowanie i oskładkowanie działalności gospodarczej	42
Emeryci i renciści	45
Służby mundurowe	48
Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	52
Ubezpieczenie zdrowotne	52
Ubezpieczenie wypadkowe	54
Zbiegi tytułów ubezpieczeń	56
Obciążenie podatkowo-składkowe	58
Struktura obciążenia podatkowo-składkowego	58
Limit trzydziestokrotności	68
Polityka prorodzinna	70
Ulga podatkowa na dzieci	70
Wspólne rozliczanie podatku małżonków	73
Wspólne rozliczanie podatku z dzieckiem	75
Załączniki	77
Tytuły ubezpieczeń i kategoria ubezpieczonego	77

Wprowadzenie

Celem opracowania jest przedstawienie w ujęciu statystycznym wybranych zagadnień systemu podatkowego i składkowego. Prezentacja oparta jest o połączoną bazę danych podatkowych i ubezpieczeniowych. Są trzy główne powody, dla których połączenie informacji z systemu podatkowego i składkowego jest istotne z punktu widzenia Ministerstwa Finansów. Po pierwsze, oba systemy stanowią podstawowe źródło danin publicznych pobieranych od osób fizycznych. Stąd też kompleksowa analiza obciążenia daninami publicznymi wymaga jednoczesnego spojrzenia na obciążenie podatkami oraz składkami na ubezpieczenia publiczne. Po drugie, dane ubezpieczeniowe dają możliwość Ministerstwu Finansów lepszego, opartego na danych, zrozumienia systemu składkowego i jego relacji z systemem podatkowym. Po trzecie, informacje zbierane przez system podatkowy oraz ubezpieczeniowy mają charakter uzupełniający się. W rezultacie połączone dane umożliwiają spojrzenie na te same zjawiska z dwóch różnych stron.

Opracowanie wykorzystuje połączoną bazę danych Ministerstwa Finansów oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Punktem wyjścia są posiadane przez Ministerstwo Finansów zbiory deklaracji podatkowych osób fizycznych. Od strony Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wykorzystane zostały informacje o zadeklarowanych składkach na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Departament Polityki Makroekonomicznych przeprowadził transformację danych ubezpieczeniowych do postaci analitycznej. Transformacja obejmowała m.in. agregacje do danych rocznych, wyznaczenie kategorii ubezpieczonych oraz wyodrębnienie zbiegów tytułów ubezpieczeń. Ponadto utworzono rejestr podmiotów, aby efektywnie identyfikować podmioty w obu bazach danych.

Ze względu na złożoność systemu podatkowego oraz ubezpieczeniowego w opracowaniu uwzględniono jedynie wybrane zagadnienia. Ich wybór podyktowany jest potrzebami Ministerstwa Finansów w zakresie prac analitycznych oraz oceny skutków regulacji. W opracowaniu uwzględniono następujące obszary: (1) podstawowe statystyki połączonej bazy danych, (2) podział na podgrupy (źródło dochodów/typ umowy), (3) wybrane aspekty systemu składkowego, (4) obciążenie podatkowo-składkowe oraz (5) prorodzinna polityka podatkowa. Każdemu obszarowi można przypisać konkretne rozdziały. Pierwsze dwa rozdziały prezentują podstawowe statystyki. Następnie w rozdziałach o umowie o pracę, umowach cywilnoprawnych, działalności gospodarczej, emerytach i rencistach oraz służbach mundurowych przedstawiono bardziej szczegółową informację o poszczególnych grupach. Tematy związane z trzecim obszarem zaprezentowane są w rozdziale dotyczącym składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Czwarty obszar odpowiada rozdziałowi o obciążeniu podatkowo-składkowym. W ostatnim rozdziale poruszane są zagadnienia z obszaru prorodzinnej polityki podatkowej w kontekście ulgi podatkowej na dzieci oraz wspólnego rozliczania podatków.

Należy podkreślić, że materiał ten jest opracowaniem analitycznym. Nie stanowi on wykładni prawa ani nie jest statystyką publiczną w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.

Autorzy pragną podziękować za wsparcie i cenne uwagi Sławomirowi Dudkowi, Joannie Bęzie-Bojanowskiej, Tomaszowi Szałwińskiemu, Marcinowi Bojanowskiemu, Krzysztofowi Gołębiowskiemu, Marcie Górskiej, Piotrowi Cwiakowskiemu oraz Markowi Lachowiczowi.

Podstawowe agregaty danych PIT i ZUS

Podstawowe informacje o danych PIT

W statystykach dotyczących PIT oraz przy łączeniu z bazą danych ZUS uwzględniono dane z następujących formularzy: PIT-28, PIT-36, PIT-36L, PIT-37, PIT-38, PIT-39, PIT-40 oraz PIT-40A.¹

Tabela 1: Opis formularzy PIT

Formularz	Opis
PIT-28	Najem lub działalność gospodarcza poniżej 150 tys. euro przychodu - podatek ryczałtowy
PIT-36	Działalność gospodarcza, najem oraz przychody z zagranicy ¹ - skala podatkowa
PIT-36L	Działalność gospodarcza - podatek liniowy 19%
PIT-37	Przychody uzyskane za pośrednictwem płatnika - skala podatkowa
PIT-38	Przychody z papierów wartościowych, instrumentów finansowych lub udziałów w spółkach
PIT-39	Sprzedaż nieruchomości i praw majątkowych
PIT-40	Roczne obliczenie podatku dochodowego sporządzane i przedkładane przez płatnika
PIT-40A	Roczne obliczenie podatku dochodowego sporządzane i przedkładane przez ZUS/KRUS

¹ PIT-36 może obejmować także inne przychody.

Podstawowe informacje dotyczące liczebności podatników, liczby deklaracji, łącznej sumy zapłaconego podatku oraz sumy przychodów oraz dochodów brutto podatników prezentowane są w tabeli 2. Deklaracje wspólne odnoszą się do wspólnego rozliczenia małżonków lub samotnego rodzica z dzieckiem.

Tabela 2: Podstawowe statystyki według formularzy PIT

Formularz	Podatnicy	Deklaracje		Suma (zł)		
		wszystkie	wspólne	przychodów	dochodów	podatków
PIT-28	1 062 876	1 062 931	-	49,3 mld	-	2,3 mld
PIT-36	3 016 442	2 184 822	893 574	385,6 mld	125,4 mld	10,9 mld
PIT-36L	534 010	534 039	-	1 017,3 mld	119,9 mld	20,7 mld
PIT-37	16 347 008	12 584 238	4 260 422	569,7 mld	545,9 mld	42,2 mld
PIT-38	258 732	258 763	-	94,9 mld	6,0 mld	1,0 mld
PIT-39	101 258	101 295	-	10,5 mld	6,4 mld	0,2 mld
PIT-40	397 296	397 329	-	18,3 mld	17,7 mld	1,5 mld
PIT-40A	5 340 568	5 340 912	-	106,5 mld	106,5 mld	8,0 mld
Ogółem	25 638 541	22 464 329	5 153 996	2 252,3 mld	927,7 mld	86,8 mld

W przypadku niektórych źródeł dochodu (np. działalność gospodarcza) podatnik może wybrać sposób opodatkowania i co za tym idzie formularz podatkowy. Ponadto w ramach jednego formularza rozliczane są różne źródła dochodów. Stąd też tabela 3 przedstawia sumy dochodów brutto z podziałem na wybrane źródła dochodu.

¹Przedstawione statystyki mogą nieznacznie różnić się od publikacji Ministerstwa Finansów „Informacja dotycząca rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych za 2016” z powodu innej daty pobrania danych oraz niewielkich różnic definicyjnych.

Tabela 3: Suma dochodów brutto według wybranych źródeł

Źródło dochodu	Suma	Odsetek
Ogółem	927,7 mld	100%
Działalność gospodarcza	156,9 mld	16,92%
Umowa o pracę	504,5 mld	54,39%
Umowy cywilnoprawne	35,6 mld	3,83%
Emerytury i renty	203,9 mld	21,98%
Najem	1,1 mld	0,11%
Papiery wartościowe	6,0 mld	0,64%

Nie uwzględnia PIT-28.

W szczególnych przypadkach podatnik musi złożyć więcej niż jeden formularz. Przykładem takim jest sytuacja, gdy podatnik otrzymuje przychód z umowy o pracę i prowadzi działalność opodatkowaną ryczałtowo. Tabela 4 pokazuje ilu podatników składa daną liczbę formularzy.

Tabela 4: Liczba formularzy przypadająca na podatnika

Liczba formularzy	Podatnicy
1	24 344 333
2	1 244 793
3	69 484
4	3 841
5	91

Tabela 5 jest to macierz, która obejmuje podatników wypełniających wyłącznie jeden lub wyłącznie dwa formularze. Większa liczba formularzy niż dwa została pominięta ze względu na niewielką ilość. W komórkach odnoszących się do tego samego formularza w wierszu oraz w kolumnie podana została liczba podatników rozliczających się wyłącznie danym formularzem. Jeżeli formularz w wierszu jest inny niż w kolumnie to liczba odzwierciedla liczbę podatników, którzy złożyli te dwa formularze. Macierz jest symetryczna, stąd też aby poprawić czytelność przedstawiono jedynie górną część.

Tabela 5: Liczba podatników rozliczających się jednym lub dwoma formularzami

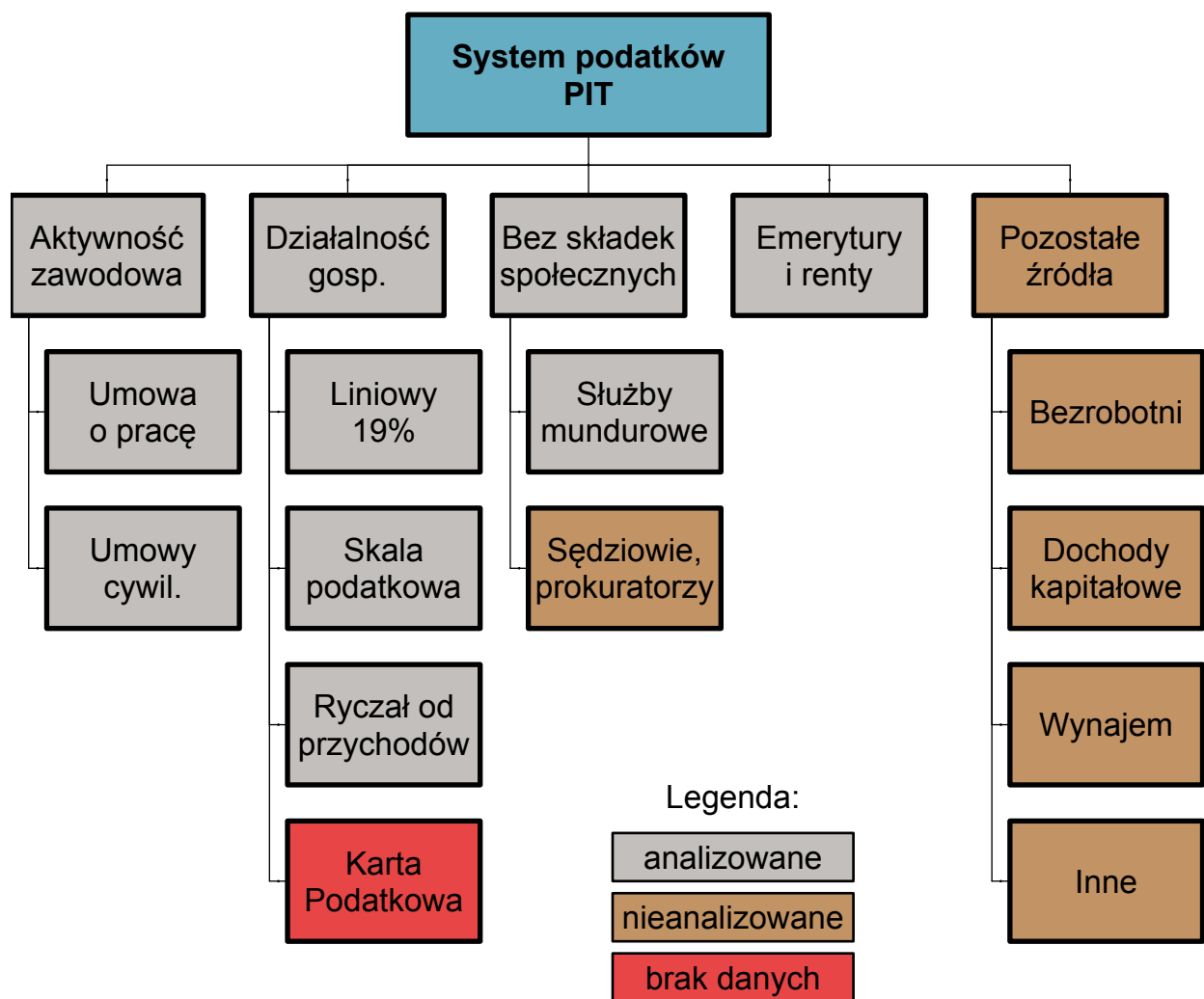
	PIT-28	PIT-36	PIT-36L	PIT-37	PIT-38	PIT-39	PIT-40	PIT-40A
PIT-28	328 136	108 321	16 978	457 457	2 546	1 632	5 362	88 202
PIT-36	-	2 791 274	39 415	267	41 988	14 627	54	6 194
PIT-36L	-	-	218 194	183 338	7 955	2 018	292	19 826
PIT-37	-	-	-	15 438 136	136 030	47 793	300	31 337
PIT-38	-	-	-	-	12 662	120	1 796	19 579
PIT-39	-	-	-	-	-	11 219	689	10 676
PIT-40	-	-	-	-	-	-	388 611	1
PIT-40A	-	-	-	-	-	-	-	5 156 101

System podatkowy - podstawowe informacje

W ramach systemu opodatkowania osób fizycznych można wydzielić następujące obszary: (1) aktywność zawodowa, (2) działalność gospodarcza, (3) zawody nie płacące składek na ubezpieczenie społeczne, (4) emeryci

i renciści oraz (5) pozostałe źródła przychodu. Analizy ogólne dla całego systemu podatkowo-składkowego obejmują wszystkie obszary wymienione w schemacie przedstawionym na rysunku 1. Natomiast w kolejnych rozdziałach szczegółową analizę przeprowadzono dla osób z umowami o pracę i umowami cywilnoprawnymi, prowadzących działalność gospodarczą, pracujących w służbach mundurowych oraz emerytów i rencistów. W przypadku działalności gospodarczej nie uwzględniono karty podatkowej ze względu na brak zcentralizowanych danych.

Rysunek 1: Schemat systemu podatkowego z wyodrębnieniem obszarów podlegających szczegółowej analizie

Skala podatkowa zaprezentowana w tabeli 6 odnosi się do podatników rozliczających się formularzem PIT-36, PIT-37, PIT-40 oraz PIT-40A. Podatek liniowy od dochodu wynosi 19% i dotyczy formularza PIT-36L, PIT-38 oraz PIT-39. Natomiast podatek ryczałtowy od przychodu związany jest z formularzem PIT-28. Ze względu na niedostępność danych nie uwzględniono informacji o podatkach z karty podatkowej.

Tabela 6: Skala podatkowa (w zł)

Podstawa opodatkowania		
Od	Do	Podatek należny
0	85 528	18% minus kwota zmniejszająca podatek 556 zł 02 gr
85 528	-	14839 zł 02 gr + 32% nadwyżki ponad 85528 zł

Podstawa opodatkowania równa jest przychodom pomniejszonym o koszty uzyskania przychodu i odliczenia od dochodu. Tabela 7 oraz 8 przedstawiają koszty uzyskania przychodu dla poszczególnych typów umów.

Tabela 7: Koszty uzyskania przychodu (w zł) - część 1

Umowa o pracę			
z jednego stosunku pracy (wartość mies.)	z kilku stosunków pracy (limit roczny)	z jednego stosunku pracy dla dojeżdżających (wartość mies.)	z kilku stosunków pracy dla dojeżdżających (limit roczny)
111,25	2002,05	139,06	2502,56

Tabela 8: Koszty uzyskania przychodu (w zł) - część 2

Umowa o pracę	Umowa cywilnoprawna	
praca twórcza	umowa zlecenie i umowa o dzieło	umowa cywilnoprawna z korzystaniem przez twórców z praw autorskich oraz artystów i wykonawców z praw pokrewnych lub rozporządzania przez nich tymi prawami
50% przychodu pomniejszonego o składki na ubezpieczenia społeczne	20% przychodu pomniejszonego o składki na ubezpieczenia społeczne (jeśli występują)	50% przychodu ¹ pomniejszonego o składki na ubezpieczenia społeczne

¹ Maksymalny przychód 85528 zł.

Podstawowe informacje o danych ZUS

Składki

W publicznym systemie ubezpieczeniowym można wyróżnić składki na ubezpieczenia społeczne i składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% przychodu pomniejszonego o składki na ubezpieczenia społeczne po stronie pracownika i zleceniobiorcy lub w przypadku przedsiębiorców co najmniej 9% z minimalnej podstawy 3210,6 zł, co przekłada się na 288,95 zł składki. Wysokość składek na ubezpieczenia społeczne wraz z rozróżnieniem na stronę płacącą przedstawione są w tabeli 9.

Tabela 9: Wysokość składek na ubezpieczenia społeczne, FP oraz FGŚP w procentach wynagrodzenia brutto

Miesiąc	Pracownik (Zleceniobiorca)			Pracodawca (Zleceniodawca)				
	emerytalna	rentowa	chorobowa ¹	emerytalna	rentowa	wypadkowa	FP	FGŚP
I-XII	9,76	1,5	2,45	9,76	6,5	0,4-3,6	2,45	0,1

¹ dobrowolna dla zleceniobiorcy

Dla samozatrudnionych ustalany jest minimalny wymiar składek, który prezentowany jest w tabeli 10. Preferencyjne stawki ubezpieczeń społecznych przedstawione są w tabeli 11.

Tabela 10: Minimalny miesięczny wymiar składek w zł na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i FP osób samozatrudnionych

Miesiąc	Podstawa ubezpieczenia		Minimalne ubezpieczenie		Składka zdrowotna		FP
	społeczne	zdrowotne	społeczne	zdrowotne	odliczana od podatku	nieodliczana od podatku	
I-XII	2433	3210,6	772,96	288,95	248,82	40,13	59,61

Składka na ubezpieczenia społeczne uwzględnia dobrowolną składkę chorobową.

Tabela 11: Preferencyjne składki miesięczne w zł na ubezpieczenia społeczne dla samozatrudnionych (przez 24 miesiące od rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej)

Miesiąc	Składka				Podstawa
	emerytalna	rentowa	chorobowa	wypadkowa	
I-XII	108,34	44,4	13,6	9,99	555

Składka chorobowa jest dobrowolna.

W ramach uzupełnienia podstawowych informacji o systemie składkowym prezentowana jest tabela 12, która zawiera informacje o liczbie ubezpieczonych oraz sumach podstaw i składek z wyszczególnieniem typu ubezpieczenia. Przekazane dane z ZUS za 2016 rok nie obejmują świadczeń długoterminowych. Informacja o składce zdrowotnej emerytów i rencistów z tego tytułu występuje tylko dla kodów ubezpieczenia 25XX.

Tabela 12: Podstawowe statystyki według składek ZUS i NFZ

Składka	Ubezpieczeni	Suma (zł)	
		podstaw	składek
Emerytalna	15 768 085	508,2 mld	99,2 mld
Rentowa	15 765 394	508,2 mld	40,7 mld
Chorobowa	13 996 937	500,4 mld	12,3 mld
Wypadkowa	15 253 073	520,8 mld	6,8 mld
Zdrowotna	17 689 727	573,5 mld	51,3 mld

Nie uwzględnia wszystkich składek zdrowotnych z emerytur i rent.

Kategorie ubezpieczonych

Na podstawie kodu ubezpieczenia można zaklasyfikować ubezpieczonych według rodzaju aktywności ekonomicznej. Wyodrębniono następujące kategorie ubezpieczonych: (1) bezrobotni, (2) umowa cywilnoprawna, (3) działalność gospodarcza, (4) działalność gospodarcza - emeryci i renciści, (5) duchowni, (6) inni, (7) urlop macierzyński, (8) mundurowi, (9) rada nadzorcza, (10) wymiar sprawiedliwości, (11) umowa o pracę oraz (12) zaległe.

Zastosowana klasyfikacja ma charakter umowny i przypisanie poszczególnych kodów ubezpieczenia do danej kategorii przedstawiono w załączniku. Każdemu tytułowi ubezpieczenia przyporządkowano dokładnie jedną kategorię. Warto zauważyć jednak, że jeżeli ubezpieczony płacił składki z więcej niż jednego tytułu, to może zostać zaklasyfikowany do dwóch kategorii. Przykładem takim jest emeryt lub pracownik zatrudniony na umowie o pracę dorabiający na umowie zlecenie. Z tego wynika, że zaproponowana klasyfikacja nie dzieli zbioru wszystkich ubezpieczonych na zbiory rozłączne.

Tabela 13: Liczebność kategorii ubezpieczonych w bazie danych ZUS

Kategoria ubezpieczonego	Ubezpieczeni w bazie danych ZUS		
	wszyscy	nie będący w PIT	% nie w PIT
Bezrobotni	2 997 276	1 008 951	33,66%
Umowa cywilnoprawna	3 170 985	328 514	10,36%
Działalność gospodarcza	2 160 607	103 017	4,77%
Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	253 186	2 737	1,08%
Duchowni	38 524	18 672	48,47%
Inni	1 244 436	390 852	31,41%
Urlop macierzyński	681 731	4 420	0,65%
Mundurowi	305 064	9 967	3,27%
Rada nadzorcza	74 638	2 005	2,69%
Wymiar sprawiedliwości	18 856	82	0,43%
Umowa o pracę	12 336 155	308 767	2,50%
Zaległe	3 074 745	212 901	6,92%
Ogółem	18 192 884	1 969 307	10,82%

¹ Kategorie ubezpieczonych nie są zbiorami rozłącznymi.

Tabela 13 zawiera informacje na temat ubezpieczonych w bazie danych ZUS. Na chwilę obecną nie są uwzględnieni wszyscy emeryci i renciści.

Połączone dane PIT i ZUS

Wszyscy podatnicy i ubezpieczeni łączeni są w ramach rejestru osób fizycznych. Łączenie opiera się głównie o (zanonimizowany) kod PESEL. Jednak ze względu na braki danych (brak numeru PESEL, problem występujący szczególnie w przypadku cudzoziemców) i błędy w danych łączenie nie jest zupełne.

Brak obecności w danych PIT osób ubezpieczonych w ZUS wynika z charakterystyki obu zbiorów danych. Dla przykładu, bezrobotni uprawnieni do zasiłku są zobowiązani do rozliczenia się z niego w deklaracji podatkowej. Natomiast ci, za których jest tylko opłacana składka zdrowotna przez Urząd Pracy i jednocześnie nie uzyskali żadnego innego dochodu nie znajdują się w bazie danych PIT. Informacja o składce zdrowotnej emerytów i rencistów z tego tytułu występuje tylko dla kodów ubezpieczenia 25XX.

Rysunek 2: Schemat połączonych baz danych PIT i ZUS

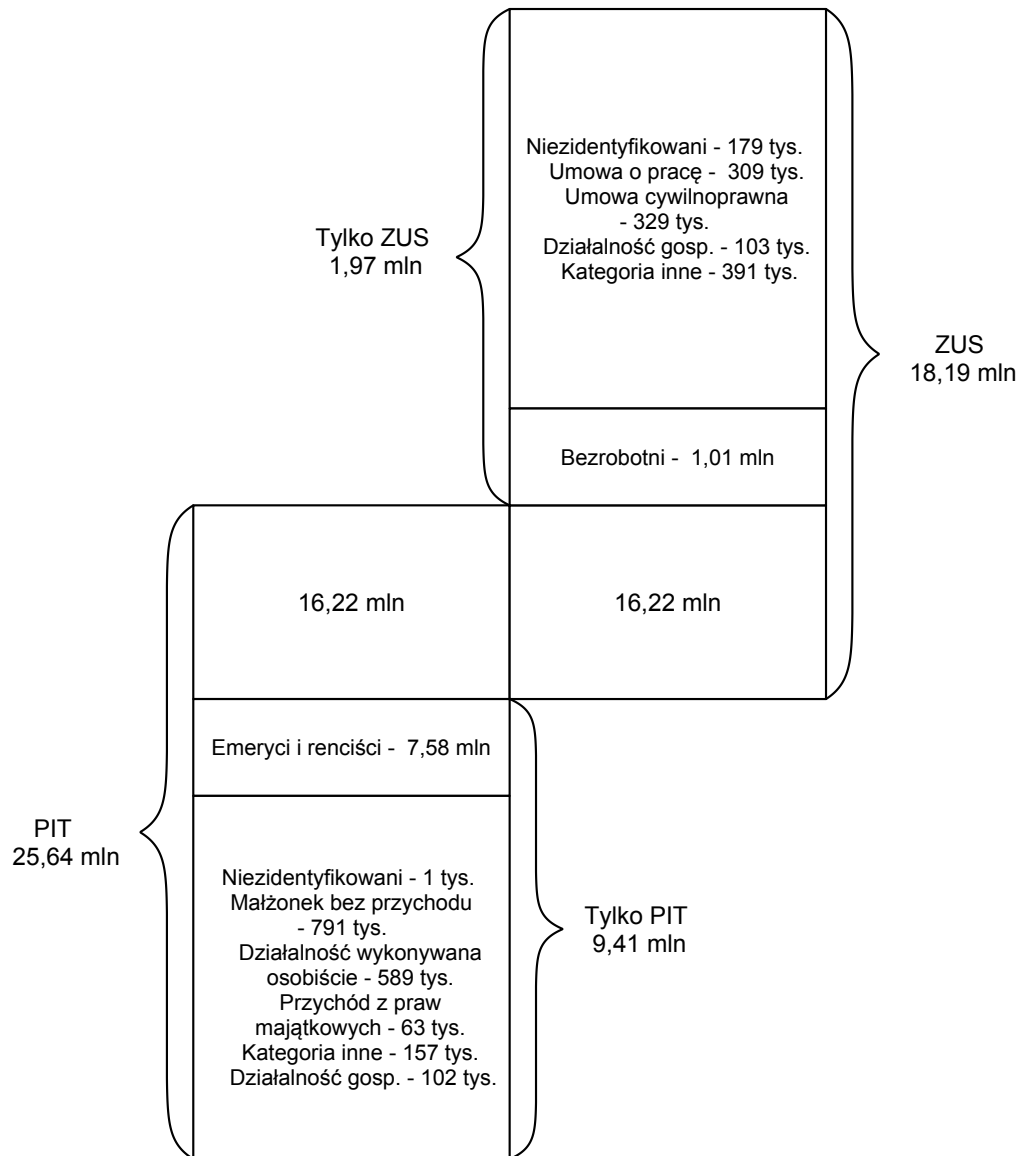

Tabela 14: Liczebność baz danych PIT i ZUS

Baza danych	Zbiór	Liczba osób	%PIT	%ZUS
Połączona	wszyscy	16 223 577	63,28%	89,18%
PIT	wszyscy	25 638 541	-	-
	niezidentyfikowani	668	0%	-
ZUS	wszyscy	18 192 884	-	-
	niezidentyfikowani	179 032	-	0,98%

Rysunek 2 przedstawia schemat wszystkich osób należących do obu lub wyłącznie do jednej bazy danych. Dodatkowo w schemacie wyodrębniono wybrane, najliczniejsze kategorie podatników oraz ubezpieczonych. Kategorie podatników ustalone zostały na podstawie przychodów. Jeżeli dany podatnik miał przychód np. z tytułu działalności wykonywanej osobiście (np. pracował na umowę zlecenie) to jest zaliczany do kategorii *działalność wykonywana osobiście*. Wyjątek stanowi tutaj jedynie kategoria *małżonek bez przychodu*, która dotyczy osób rozliczających się wspólnie z małżonkiem, ale nie posiadających samemu żadnego przychodu.

Rozkład dochodów brutto

Nierówności dochodowe

Dochód brutto zdefiniowany jest jako różnica pomiędzy przychodem a kosztami uzyskania przychodu. Przy czym należy podkreślić, że w przypadku działalności gospodarczej składki na ubezpieczenie społeczne mogą być odliczone od przychodu lub doliczone do kosztów uzyskania przychodu. W przypadku umów o pracę oraz cywilnoprawnych składki na ubezpieczenie społeczne odliczane są od przychodu.

We wszystkich statystykach dotyczących rozkładu dochodów według formularzy pominięty został PIT-28, gdyż formularz ten nie zawiera informacji o dochodzie. Rozkład dochodów w PIT nie zawiera także dochodów osiągniętych w ramach karty podatkowej oraz z odsetek od lokat bankowych.

Tabela 15: Średnia i mediana dochodu brutto według formularzy PIT

Formularz	Dochód brutto	
	średnia	mediana
Ogółem	36 978	23 266
PIT-36	43 658	30 266
PIT-36L	231 040	109 668
PIT-37	33 604	25 065
PIT-38	23 215	240
PIT-39	63 274	27 500
PIT-40	44 477	40 072
PIT-40A	19 939	17 806

Współczynnik Giniego z uwzględnieniem zerowych dochodów wynosi 0,53. Jeżeli nie uwzględni się podatników o zerowych dochodach, których jest 1,2 mln (4,7% podatników), to współczynnik Giniego wynosi 0,51. Podany współczynnik Giniego nie uwzględnia opodatkowania, oskładkowania oraz transferów pieniężnych od państwa. Uwzględnia jednak dochody ze sprzedaży nieruchomości, które często mają charakter nieregularny.

Tabela 16: Udział dochodu brutto osób o najwyższym dochodzie w sumie dochodów brutto wszystkich podatników

Najbogatsi	Liczebność	Próg dochodu	Udział dochodu
1%	251 tys.	229 194	15,2%
2%	502 tys.	156 395	20,2%
3%	753 tys.	125 909	24,0%
4%	1 003 tys.	108 521	27,1%
5%	1 254 tys.	96 903	29,9%
6%	1 505 tys.	88 572	32,4%
7%	1 756 tys.	82 210	34,7%
8%	2 007 tys.	77 058	36,8%
9%	2 258 tys.	72 850	38,9%
10%	2 509 tys.	69 312	40,8%

Tabela 17: Udział dochodu brutto osób o najwyższym dochodzie z danego źródła w sumie dochodów z danego źródła - podatnicy o niezerowym dochodzie

Proc.	Dochód brutto							
	całkowity	dz. gosp.	um. o pracę	um. cyw.	emer./ren.	najem	nier.	p. wart.
Udział w dochodzie								
1%	14,9%	24,5%	7,8%	19,9%	3,6%	13,5%	15,4%	62,4%
5%	29,2%	46,5%	20,6%	39,0%	13,4%	34,4%	32,9%	80,5%
10%	39,9%	59,3%	31,3%	52,5%	23,0%	48,8%	46,5%	86,6%
25%	61,1%	78,5%	54,2%	75,9%	44,8%	72,0%	71,1%	94,5%
50%	82,2%	92,6%	79,4%	92,5%	70,7%	89,9%	90,7%	98,7%
Próg dochodu								
1%	235 617	1 104 159	188 498	70 424	63 929	70 924	470 000	507 183
5%	99 301	356 148	100 391	27 515	46 056	31 982	233 690	77 258
10%	70 912	208 192	76 060	18 661	37 588	20 179	161 158	32 203
25%	43 583	89 839	51 456	8 928	26 675	9 429	83 556	12 435
50%	24 503	37 162	31 354	3 186	18 701	4 000	34 500	3 281
Liczebność								
	23 899 906	1 498 973	12 504 190	4 270 524	9 484 442	121 094	89 812	149 656

* Skróty: nier. = nieruchomości; p. wart. = papiery wartościowe

Tabela 17 zawiera informację jaki odsetek dochodu danego źródła jest deklarowany przez kolejno 1%, 5%, 10%, 25% oraz 50% podatników o najwyższym dochodzie z danego źródła dochodu.

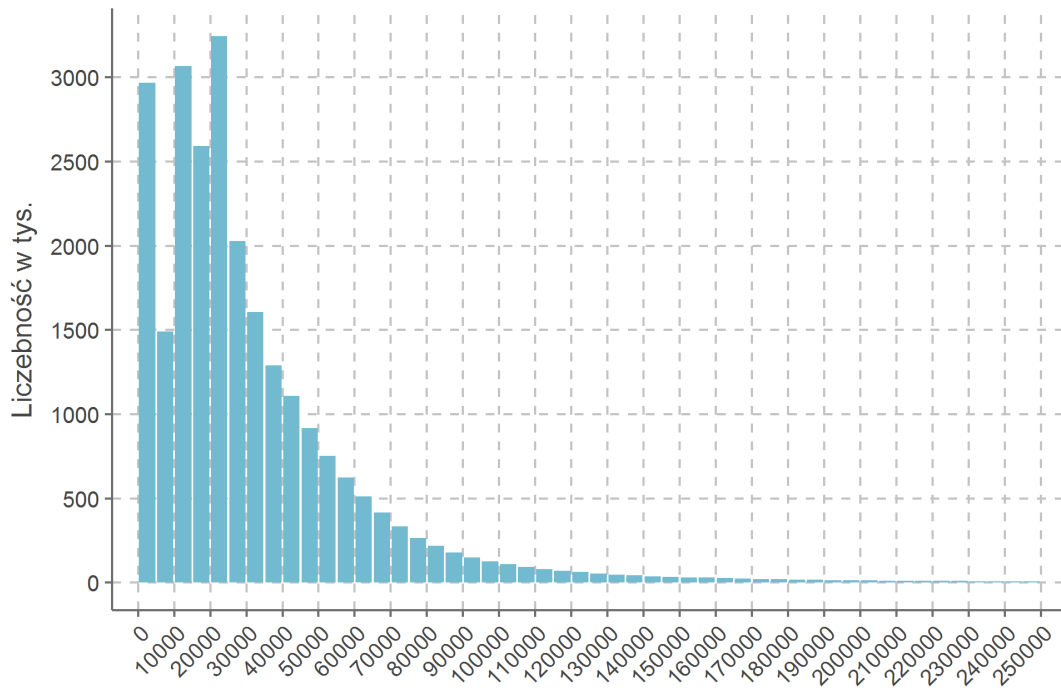
Tabela 18: Decyle dochodu według formularzy PIT - wszyscy podatnicy

Decyl	Ogółem	PIT-36	PIT-36L	PIT-37, PIT-40	PIT-38	PIT-39	PIT-40A
Poniżej mediany							
Pierwszy	3 310	520	1 626	1 784	0	0	10 586
Drugi	10 893	7 025	24 584	9 661	0	3 477	12 164
Trzeci	14 992	15 082	50 242	16 206	0	9 350	13 110
Czwarty	19 851	22 170	78 762	20 865	0	17 144	15 467
Mediana							
Piąty	23 266	30 266	109 668	25 555	240	27 500	17 806
Powyżej mediany							
Szósty	29 060	39 861	145 669	31 978	1 195	41 250	20 123
Siódmy	37 042	51 396	194 707	40 064	3 040	61 000	22 790
Ósmy	48 530	66 493	274 285	50 539	7 072	92 500	26 486
Dziewiąty	69 312	92 990	464 785	68 157	20 624	150 000	32 897

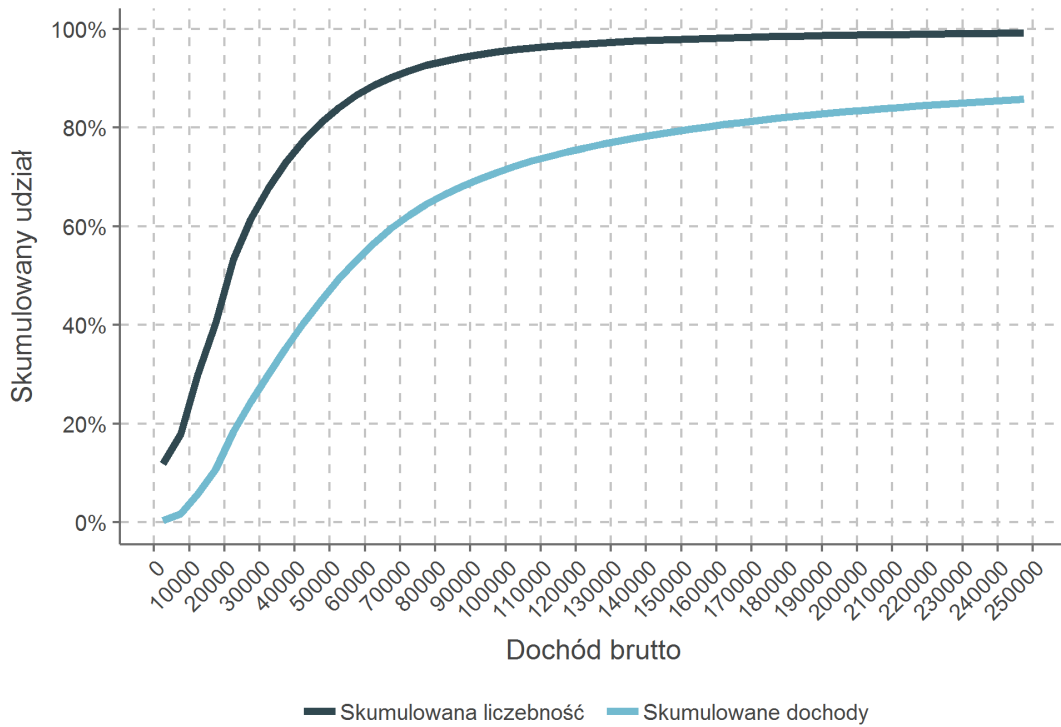
Rysunek 3 oraz 4 przedstawiają rozkład sumy dochodów z wszystkich formularzy, dla których dostępny jest dochód. Z tego względu nie uwzględniono formularza PIT-28.

Na kolejnych trzech wykresach pokazane zostało zróżnicowanie struktury dochodu według wysokości dochodu. Rysunek 5 oraz 6 prezentują, jak w grupach decylowych kształtuje się struktura dochodu brutto względem formularzy PIT. Pierwsza grupa decylowa zawiera podatników o dochodzie pomiędzy zerem a pierwszym decylem, druga grupa pomiędzy pierwszym a drugim decylem itd. Rysunek 7 pokazuje strukturę źródła dochodu w wybranych przedziałach dochodu brutto.

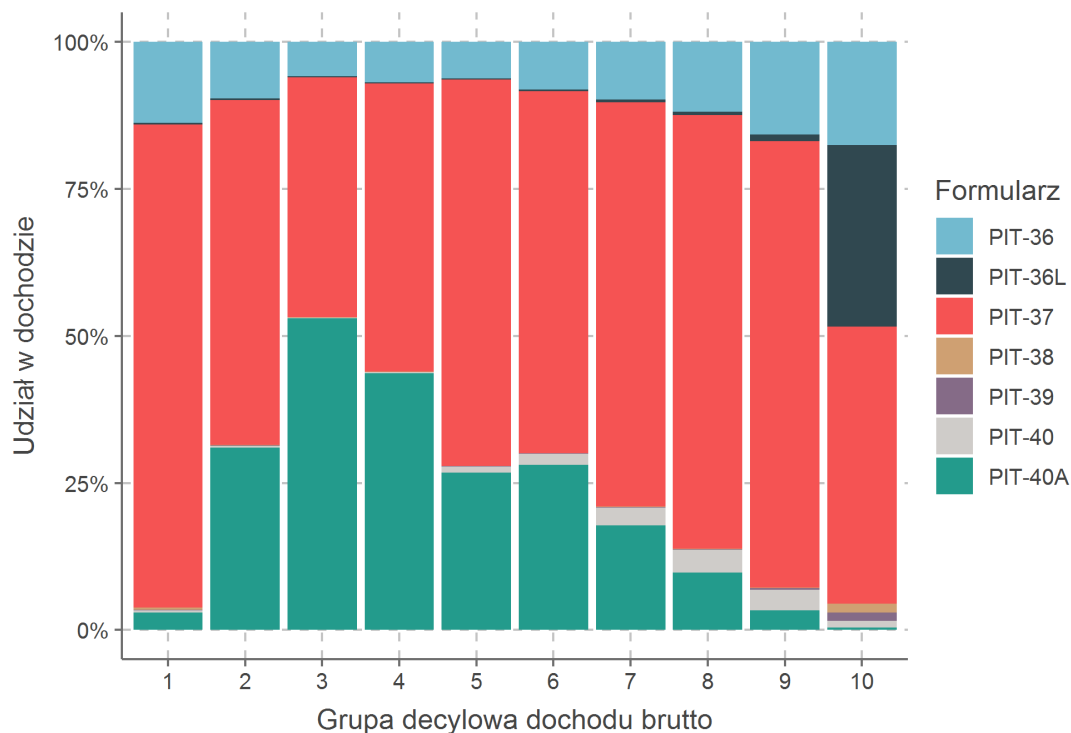
Rysunek 3: Rozkład dochodów brutto

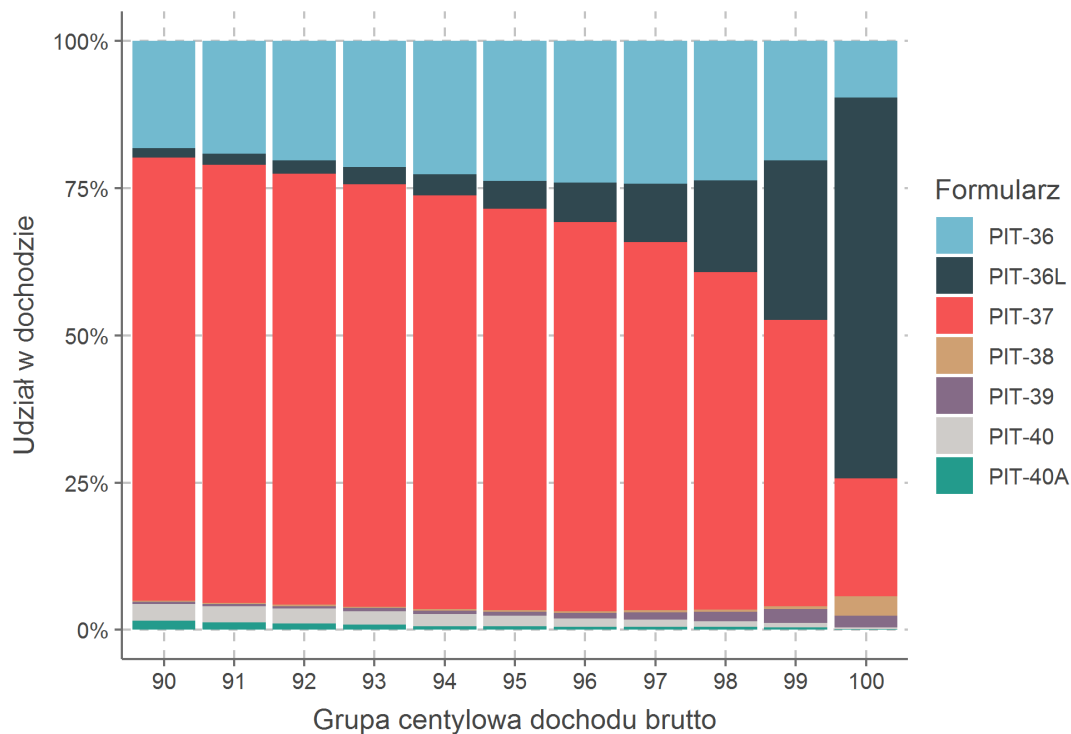
Rysunek 4: Skumulowane liczebności i dochody brutto

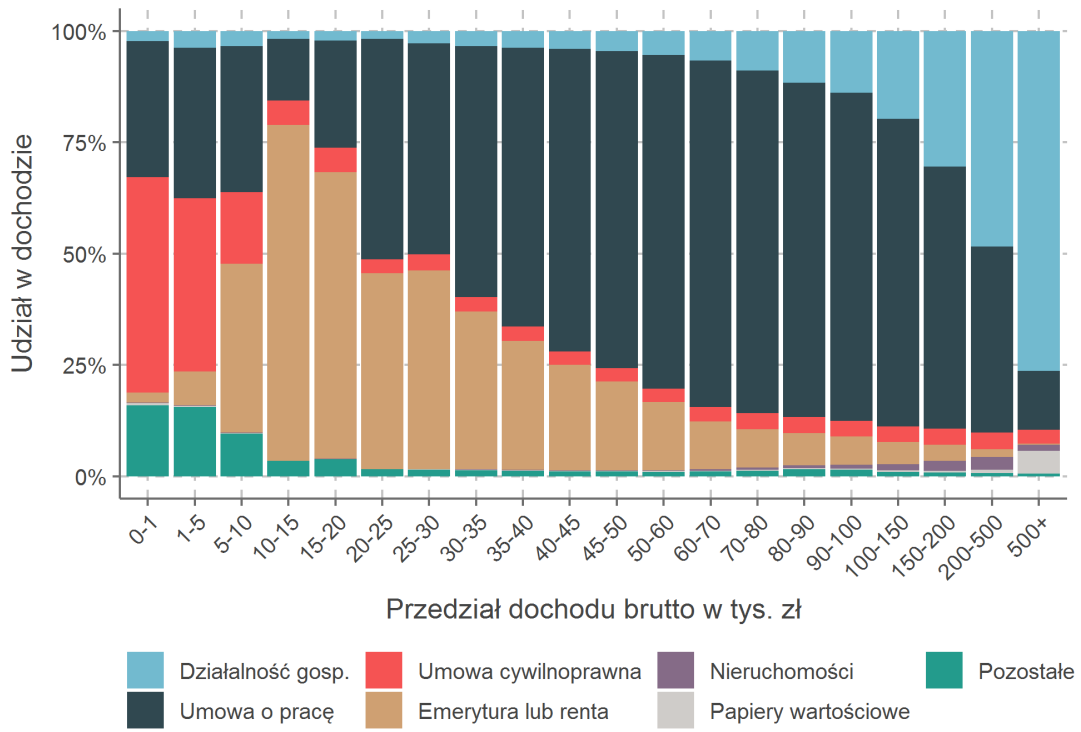
Rysunek 5: Udział dochodów wykazywanych w poszczególnych formularzach w grupach decylowych

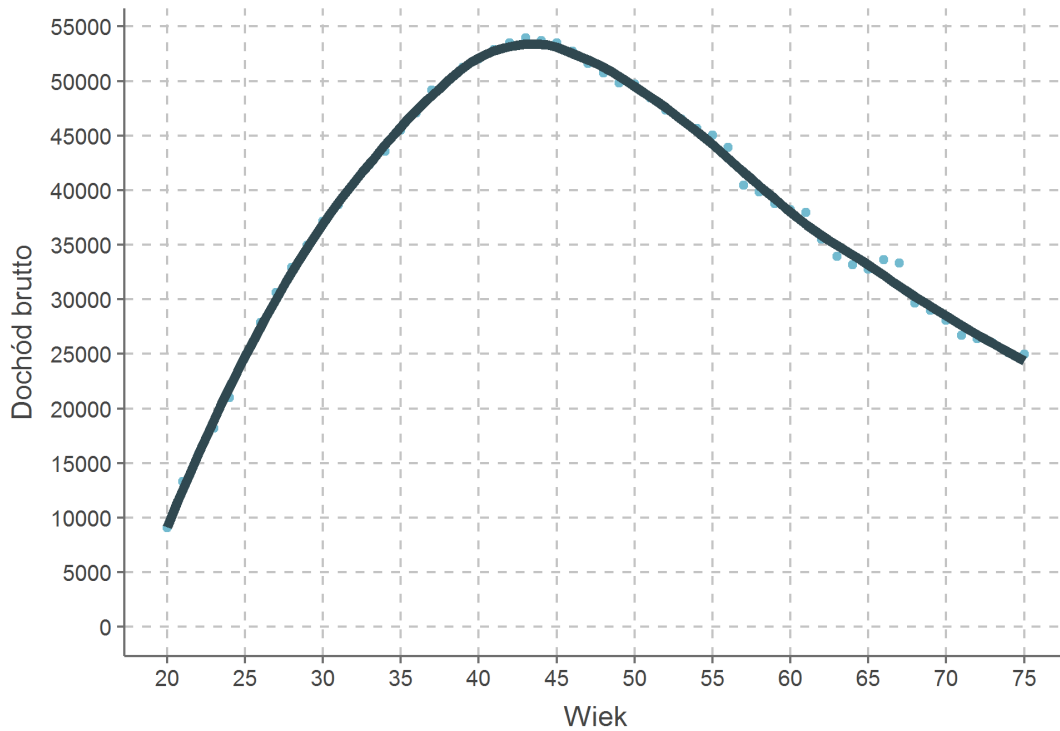
Rysunek 6: Udział dochodów wykazywanych w poszczególnych formularzach w dziesiątej grupie decylowej

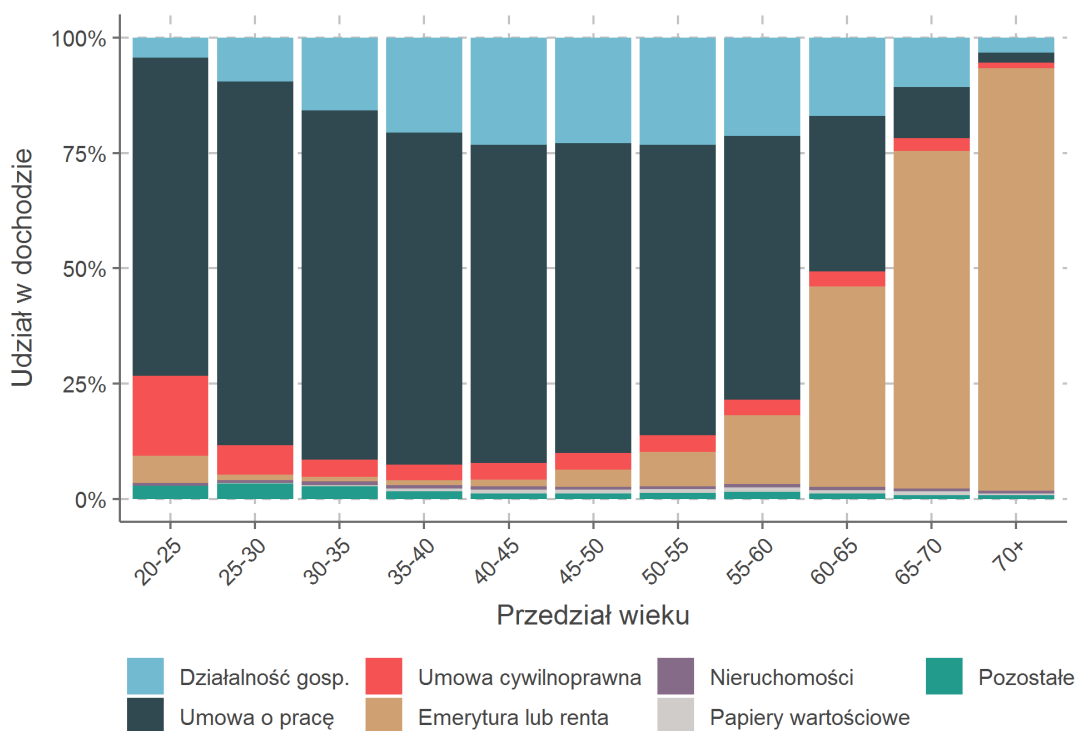
Rysunek 7: Udział dochodów z poszczególnych źródeł

Rysunek 8: Średni dochód brutto według wieku

Rysunek 9: Udział dochodów z poszczególnych źródeł po grupach wieku

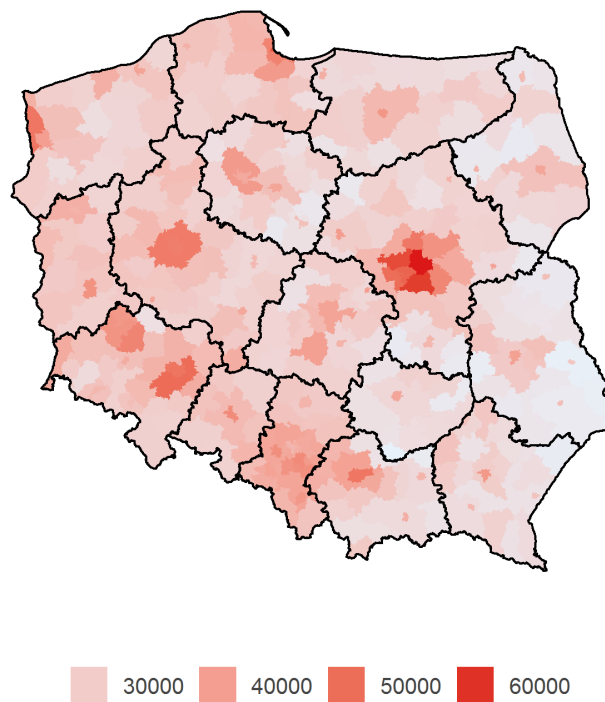
Zróżnicowanie przestrzenne dochodów

Analiza rozkładów dochodów brutto w populacji podatników została poszerzona o aspekt przestrzenny. Podatnicy są przypisani do danej jednostki terytorialnej na podstawie adresu zamieszkania podanego w deklaracji podatkowej, który może różnić się od faktycznego. Tabela 19, rysunek 10 oraz 11 pokazują zróżnicowanie przestrzenne dochodów brutto podatników, włączając podatników o zerowym dochodzie.

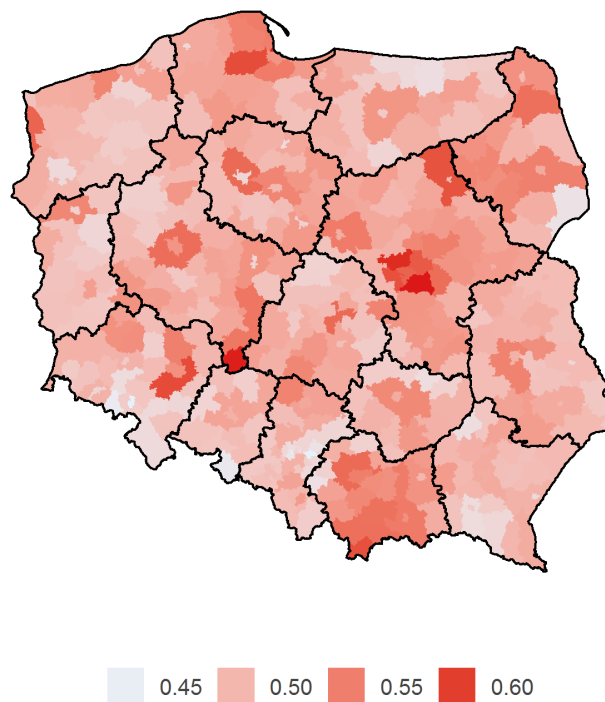
Tabela 19: Dochody według województw

Województwo	Średni dochód	Wsp. Giniego
Dolnośląskie	38 111	0,520
Kujawsko-Pomorskie	32 058	0,507
Lubelskie	29 215	0,515
Lubuskie	33 267	0,501
Łódzkie	33 538	0,508
Małopolskie	35 919	0,548
Mazowieckie	46 043	0,579
Opolskie	33 151	0,499
Podkarpackie	29 486	0,501
Podlaskie	31 332	0,529
Pomorskie	37 353	0,540
Śląskie	37 618	0,493
Świętokrzyskie	28 828	0,509
Warmińsko-Mazurskie	31 093	0,503
Wielkopolskie	35 769	0,532
Zachodniopomorskie	34 075	0,511

Rysunek 10: Średnia dochodu brutto w powiatach

Rysunek 11: Współczynnik Giniego dochodu brutto w powiatach

Umowy o pracę

Liczba osób pracujących na umowie o pracę według danych PIT wyniosła 12,5 mln. Przy czym umowa o pracę stanowi jedyne źródło przychodu dla 8 mln podatników.

Tabela 20: Podstawowe statystyki - umowy o pracę

	Średnia	Mediana	Dominanta	Suma
Przychód	41 821	32 802	22 200	523,5 mld
Dochód brutto	40 338	31 347	20 865	504,5 mld
Koszt	1 546	1 335	1 335	19,0 mld

Tabela 21 przedstawia liczbę podatników według udziału przychodu uzyskanego w ramach umów o pracę w całkowitym przychodzie rozliczonym skalą podatkową.

Tabela 21: Liczba podatników według udziału przychodu z umów o pracę

Udział przychodu	Liczebność
Powyżej 0%	12,5 mln
100%	8 mln
Przedziały	
0% - 10%	209 tys.
10% - 20%	183 tys.
20% - 30%	190 tys.
30% - 40%	216 tys.
40% - 50%	257 tys.
50% - 60%	312 tys.
60% - 70%	378 tys.
70% - 80%	443 tys.
80% - 90%	598 tys.
90% - 100%	9731 tys.

Na podstawie danych ZUS możliwe jest określenie liczby modelowych zbiegów tytułów ubezpieczeń oraz liczby współwystępujących tytułów w danym roku. Przez zbieg tytułów do ubezpieczeń rozumie się sytuację, w której ubezpieczony spełnia warunki do podlegania ubezpieczeniom społecznym z kilku tytułów jednocześnie. W opracowaniu definicja „modelowego zbiegu” określa sytuację, gdy dany ubezpieczony spełniający warunki do podlegania ubezpieczeniom społecznym z dwóch tytułów jednocześnie nie musi odprowadzać składek na ubezpieczenie społeczne z jednego z tytułów.

Współwystępowanie kategorii ubezpieczonego wskazuje, do jakich kategorii poza umową o pracę można jeszcze przypisać ubezpieczonego z perspektywy całego roku. Współwystępowanie ma miejsce na przykład, gdy dany ubezpieczony opłacał składki społeczne przez pierwsze pół roku z tytułu umowy o pracę, a przez drugie półrocze z tytułu działalności gospodarczej. Informacje o zbiegach oraz współwystępowaniu znajdują się w tabeli 22.

Tabela 22: Zbiegi i współwystępowanie z umowami o pracę

Kategoria ubezpieczonego	Liczebność
Umowy o pracę (ZUS)	
Umowa o pracę - wszyscy	12 336 155
Umowa o pracę - wyłącznie	7 745 557
Zbiegi tytułów ubezpieczeń	
Zbieg z umową cywilnoprawną	872 659
Zbieg z działalnością gospodarczą	416 910
Współwystępowanie kategorii w danym roku	
Bezrobotni	1 197 468
Umowa cywilnoprawna	1 733 050
Działalność gospodarcza	582 551
Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	14 909
Duchowni	15 332
Inni	248 867
Urlop macierzyński	576 778
Mundurowi	19 899
Rada nadzorcza	38 610
Wymiar sprawiedliwości	1 170
Zaległe	2 280 906

Statystyki dotyczące rozkładu przychodów, dochodów i kosztów umów o pracę zaprezentowane są w tabeli 23.

Tabela 23: Decyle rozkładu przychodów, dochodów i kosztów umów o pracę

Decyl	Przychód	Dochód	Koszty
Poniżej mediany			
Pierwszy	6 640	6 140	556
Drugi	16 549	15 492	1 112
Trzeci	22 200	20 826	1 335
Czwarty	26 459	25 085	1 335
Mediana			
Piąty	32 802	31 347	1 335
Powyżej mediany			
Szósty	39 912	38 390	1 335
Siódmy	48 136	46 554	1 669
Ósmy	59 082	57 326	1 669
Dziewiąty	78 236	76 050	1 669

Tabela 24 prezentuje rozkład oraz skumulowane wartości przychodu z umów o pracę. Próg górny określa maksymalną wartość przedziału. W przypadku wartości skumulowanych minimalną wartość przedziału stanowi zero, natomiast dla wartości nieskumulowanych minimalną wartością przedziału jest próg górny przedziału z wiersza powyżej.

Tabela 24: Skumulowany przychód z umów o pracę

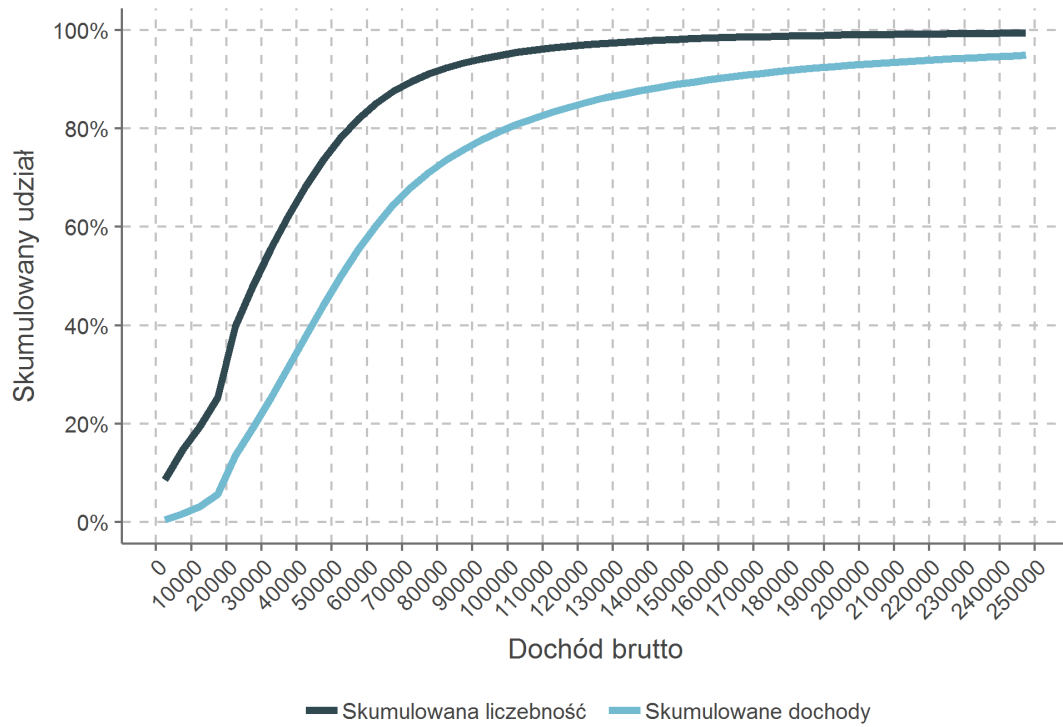
Górny próg		Skumulowany					
proc.	kwota	Przychód	Liczebność	przychód	liczebność	% przychodu	% liczebności
Poniżej płacy minimalnej x 12							
5%	2 820	1,0 mld	626 208	1,0 mld	0,6 mln	0%	5%
10%	6 640	3,0 mld	625 632	3,9 mld	1,3 mln	1%	10%
15%	11 100	5,9 mld	643 655	9,9 mld	1,9 mln	2%	15%
20%	16 549	8,4 mld	608 184	18,3 mld	2,5 mln	3%	20%
25%	21 127	11,9 mld	625 919	30,1 mld	3,1 mln	6%	25%
Minimalne	22 200	19,1 mld	869 191	49,2 mld	4,0 mln	9%	32%
Poniżej średniego przychodu							
35%	23 691	8,8 mld	382 647	58,0 mld	4,4 mln	11%	35%
40%	26 459	15,7 mld	625 922	73,7 mld	5,0 mln	14%	40%
45%	29 606	17,5 mld	625 917	91,2 mld	5,6 mln	17%	45%
50%	32 802	19,5 mld	625 920	110,7 mld	6,3 mln	21%	50%
55%	36 161	21,6 mld	625 921	132,3 mld	6,9 mln	25%	55%
60%	39 912	23,8 mld	625 917	156,1 mld	7,5 mln	30%	60%
Średni	41 821	12,4 mld	304 295	168,5 mld	7,8 mln	32%	62%
Poniżej progu 30-krotności							
65%	43 817	13,8 mld	321 625	182,3 mld	8,1 mln	35%	65%
70%	48 136	28,8 mld	625 921	211,0 mld	8,8 mln	40%	70%
75%	53 111	31,6 mld	625 920	242,7 mld	9,4 mln	46%	75%
80%	59 082	35,0 mld	625 917	277,7 mld	10,0 mln	53%	80%
85%	66 654	39,2 mld	625 919	316,9 mld	10,6 mln	61%	85%
90%	78 236	45,0 mld	625 920	361,9 mld	11,3 mln	69%	90%
95%	103 130	55,5 mld	625 920	417,5 mld	11,9 mln	80%	95%
96%	112 639	13,5 mld	125 183	430,9 mld	12,0 mln	82%	96%
30-krotność	121 650	10,5 mld	90 058	441,5 mld	12,1 mln	84%	97%
Powyżej progu 30-krotności							
97%	125 959	4,3 mld	35 126	445,8 mld	12,1 mln	85%	97%
98%	147 603	17,0 mld	125 184	462,8 mld	12,3 mln	88%	98%
99%	192 252	20,8 mld	125 184	483,6 mld	12,4 mln	92%	99%
100%	-	39,9 mld	125 184	523,5 mld	12,5 mln	100%	100%

Próg 30-krotności odnosi się do 30-krotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia dla danego roku. Średni przychód obliczony dla przychodu z całego roku. Nie uwzględnia liczby przepracowanych miesięcy.

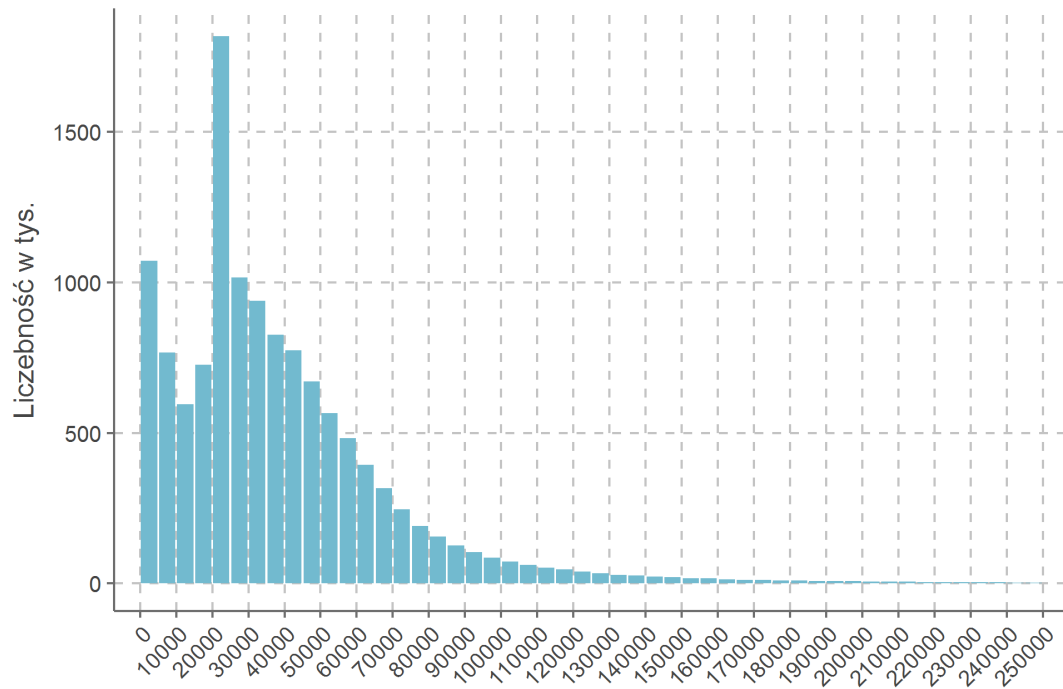
Rozkład dochodów został przedstawiony na rysunkach 12 oraz 13. Rozkład kosztów zaprezentowany jest na rysunku 14. Wynika on bezpośrednio z przepisów. W przypadku niedojeżdżających z jedną umową o pracę koszt uzyskania przychodu wynosi miesięcznie 111,25 zł, czyli rocznie 1335 zł. Dla osoby dojeżdżającej z jedną umową o pracę kwota ta wynosi 139,06 zł, a rocznie 1668,72 zł. Szczególną kategorię stanowią przychody z działalności twórczej, dla których koszty uzyskania przychodu wynoszą 50% przychodu pomniejszonego o składki na ubezpieczenia społeczne.

Rysunek 15 prezentuje rozkład po wieku dochodów z umów o pracę podatników, którzy deklarują niezerowy dochód z umowy o pracę. Uzupełniająco na rysunkach 16 oraz 17 pokazano obciążenie podatkowo-składkowe względem przychodu osób z umową o pracę w grupach centylowych z uwzględnieniem rozbięcia na podatek dochodowy, składki społeczne i składkę zdrowotną.

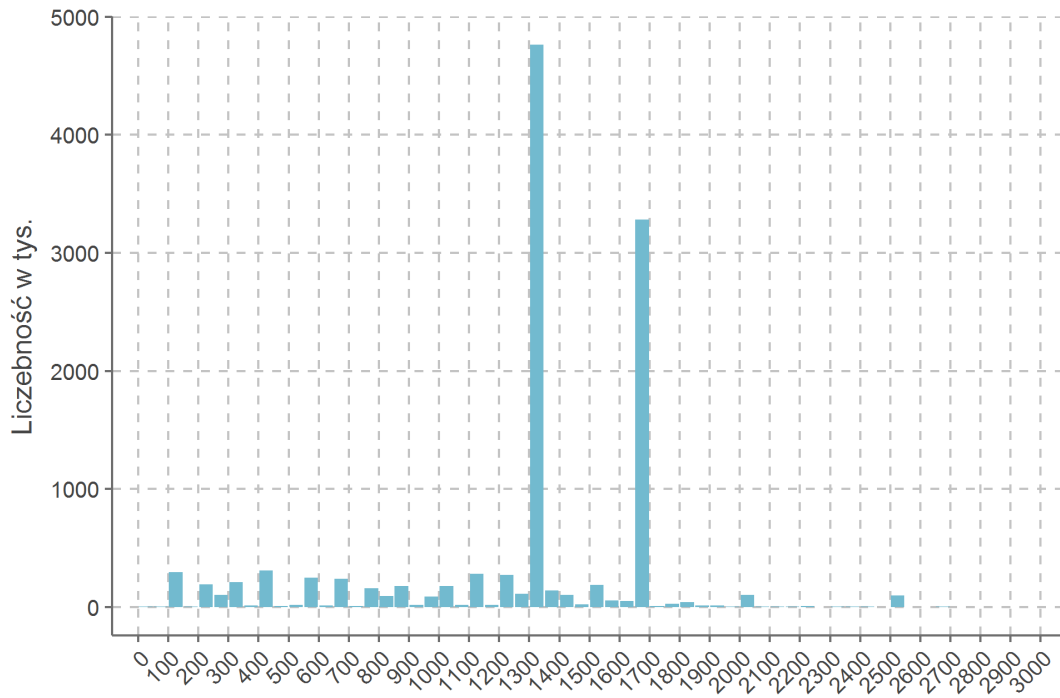
Rysunek 12: Skumulowane liczebności i dochody brutto z umów o pracę

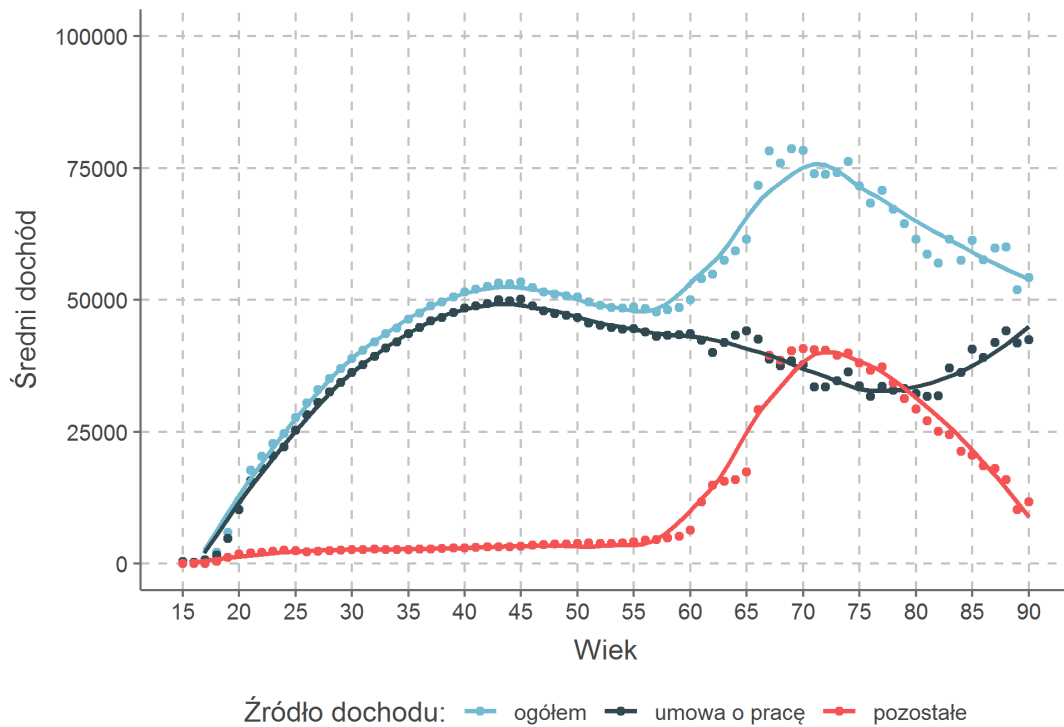
Rysunek 13: Rozkład dochodów brutto z umów o pracę

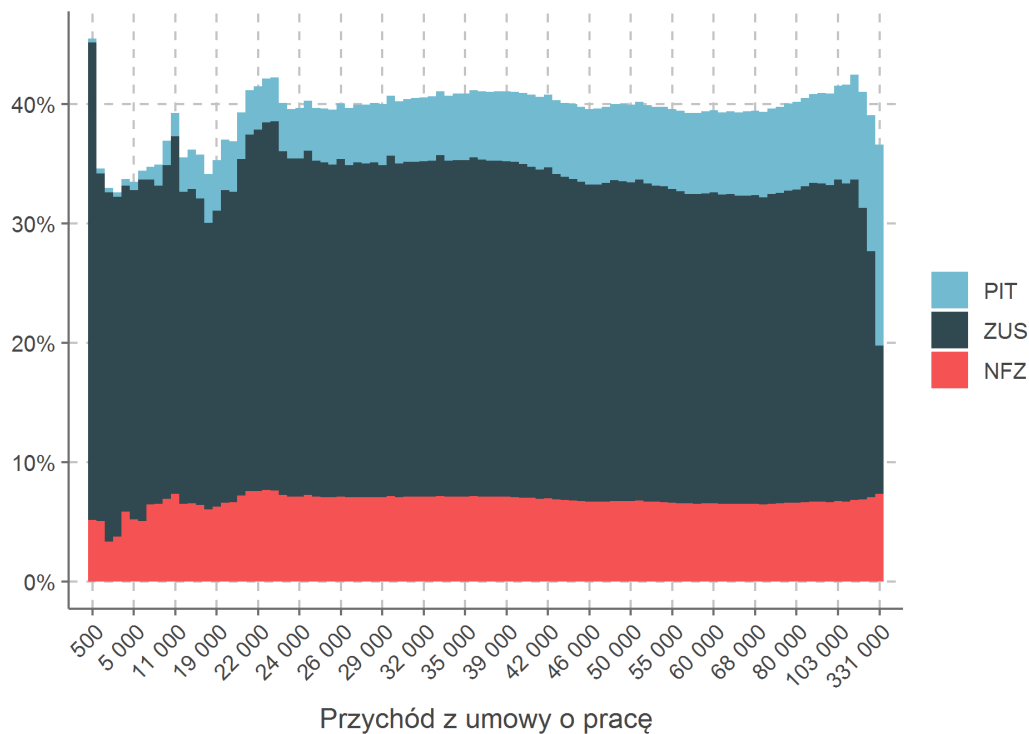
Rysunek 14: Rozkład kosztów z umów o pracę

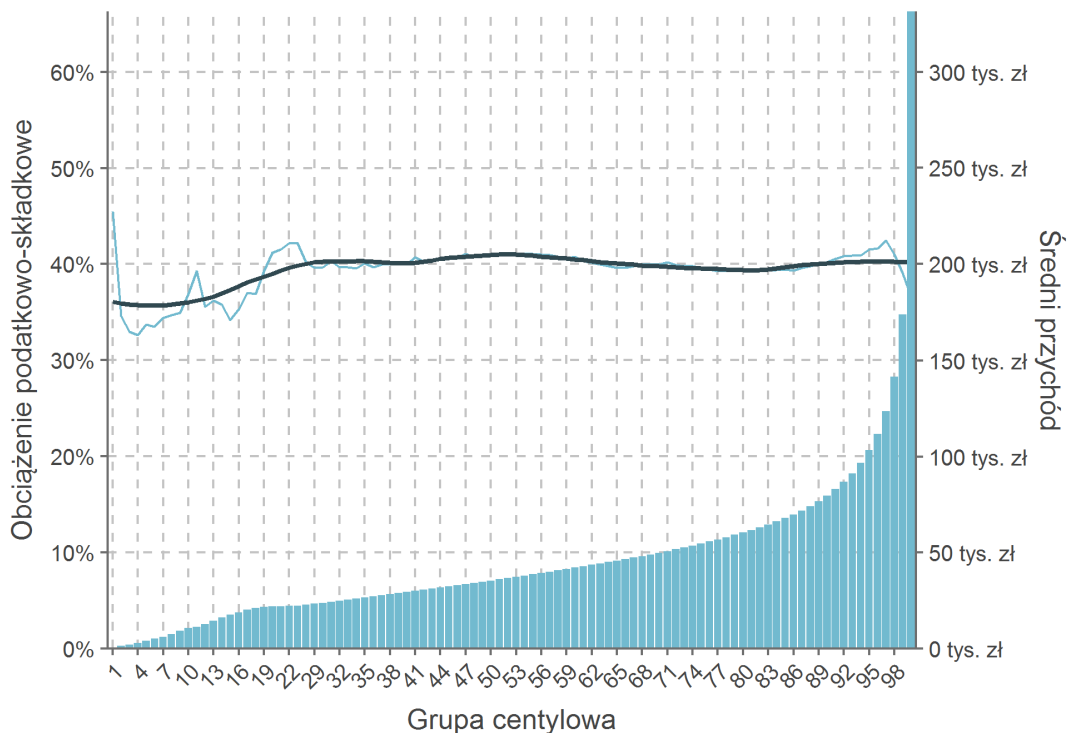
Rysunek 15: Dochód z umów o pracę oraz ogółem opodatkowany skalą podatkową po wieku dla podatników uzyskujących niezerowe przychody z umowy o pracę

Rysunek 16: Obciążenie podatkowo-składkowe (bez FP i FGŚP) względem przychodu w grupach centylowych - osoby o przychodzie wyłącznie z umowy o pracę

Rysunek 17: Obciążenie podatkowo-składkowe (poniżej 100%, bez FP i FGŚP) względem przychodu i średni przychód osób o przychodzie wyłącznie z umowy o pracę w grupach centylowych

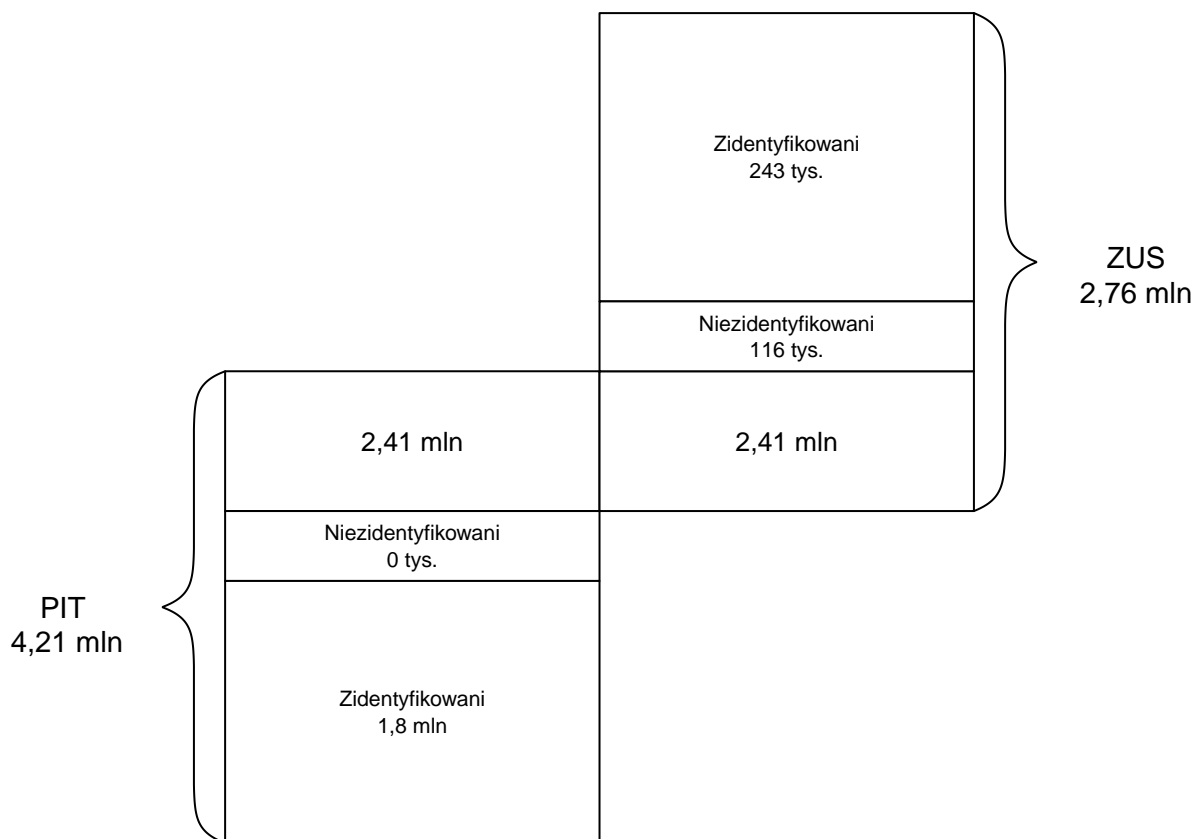

Umowy cywilnoprawne

Podstawowe informacje o umowach cywilnoprawnych

Osoby na umowach cywilnoprawnych można wyodrębnić na podstawie danych PIT lub danych ZUS. Schemat 18 przedstawia liczbę podatników (w przypadku bazy danych PIT) i ubezpieczonych (w przypadku bazy danych ZUS) pracujących na umowach cywilnoprawnych. Liczba podatników wynosi 4,21 mln, a ubezpieczonych 2,76 mln. Z tego połączono 2,41 mln osób zidentyfikowanych.

Rysunek 18: Schemat połączonych baz danych PIT i ZUS w zakresie umów cywilnoprawnych

Umowy cywilnoprawne raportowane w zeznaniach PIT można podzielić na: (1) działalność wykonywaną osobiście oraz (2) prawa majątkowe, dla których stosuje się koszty uzyskania przychodu z tytułu praw autorskich. Podatników prowadzących działalność wykonywaną osobiście jest 4,05 mln, liczba podatników mających przychód z praw majątkowych, dla których stosuje się koszty uzyskania przychodu z tytułu praw autorskich wynosi 329 tys..

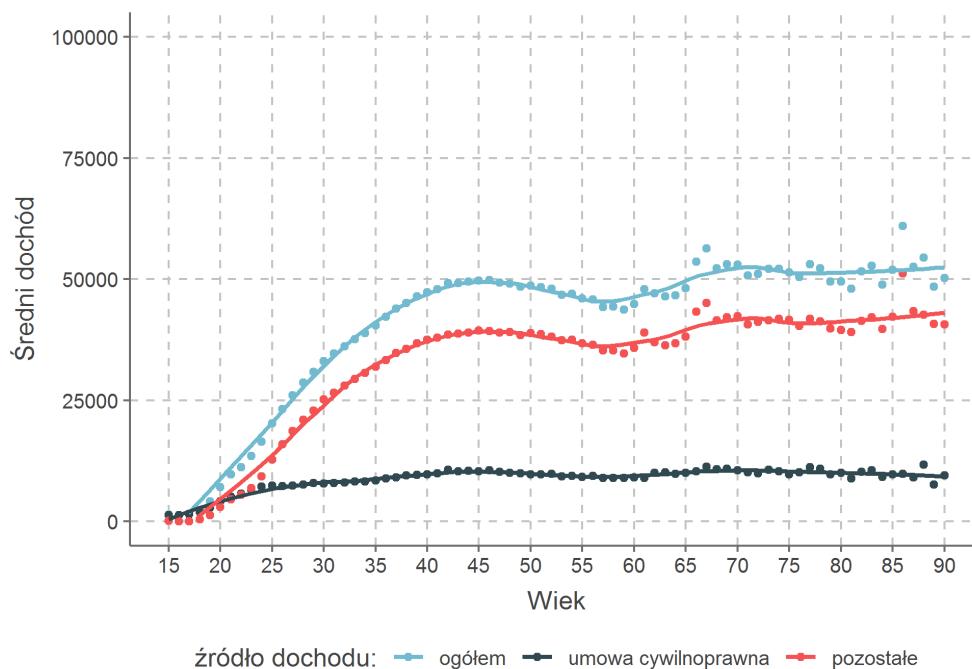
Umowy cywilnoprawne w danych ZUS zidentyfikowane są na podstawie tytułów ubezpieczeń. Tabela 25 przedstawia wybrane tytuły (powyżej tysiąca składek opłaconych rocznie) zaliczone do kategorii umów cywilnoprawnych. Pełen wykaz tytułów zaliczonych do kategorii umów cywilnoprawnych można znaleźć w załączniku.

Tabela 25: Wybrane tytuły ubezpieczeń umów cywilnoprawnych - ujęcie roczne, liczba składek

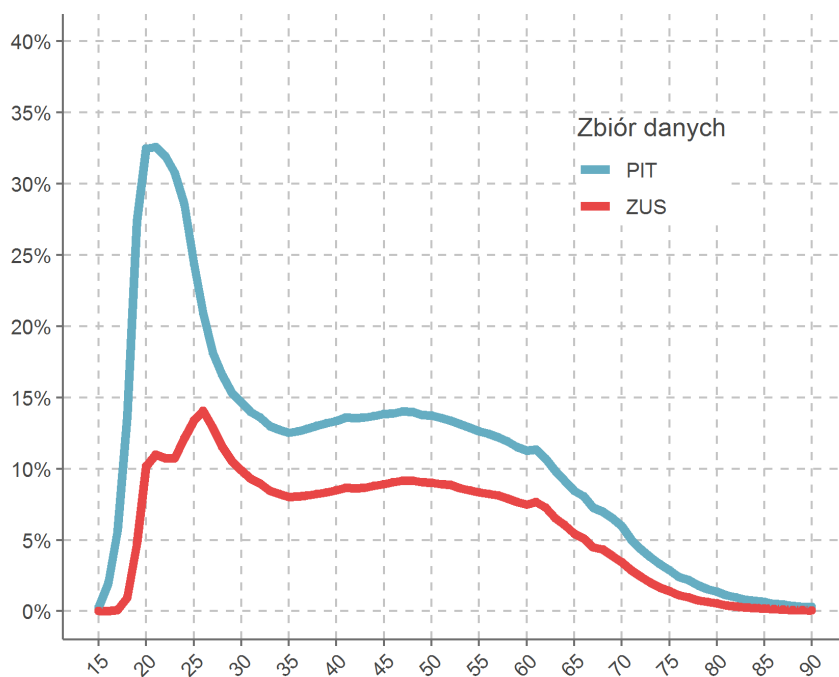
Tytuły	Opis	Liczba	Odsetek
04110	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług	43 105 480	85.5%
04111	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług	5 794 580	11.5%
04112	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług	1 388 490	2.8%
07100	stypendysta sportowy pobierający stypendium podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu albo wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu	83 387	0.2%
04260	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, opłacająca składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2009	23 551	0.0%
04210	osoba współpracująca z osobą wykonującą umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług	2 486	0.0%
04170	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu	2 376	0.0%

Rysunek 19 prezentuje rozkład dochodów z umów cywilnoprawnych po wieku. Rysunek 20 przedstawia odsetek osób (w odniesieniu do danych demograficznych), które miały przynajmniej jedną umowę cywilnoprawną w danym roku, w obu zbiorach po wieku.

Rysunek 19: Dochód z umów cywilnoprawnych oraz ogółem opodatkowany skalą podatkową po wieku dla podatników uzyskujących niezerowe przychody z tego typu umów

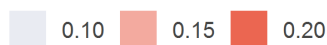
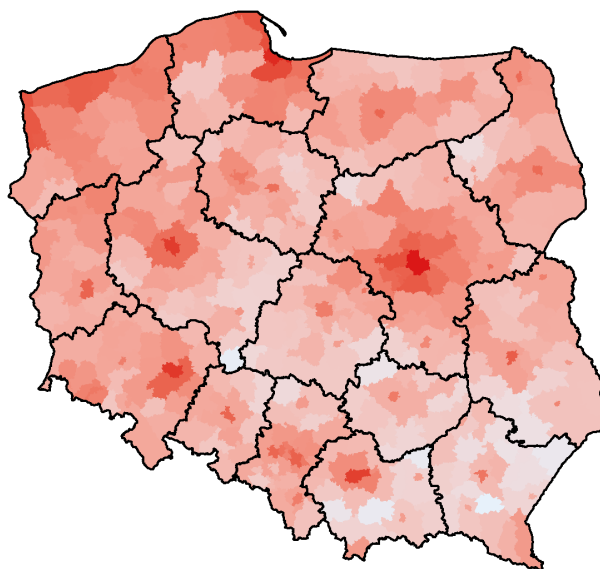

Rysunek 20: Odsetek osób z przynajmniej jedną umową cywilnoprawną według wieku

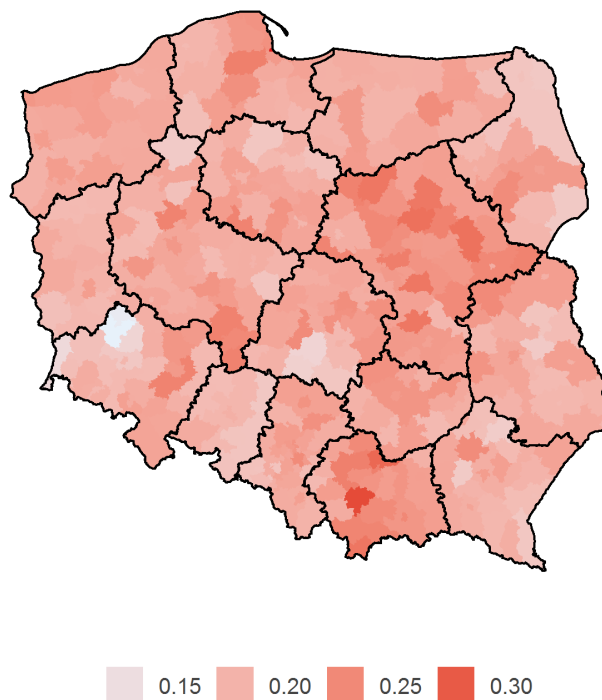

Rysunek 21 przedstawia udział podatników z umowami cywilnoprawnymi w powiatach. Rysunek 22 prezentuje przestrzenny rozkład dochodów z umów cywilnoprawnych relatywnie do umów o pracę.

Rysunek 21: Udział podatników z umowami cywilnoprawnymi w powiatach

Rysunek 22: Średni dochód brutto z umów cywilnoprawnych względem średniego dochodu brutto z umów o pracę osób o dodatnim dochodzie z umów cywilnoprawnych w powiatach

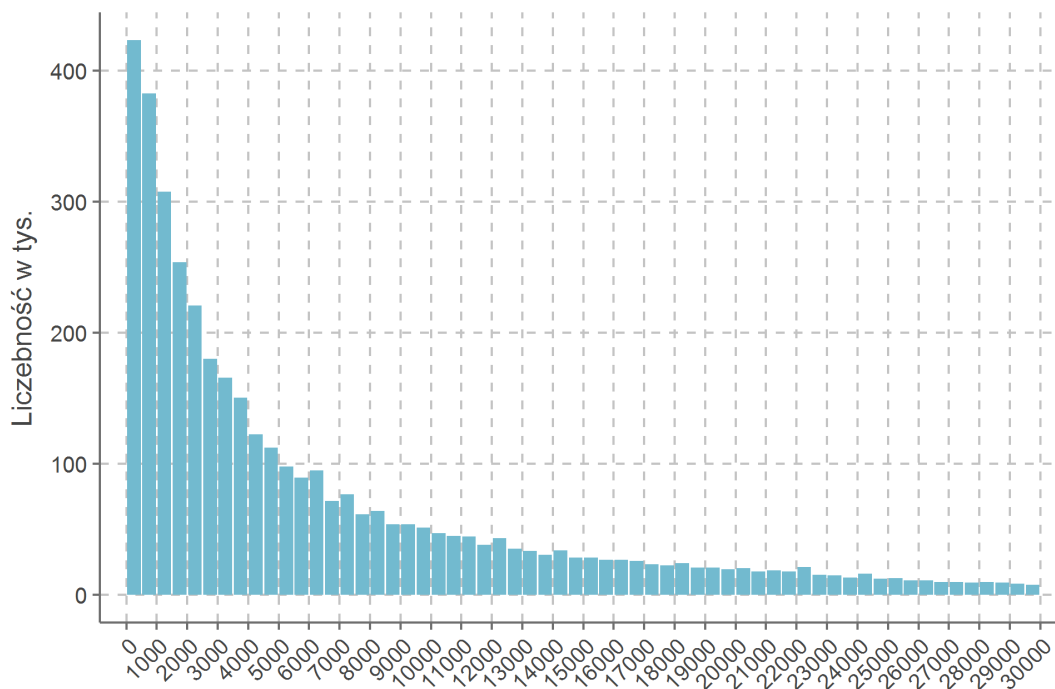

Rozkład przychodów, dochodów oraz kosztów z umów cywilnoprawnych w danych PIT został przedstawiony w tabeli 26. Dodatkowo uwzględniono przychody hipotetyczne obliczone na podstawie informacji z danych ZUS o podstawie składki zdrowotnej i wysokości składek zleceniobiorcy na ubezpieczenia społeczne. Przychód hipotetyczny z danych ZUS nie obejmuje nieoskładkowanych umów cywilnoprawnych (np. umów o dzieło, umów zleceń ze studentami).

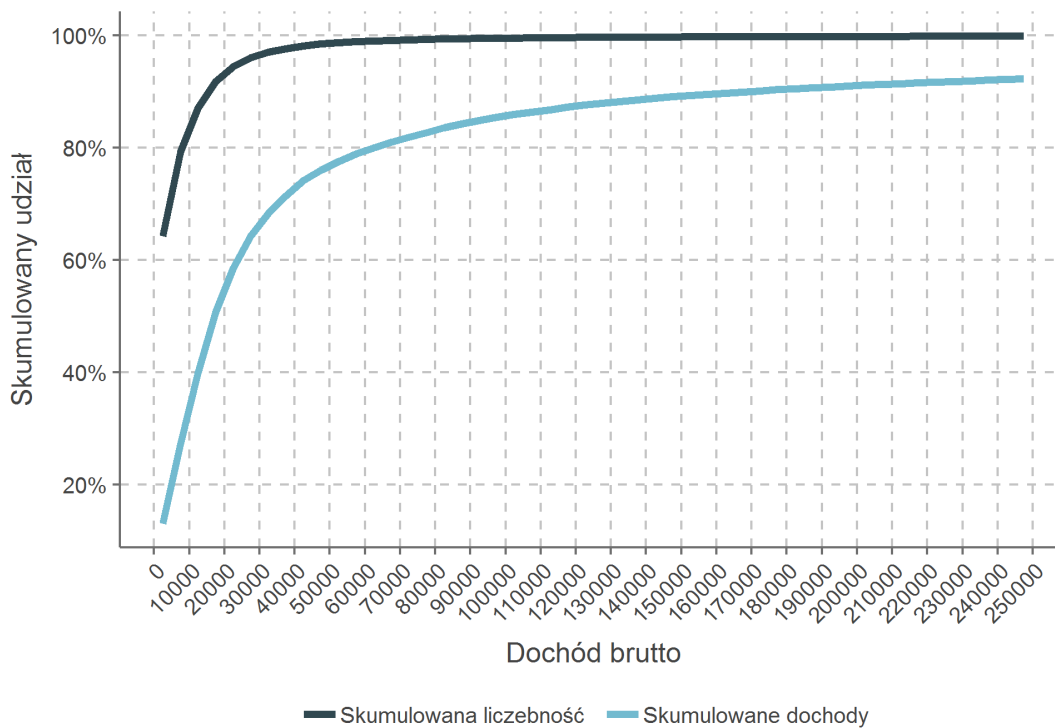
Tabela 26: Rozkład dochodów i przychodów z umów cywilnoprawnych

Statystyka	PIT			ZUS
	przychody	dochody	koszty	przychody hipotetyczne
Średnia	10 291	8 266	2 025	8 465
Poniżej mediany				
Pierwszy decyl	494	380	89	500
Drugi decyl	1 013	812	197	1 003
Trzeci decyl	1 778	1 402	336	1 757
Czwarty decyl	2 737	2 171	525	2 640
Mediana				
Piąty decyl	4 031	3 206	779	3 892
Powyżej mediany				
Szósty decyl	6 000	4 800	1 161	5 692
Siódmy decyl	9 100	7 218	1 698	8 393
Ósmy decyl	14 158	11 213	2 654	12 642
Dziewiąty decyl	23 619	18 662	4 485	20 603

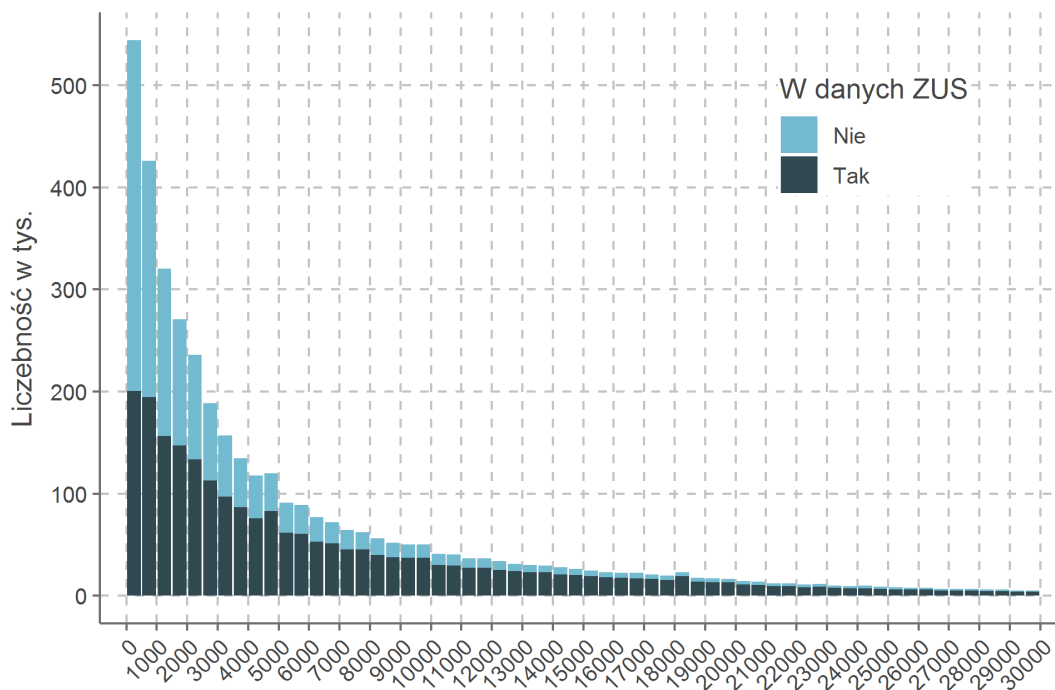
Rysunek 23: Rozkład przychodów z umów cywilnoprawnych w danych PIT

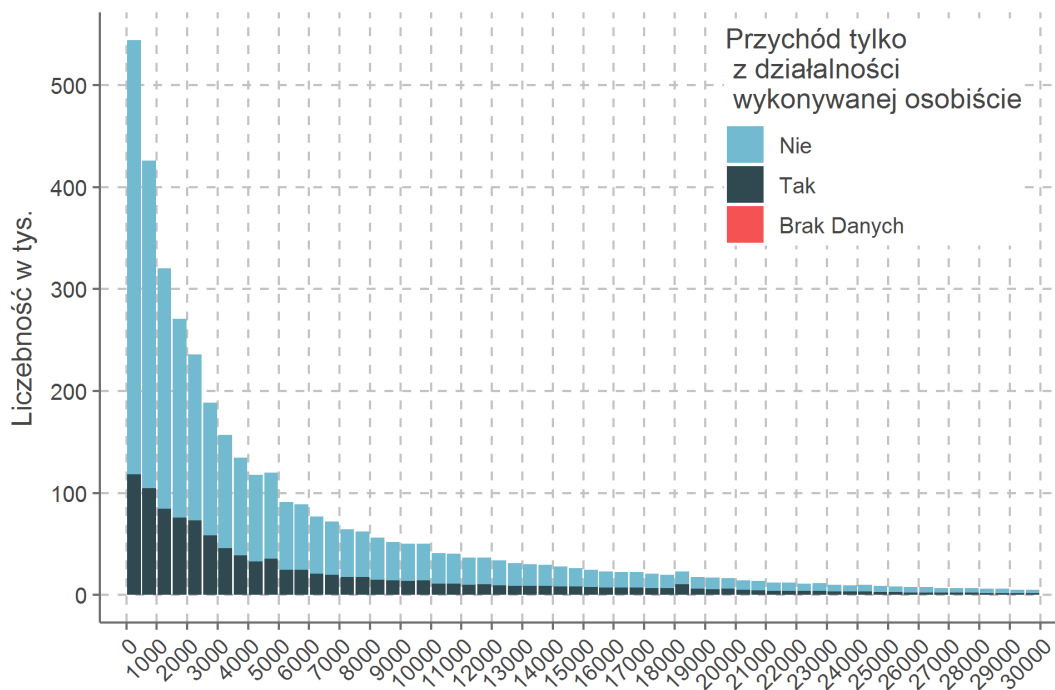
Rysunek 24: Skumulowane liczebności i dochody brutto z umów cywilnoprawnych

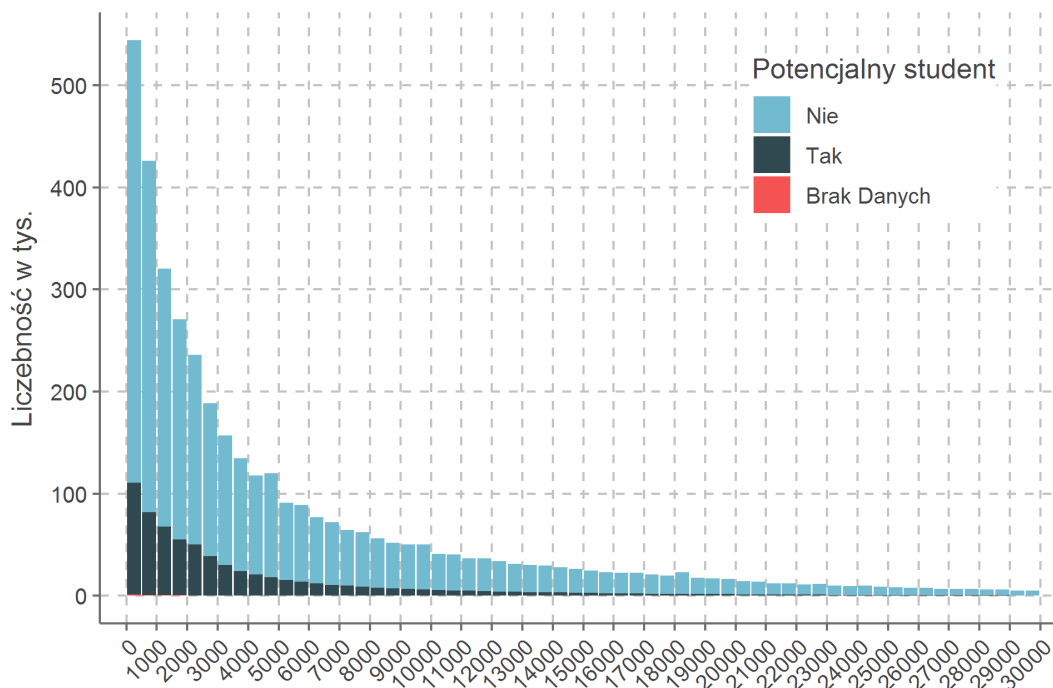
Rysunek 25: Rozkład przychodów z działalności wykonywanej osobiście w danych PIT z uwzględnieniem czy osoba występuje w danych ZUS

Rysunek 26: Rozkład przychodów z działalności wykonywanej osobiście w danych PIT z uwzględnieniem czy przychody są osiągnięte wyłącznie z działalności wykonywanej osobiście

Rysunek 27: Rozkład przychodów z działalności wykonywanej osobiście w danych PIT z uwzględnieniem czy podatnik jest potencjalnym studentem

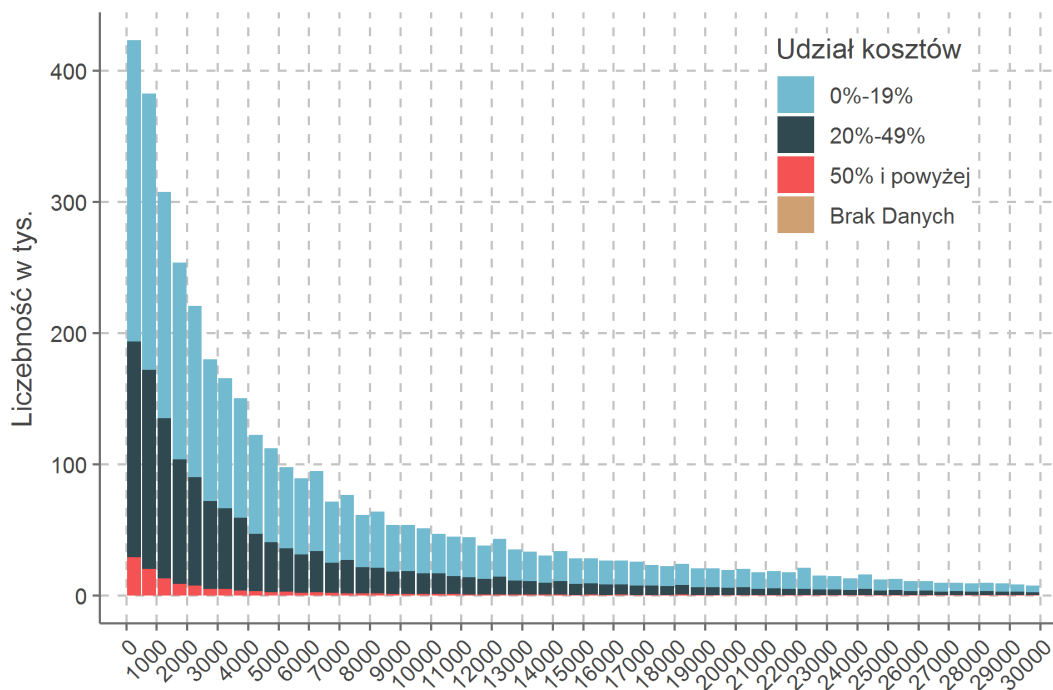
Potencjalny (pracujący) student zdefiniowany jest jako osoba poniżej 26 roku życia, która posiada dochód z umowy cywilnoprawnej w danych PIT, a nie ma jej w danych ZUS. Innymi słowy, nie płaci składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Liczbę podatników według udziału kosztów umów cywilnoprawnych w przychodzie przedstawia tabela 27.

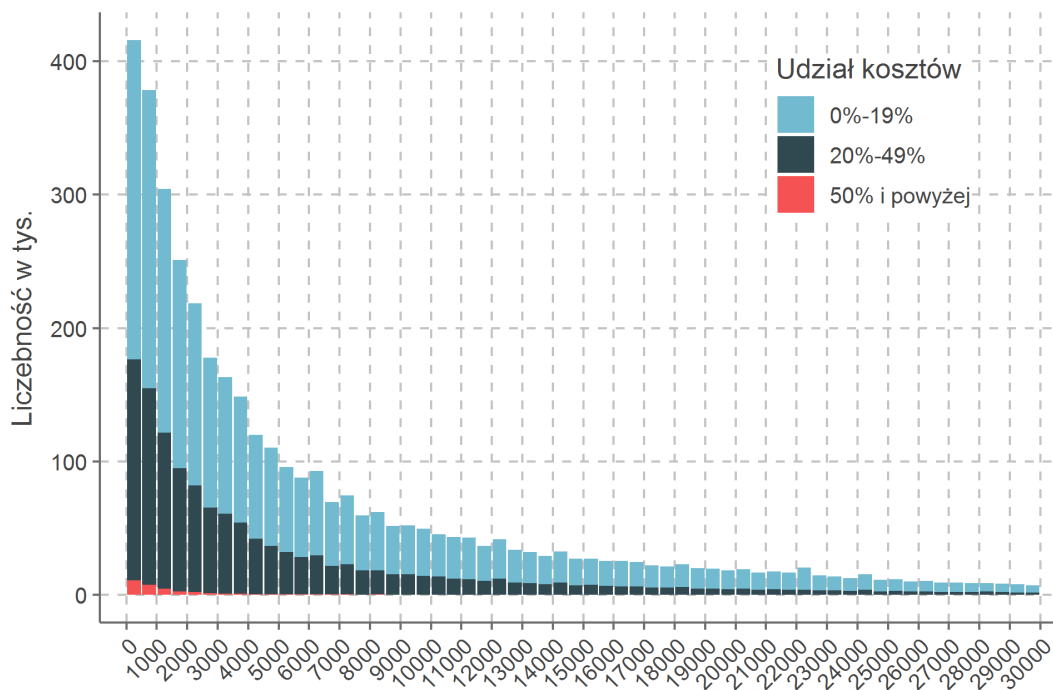
Tabela 27: Liczebność podatników z umowami cywilnoprawnymi według kosztów uzyskania przychodu

Statystyka	Cywilnoprawne	Działalność osobista	Prawa majątkowe
Wysokość kosztów			
Średnie koszty	21%	19%	48%
Udział kosztów			
0%-9%	114 061	111 625	6 309
10%-19%	2 479 082	2 557 748	1 306
20%-29%	1 305 022	1 313 425	2 222
30%-39%	56 031	16 509	2 731
40%-49%	87 051	12 543	48 576
50%-59%	152 918	28 926	267 983
60%-69%	2 053	2 041	19
70%-79%	1 840	1 847	10
80%-89%	1 965	1 977	6
90%-99%	1 122	1 129	8
100%	5 107	5 121	28

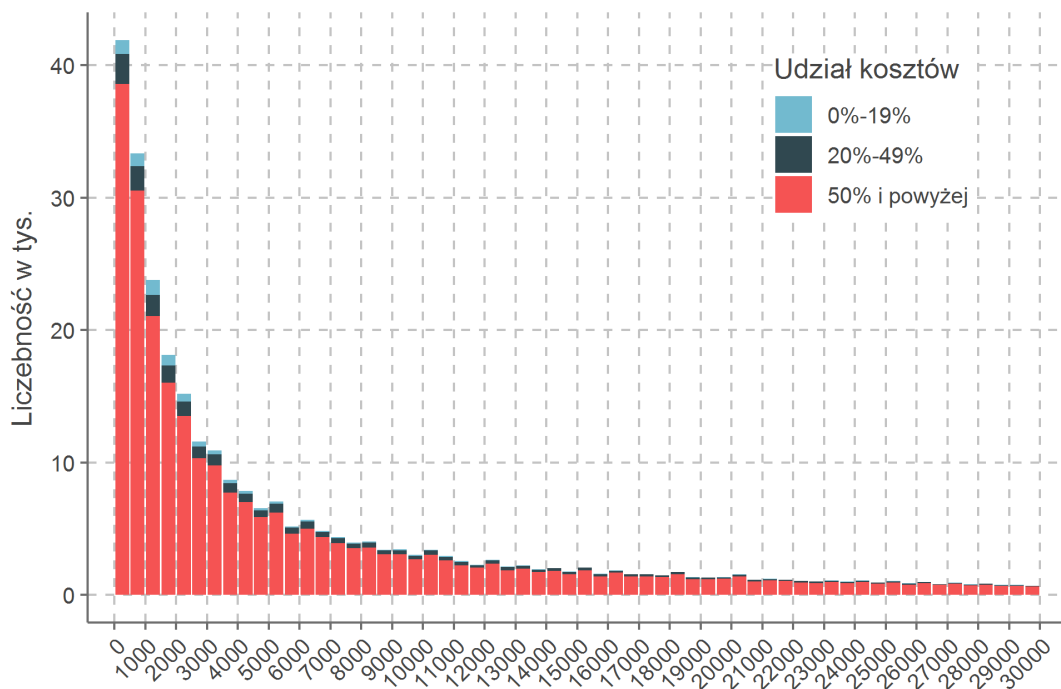
Rysunek 28: Rozkład przychodów z umów cywilnoprawnych w danych PIT według kosztów uzyskania przychodu

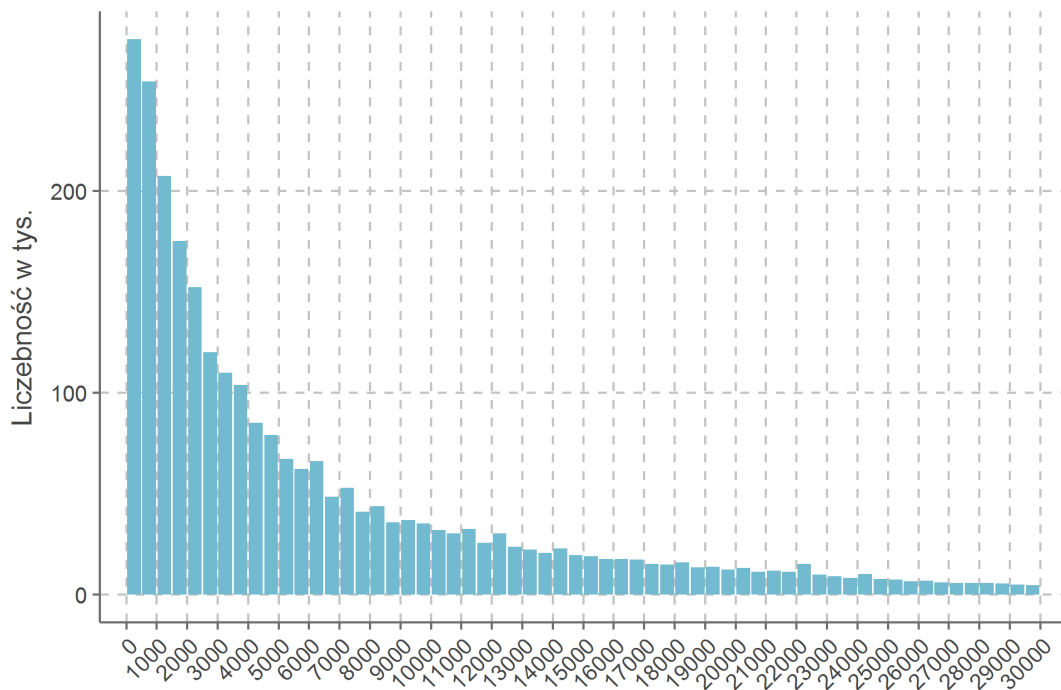
Rysunek 29: Rozkład przychodów z działalności wykonywanej osobiście w danych PIT według kosztów uzyskania przychodu

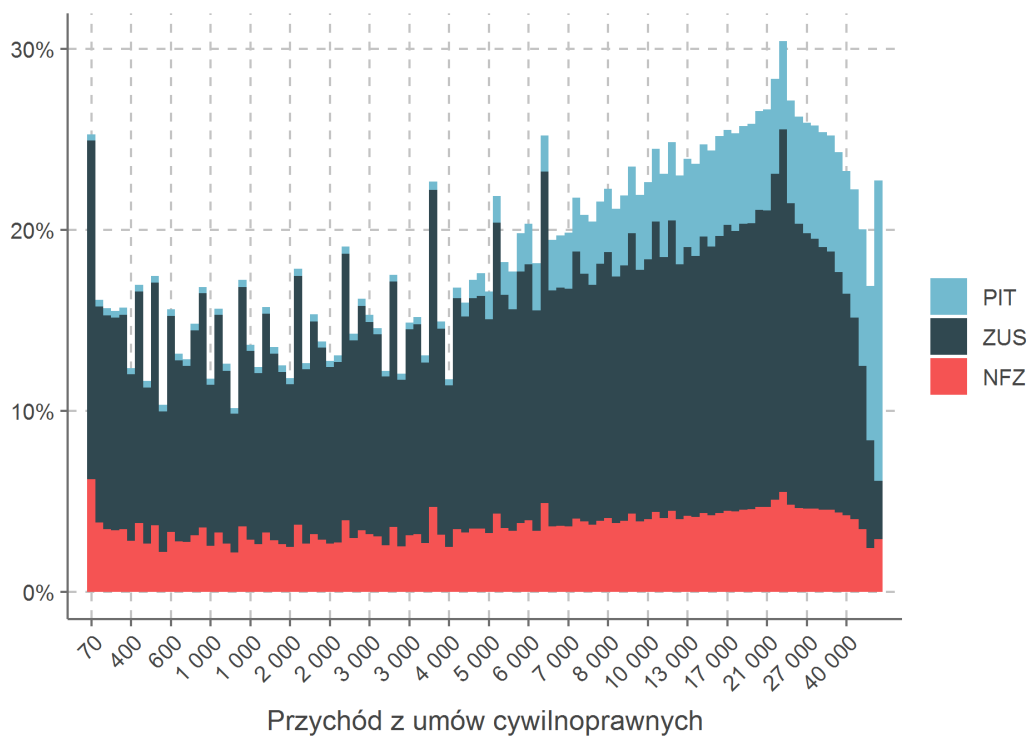
Rysunek 30: Rozkład przychodów z praw majątkowych w danych PIT według kosztów uzyskania przychodów

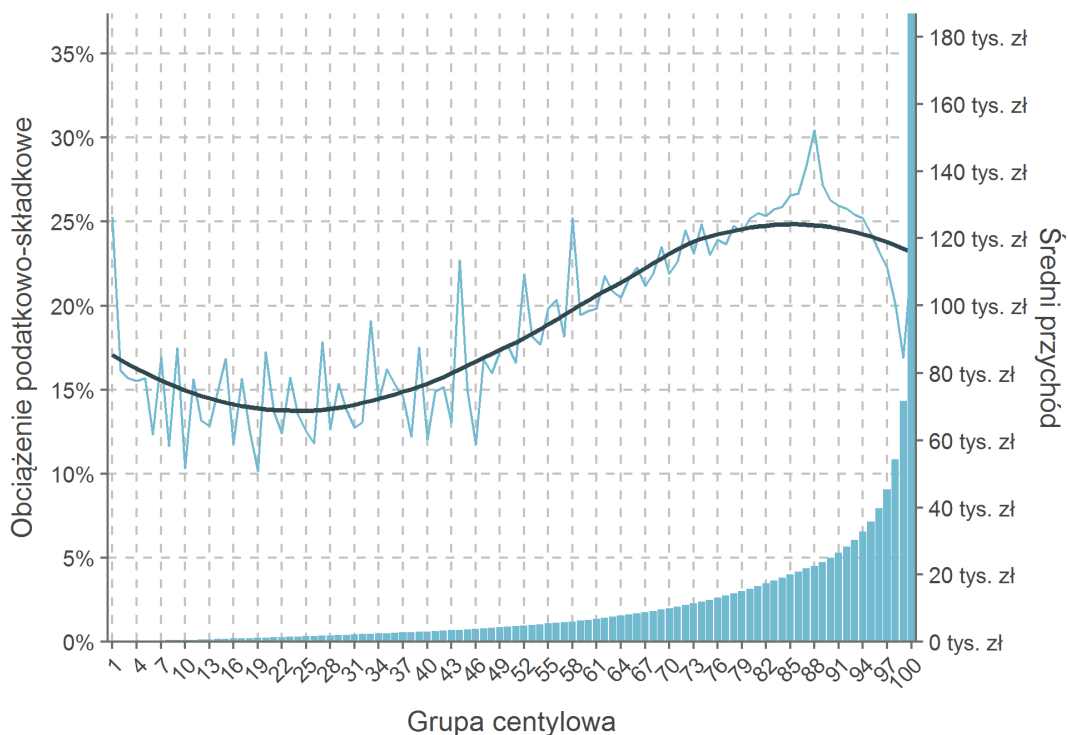
Rysunek 31: Rozkład podstawy składki emerytalnej umów cywilnoprawnych w danych ZUS

Rysunek 32: Obciążenie podatkowo-składkowe (bez FP i FGŚP) względem przychodu w grupach centylowych - osoby o przychodzie wyłącznie z umów cywilnoprawnych

Rysunek 33: Obciążenie podatkowo-składkowe (bez FP i FGŚP) umów cywilnoprawnych względem przychodu w grupach centylowych i średni przychód w centylu

Umowy nieodróżnialne od umów o dzieło

Niemożliwe jest bezpośrednie obliczenie liczby osób pracujących na umowę o dzieło ze względu na sposób, w jaki są rejestrowane dane podatkowe i składki na ubezpieczenia społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne. Można jednak oszacować przybliżoną ich liczbę. Zastosowana procedura jest dwuetapowa.

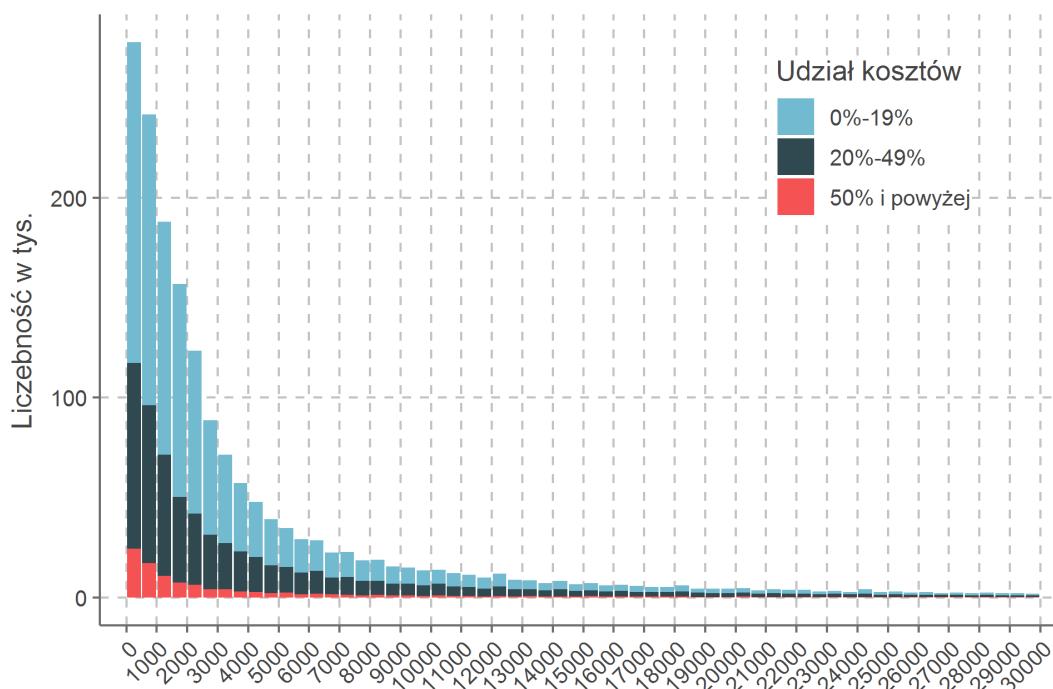
W pierwszym etapie pod uwagę brane są osoby wykazujące dochód z umów cywilnoprawnych, ale nie płacące żadnych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Takich osób jest 1,8 mln. Od tej liczby odejmujemy liczbę potencjalnych studentów (zgodnie z definicją powyżej), która wynosi 696 tys. Finalnie daje to liczbę 1,1 mln osób na umowach nieodróżnialnych od umowy o dzieło na pierwszym etapie.

W drugim etapie szacujemy liczbę osób, które łączą umowę o dzieło z innym źródłem przychodu, od którego odprowadzają składki na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne. Aby tego dokonać porównujemy sumę przychodów z bazy danych PIT z sumą przychodów oszacowanych na podstawie danych ZUS. Różnica w przychodach pomiędzy obiema bazami danych powinna wynikać z niepodlegających rejestracji w bazie ZUS umów o dzieło. Jednak m.in. z powodu zaokrągleń, nie zaliczamy do osób posiadających umowy nieodróżnialne od umów o dzieło tych, których przychody między bazami różniły się nieznacznie. Bierzymy pod uwagę jedynie te osoby, których przychód różnił się o 5%, 10% lub 20%. Liczba osób posiadająca umowę nierozróżnialną od dzieła w zależności od progów wrażliwości wynosi:

- 902 tys. - różnica większa niż 5%
- 755 tys. - różnica większa niż 10%
- 592 tys. - różnica większa niż 20%

Jeżeli przyjmiemy próg wrażliwości na poziomie 10%, to całkowita liczba osób pracujących na umowach nieodróżnialnych od umowy o dzieło wynosi 1,85 mln.

Rysunek 34: Rozkład przychodów z umów nierozróżnialnych od dzieła według kosztów uzyskania przychodu

Zastępowanie umów o pracę umowami cywilnoprawnymi

Do 2015 r. włącznie składki na ubezpieczenia społeczne można było odprowadzać tylko z jednej (np. opiewającej na najniższą kwotę) umowy cywilnoprawnej, a pozostałe mogły pozostać nieoskładkowane. Przy założeniu tej samej kwoty wynagrodzenia netto, obciążenie podatkowo-składkowe (wpływające na łączny koszt pracy) w umowie cywilnoprawnej mogło zatem zostać znacząco zredukowane w porównaniu z umową o pracę. Ponadto, w umowach cywilnoprawnych, w przeciwieństwie do umów o pracę, do 2016 r. włącznie, nie obowiązywała płaca minimalna. Mogło to sprzyjać zawieraniu umów cywilnoprawnych na niskie kwoty i wypłacaniu reszty wynagrodzenia „pod stołem”. Oba te czynniki powodowały, że zarówno pracodawcy, jak i pracownicy mieli skłonność do zawierania umów cywilnoprawnych nawet w sytuacjach, które lepiej odzwierciedlałyby stosunek pracy. Poniższa analiza ma na celu oszacowanie skali nieuprawnionego zastępowania umów o pracę umowami cywilnoprawnymi.

W niniejszej analizie wyodrębniono ubezpieczonych, którzy u tego samego płatnika i na podstawie tego samego tytułu ubezpieczeń (spośród umów cywilnoprawnych) zawierali umowy cywilnoprawne na znaczącą liczbę miesięcy w roku i na kwoty względnie stałe w czasie. Nie można jednoznacznie podać wystarczającej liczby miesięcy (parametru x), ani dokładnego poziomu zaniechanej kwoty umowy (parametru y), dlatego w poniższej tabeli podano liczby zestawów (w tys.) dla różnych wartości parametrów. Liczbę zestawów (w tys.), w których co najmniej w x miesiącach w roku podstawa składki zdrowotnej nie różniła się od całorocznej średniej miesięcznej o więcej niż y %:

Tabela 28: Szacowana liczba osób zastępujących umowę o pracę umową cywilnoprawną

Miesiące	Odchylenie			
	1%	5%	10%	20%
6	347	469	622	847
8	276	361	462	606
10	225	265	325	408
12	172	184	202	235

Nie uwzględnia umów o dzieło.

Działalność gospodarcza

Podstawowe informacje o działalności gospodarczej

Można rozróżnić następujące rodzaje działalności ze względu na formę opodatkowania: ryczałt (PIT-28), skala podatkowa (PIT-36) oraz podatek liniowy (PIT-36L). Rodzajem opodatkowania, które nie zostało uwzględnione jest karta podatkowa. Przez podatek ryczałtowy rozumiany jest podatek od przychodu. w tym przypadku firmy nie muszą raportować dochodu, a jedynie przychód. Rozliczać się podatkiem ryczałtowym mają prawo osoby prowadzące działalność gospodarczą o przychodzie poniżej 150 tys. euro w poprzednim roku kalendarzowym. Podstawowe informacje o wysokości ryczałtu można znaleźć w tabeli 29.

Tabela 29: Działalność gospodarcza opodatkowana ryczałtem - formularz PIT-28

Ryczałt	Podatnicy	Opis
2%	14	sprzedaż własnych wyrobów pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego
3%	142 605	działalność gastronomiczna; działalność usługowa w zakresie handlu; sprzedaż ryb z połowów
5,5%	194 882	działalność wytwórcza; roboty budowlane; przewóz ładunków taborem o ładowności powyżej 2 ton; prowizja ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej;
8,5%	206 444	dzierżawa, poddzierżawa, najem; działalność usługowa, w tym gastronomiczna, w zakresie sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%; świadczenie usług wychowania przedszkolnego; zwalczanie i zapobieganie pożarom; prowizja z kolportażu prasy; świadczenie usług związanych z działalnością ogrodów botanicznych
10%	226	odpłatne zbycie praw majątkowych lub nieruchomości będących środkami trwałymi, wartościami niematerialnymi i prawnymi; składników majątku, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy o podatku dochodowym (budowle, budynki, lokale, maszyny itd.) pod warunkiem, że ich wartość nie przekracza 1500 zł.; składników majątku, które nie zostały zaliczone do środków trwałych albo wartości niematerialnych i prawnych; składników majątku stanowiących spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego lub udział w takim prawie, pod warunkiem że nie podlegają ujęciu w wykazie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
17%	4 771	sprzedaż hurtowa pojazdów samochodowych; przychody parkingowe; pilotowanie na wodach morskich, przybrzeżnych i śródlądowych; wydawanie gier komputerowych, oprogramowania, reprodukcja komputerowych nośników informacji; doradztwo w zakresie sprzętu komputerowego i oprogramowania; przetwarzanie danych; zarządzanie nieruchomościami na zlecenie; wynajem i dzierżawa środków transportu bez załogi; obsługa nieruchomości; poradnictwo edukacyjne dla dzieci; pomoc społeczna; czynności fotograficzne
20%	417	wolne zawody wymienione w ustawie
maks. 75%	92	stawka karna, w przypadku nieprowadzenia ewidencji lub prowadzenia jej niezgodnie z warunkami wymaganymi do uznania jej za dowód w postępowaniu podatkowym, a także w przypadku stwierdzenia istnienia związków, o których mowa w art. 25 ustawy o podatku dochodowym. Stawka karna nie może przekroczyć 75%

Podstawowe statystyki o działalności gospodarczej z uwzględnieniem poszczególnych typów opodatkowania znajdują się w tabeli 30. Należy podkreślić, że dochód w tabeli 30 różni się od zysku tym, że dochód nie może być ujemny.

Tabela 30: Podstawowe statystyki - działalność gospodarcza

Statystyka	Ogółem	Ryczałt	Skala podatkowa	Podatek iniowy
Liczebność	2 232 830	474 448	1 240 051	518 331
Mediana				
dochodu	37 146	-	24 726	124 698
przychodu	92 764	40 447	77 661	421 033
straty	8 300	-	7 157	18 692
zysku	27 853	-	18 048	109 729
Średnia				
dochodu	104 651	-	36 282	253 420
przychodu	607 818	83 309	239 408	1 953 739
straty	28 000	-	18 791	70 196
zysku	85 166	-	26 862	224 576

Tabela 31 prezentuje udział dochodu brutto z działalności gospodarczej w przychodzie z działalności gospodarczej.

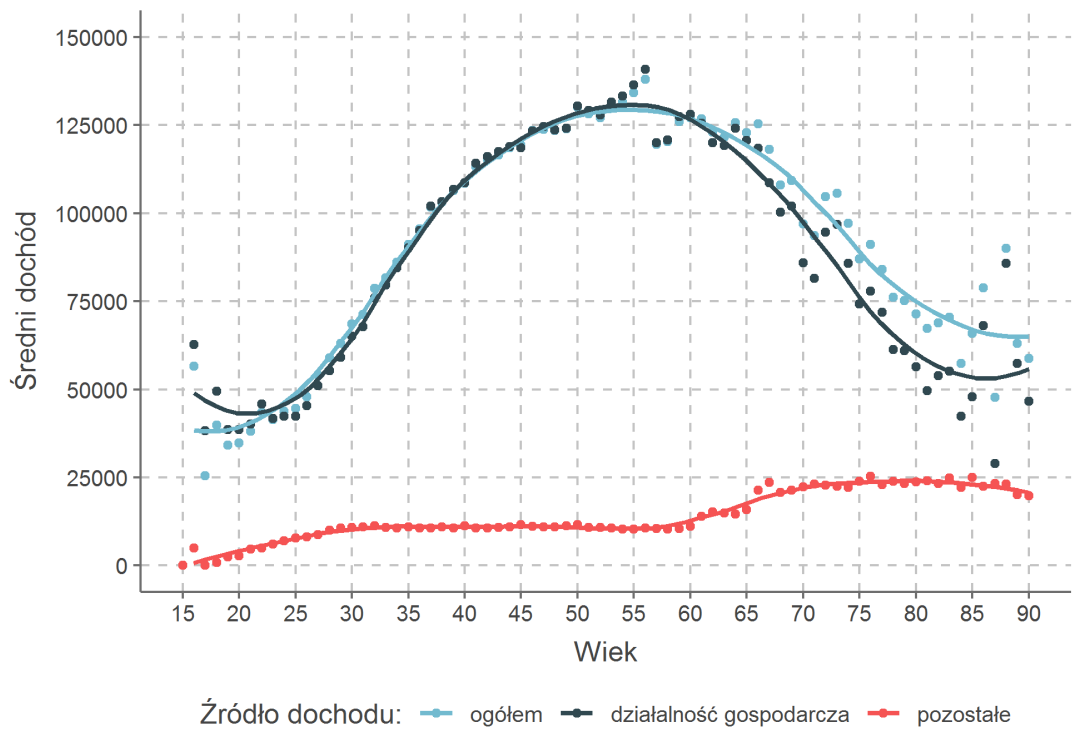
Tabela 31: Udział dochodu w przychodzie działalności gospodarczej według przychodu

Przedział przychodu		Udział dochodu	Liczebność
od	do		
0	5 000	64,1%	118 643
5 000	10 000	56,3%	98 103
10 000	20 000	52,6%	187 692
20 000	50 000	50,5%	359 302
50 000	100 000	47,8%	384 317
100 000	500 000	35,8%	687 059
500 000	1 000 000	18,9%	164 389
1 000 000	-	12,5%	211 428

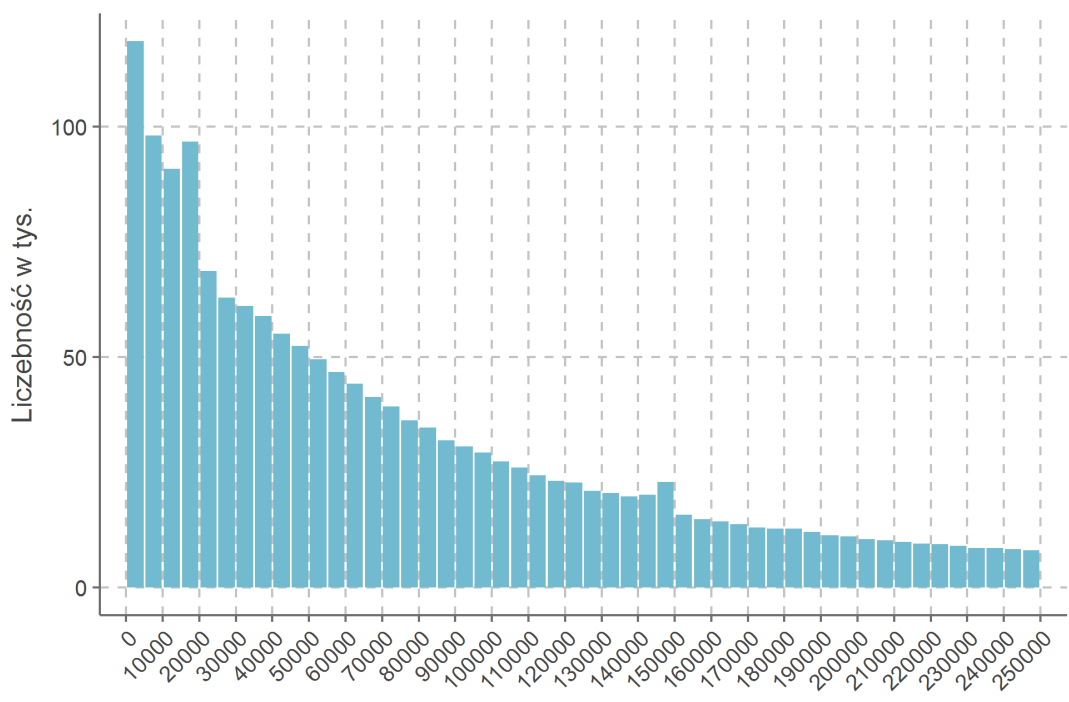
Nie uwzględnia podatników PIT-28

Rysunek 35 przedstawia rozkład dochodów z działalności gospodarczej po wieku. Natomiast rysunek 36, 37 oraz 39 prezentują odpowiednio rozkłady przychodów, dochodów oraz zysków.

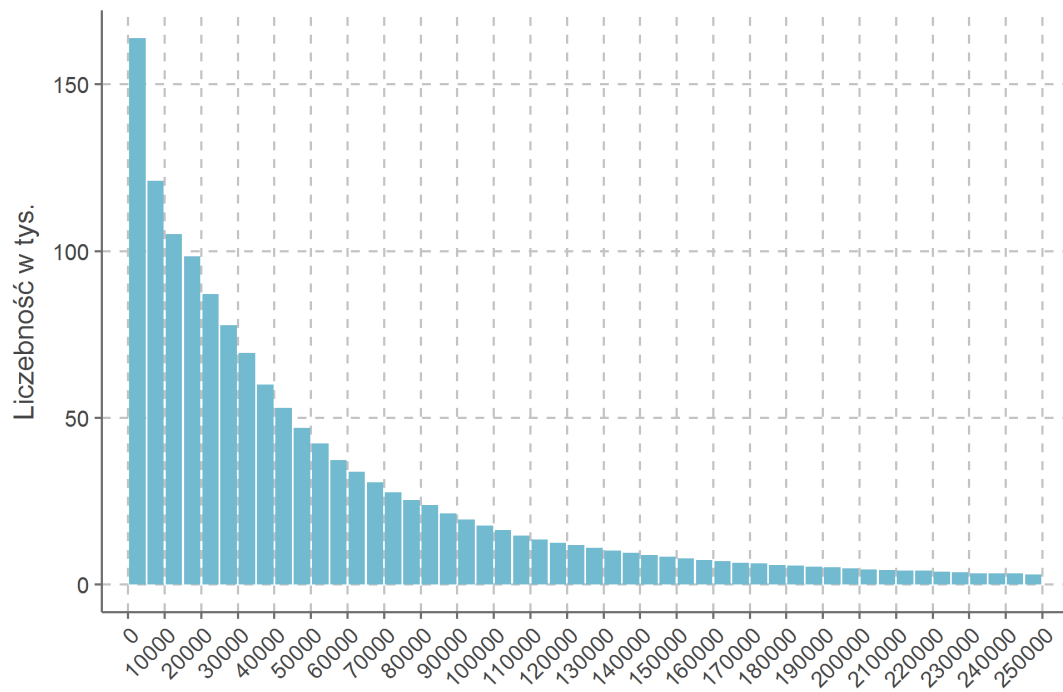
Rysunek 35: Dochód osób prowadzących działalność gospodarczą po wieku - dla podatników uzyskujących niezerowe dochody z działalności gospodarczej (bez ryczałtu)

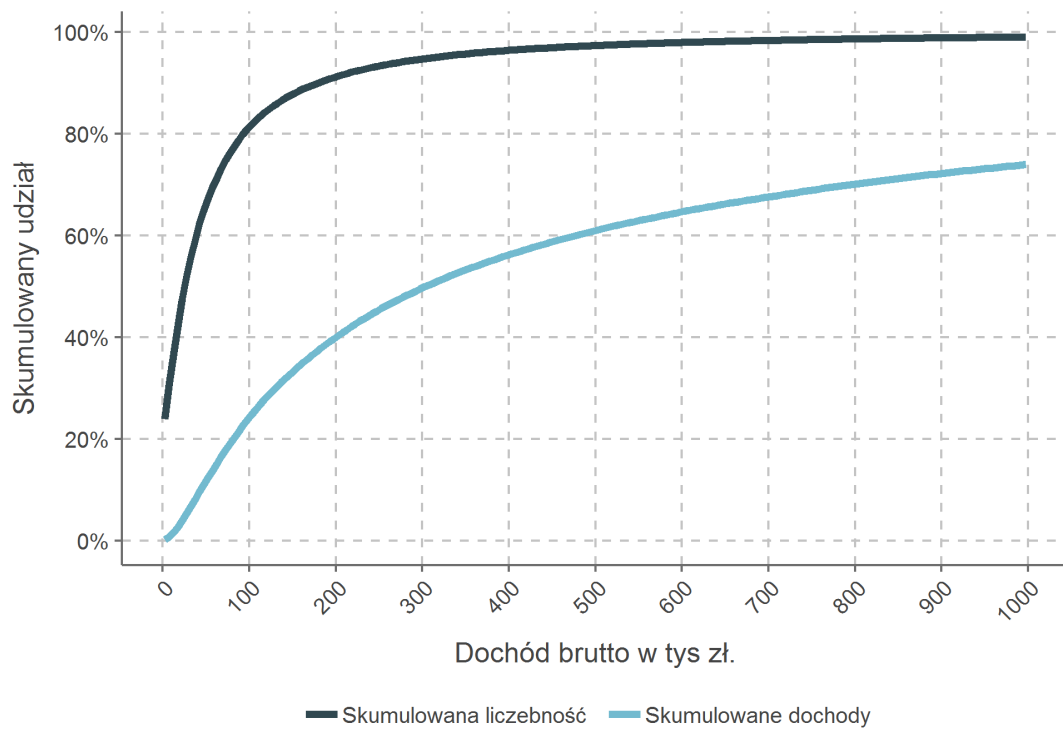
Rysunek 36: Rozkład przychodów z działalności gospodarczej

Rysunek 37: Rozkład dochodów z działalności gospodarczej - bez ryczałtu

Rysunek 38: Skumulowane liczebności i dochody brutto z działalności gospodarczej - bez ryczałtu

Rysunek 39: Rozkład zysków z działalności gospodarczej - bez ryczałtu

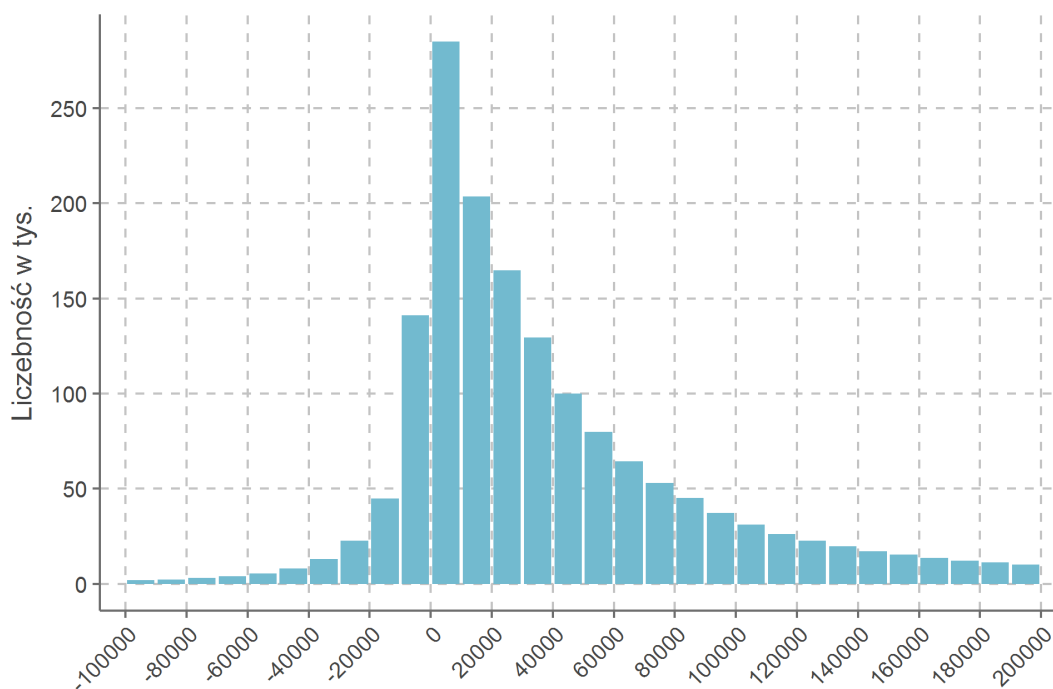

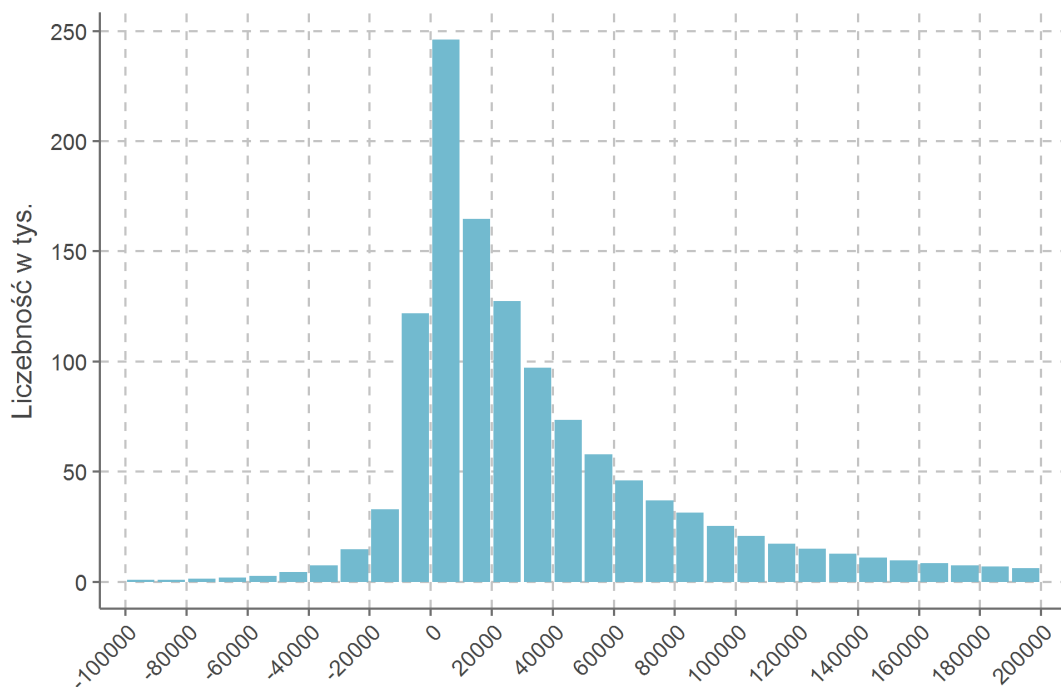
Tabela 32 zawiera informacje o liczebności, dochodzie oraz przychodzie działalności gospodarczych według poziomu średniorocznego zatrudnienia. Definicja zatrudnionego obejmuje osobę prowadzącą działalność gospodarczą oraz osoby przez nią zatrudnione na podstawie umowy o pracę. Wykres 40 oraz 41 pokazują rozkład zysków działalności gospodarczych, które zatrudniają oraz nie zatrudniają dodatkowych pracowników.

Tabela 32: Rozkład dochodów brutto i przychodów według zatrudnienia

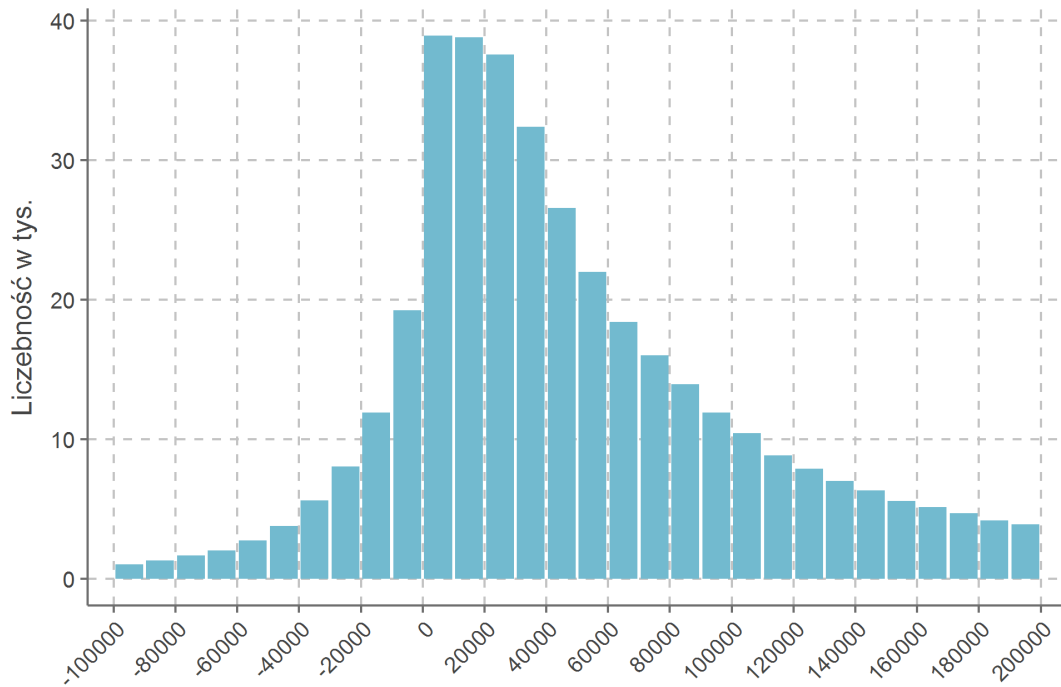
Zatrudnienie	Liczebność	Średnia		Mediana	
		dochód	przychód	dochód	przychód
Mikro					
1	1 707 097	67 072	333 389	23 072	64 270
2-3	313 772	75 799	618 171	31 318	219 189
4-5	92 270	121 837	1 186 062	54 638	562 440
6-9	64 882	187 709	2 131 564	87 219	1 014 729
Małe					
10-19	40 900	342 456	3 850 551	159 838	2 067 575
20-49	11 357	757 833	8 892 627	366 598	4 850 257
Średnie					
50-99	1 667	1 741 211	23 229 370	945 692	14 308 143
100-249	606	3 446 578	48 154 770	1 983 232	29 120 946
Duże					
250+	121	9 155 966	117 395 273	3 766 208	71 034 056

Dochód nie uwzględnia podatników PIT-28.

Rysunek 40: Rozkład zysków z działalności gospodarczej z jednym zatrudnionym - bez ryczałtu

Rysunek 41: Rozkład zysków z działalności gospodarczej z więcej niż jednym zatrudnionym - bez ryczałtu

Opodatkowanie i oskładkowanie działalności gospodarczej

Tabela 33 prezentuje informacje o szacowanej wielkości podatków płaconych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Wysokość podatku jest jedynie przybliżeniem, gdyż w formularzach PIT rozliczane są także inne źródła dochodu. Stąd też przyjęto, że podatek płacony z tytułu działalności gospodarczej to całkowity podatek pomnożony przez iloraz dochodu z działalności gospodarczej i całkowitego dochodu z danego formularza, a w przypadku działalności gospodarczej rozliczanej ryczałtem przez iloraz przychodu z działalności gospodarczej i całkowitego przychodu rozliczanego ryczałtem.

Tabela 33: Szacowana wielkość opodatkowania działalności gospodarczej

Rodzaj działalności	Liczebność	Podatki		
		średnia	mediana	suma
Ogółem	2 232 830	12 960	1 617	25,6 mld
Ryczałt	474 448	3 033	420	1,4 mld
Skala podatkowa	1 240 051	3 375	920	3,5 mld
Podatek liniowy	518 331	43 794	19 298	20,7 mld

Rysunek 42: Zestawienie składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy dla samozatrudnionych

Podstawa: 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia	Ub.zdrowotne	9,00%	288,95
	Ub. emerytalne	19,52%	474,92
Podstawa: 60% przeciętnego prognozowanego miesięcznego wynagrodzenia	Ub. rentowe	8,00%	194,64
	Ub. wypadkowe	1,80%	43,79
	Ub. chorobowe	2,45%	59,61
	Fundusz Pracy	2,45%	59,61
	Suma		1 121,52 zł

Składka chorobowa w przypadku działalności gospodarczej jest dobrowolna, ale może być opłacana tylko przez te osoby prowadzące działalność gospodarczą, które odprowadzają składkę emerytalną i rentową. Tabela 34 przedstawia udział osób prowadzących działalność gospodarczą odprowadzających składkę chorobową w

populacji osób prowadzących działalność gospodarczą. Składka emerytalna jest obowiązkowa (w przypadku braku zbiegów tytułu do ubezpieczeń), jednak ustalany jest jedynie limit dolny i górny, a przedsiębiorca może wybrać sam wysokość składki emerytalnej.

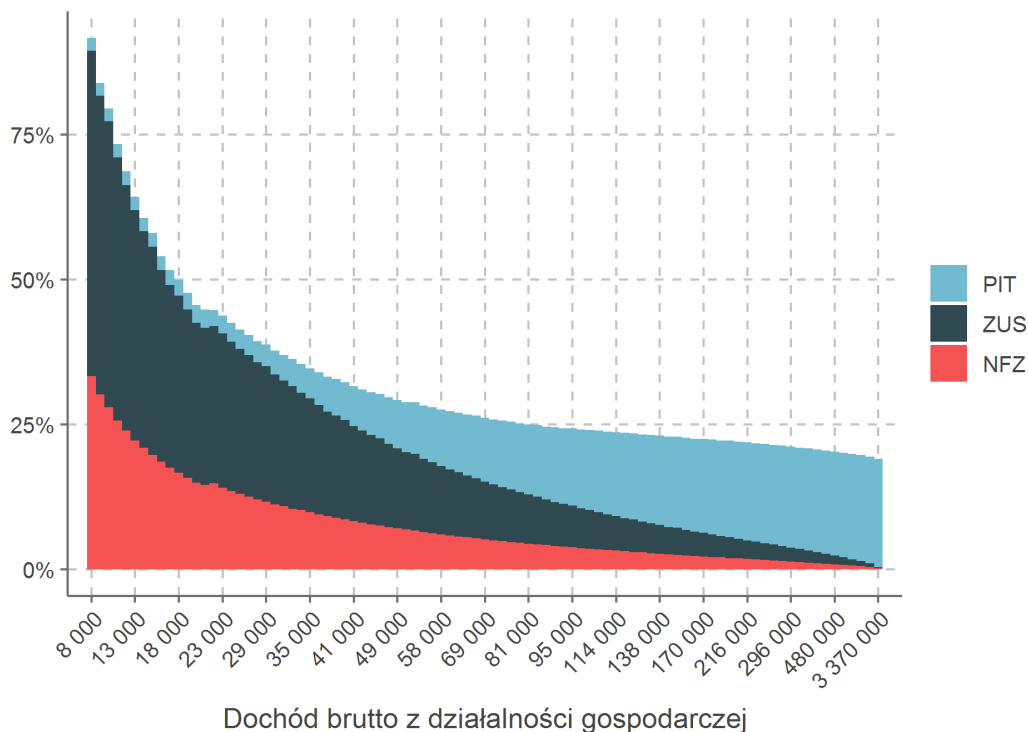
Tabela 34: Dobrowolna składka chorobowa w ujęciu rocznym

Składka chorobowa	Ubezpieczeni	Odsetek
Płacą	1 345 592	56%
Nie płacą	1 037 620	44%
Wszyscy	2 383 212	-

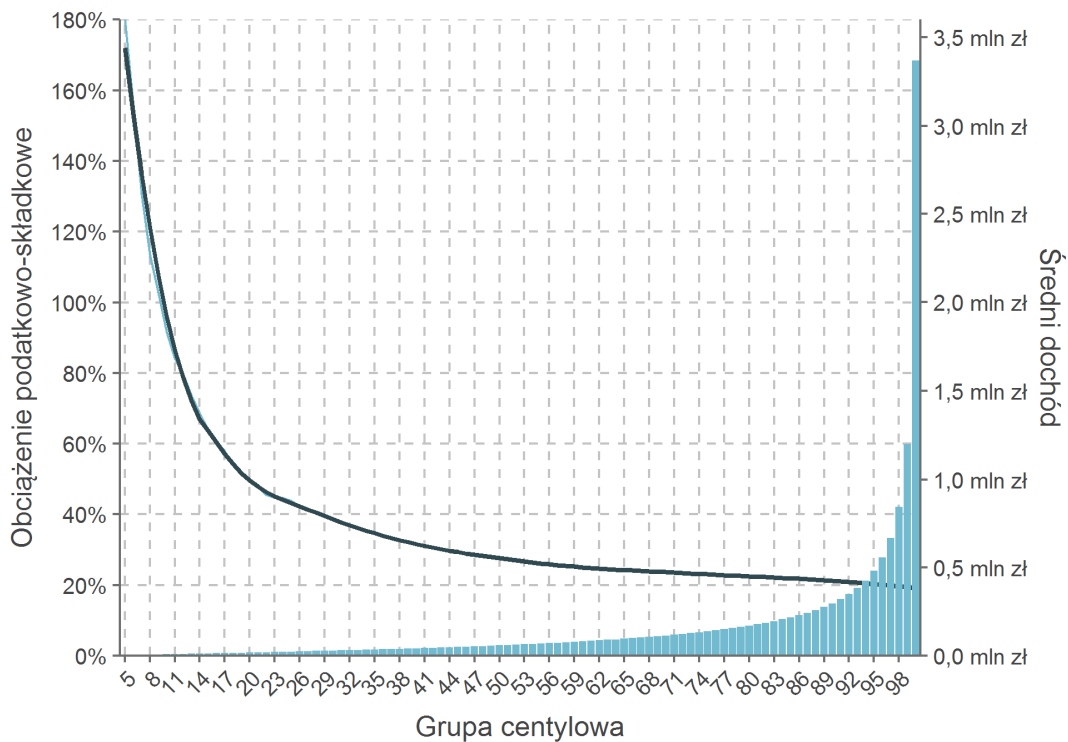
Tabela 35: Podstawa roczna składki emerytalnej prowadzących działalność gospodarczą

Podstawa składki		Ubezpieczeni	%	Opis
od	do			
0,00	6 659,99	336 636	19	-
6 660,00	6 660,00	114 336	7	Preferencyjna
6 660,01	29 195,99	508 242	29	-
29 196,00	29 196,00	772 511	44	Minimalna
29 196,01	52 309,51	7 972	0	-
52 309,51	75 423,00	2 142	0	-
75 423,00	98 536,50	547	0	-
98 536,50	121 649,99	274	0	-
121 650,00	121 650,00	165	0	Maksymalna

Rysunek 43: Obciążenie podatkowo-składkowe (poniżej 100%, bez FP i FGŚP) względem dochodu w grupach centylowych - osoby o dochodzie wyłącznie z działalności gospodarczej

Rysunek 44: Obciążenie podatkowo-składkowe (poniżej 200%, bez FP i FGŚP) względem dochodu i średnia dochodu osób o dochodzie wyłącznie z działalności gospodarczej w grupach centylowych

Emeryci i renciści

Podstawowe statystyki dotyczące osób posiadających dochód z emerytury lub renty na podstawie danych PIT przedstawione są w tabeli 36. Liczebności oraz średnie przychody z emerytury/renty po wieku i płci zaprezentowane są w tabeli 37. Dane podatkowe uwzględniają emerytów i rencistów z rolniczego i pozarolniczego systemu ubezpieczeń (system powszechny i służb mundurowych).

Tabela 36: Podstawowe informacje o emerytach i rencistach

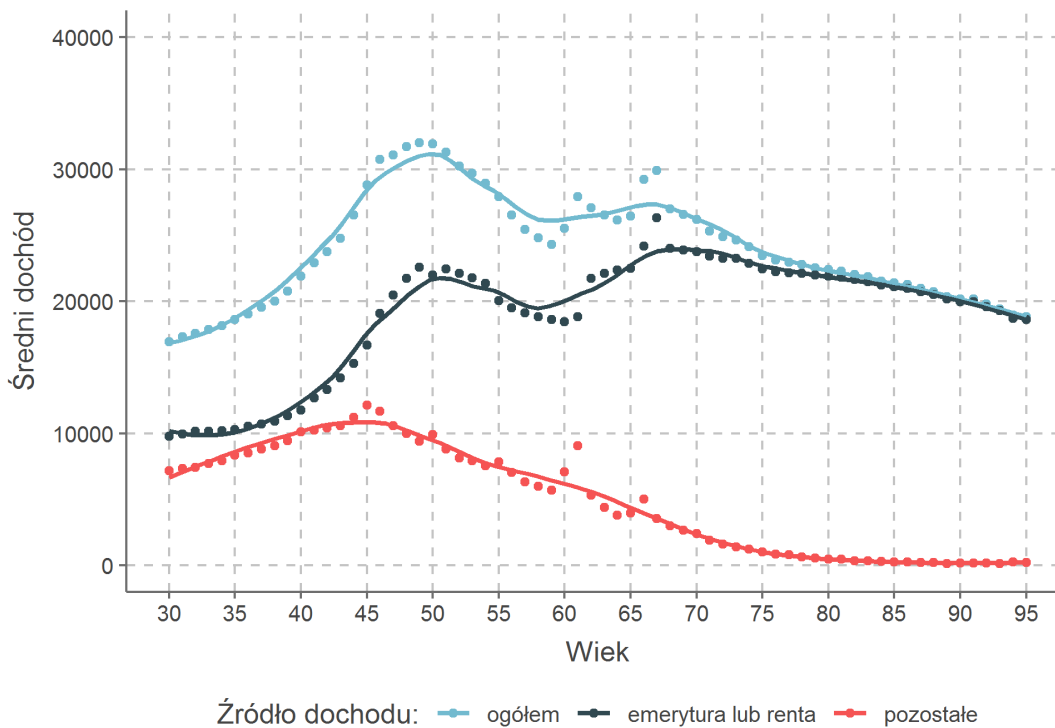
Statystyka	Wartość
Liczba emerytów i rencistów	
ogółem	9 525 197
wyłącznie emerytura/renta	7 879 798
na umowie o pracę	866 539
na umowie cywilnoprawnej	616 670
Suma	
przychodu z emerytury/renty	204 mld
dochodu z emerytury/renty	204 mld
przychodu ogółem emerytów/rencistów	268 mld
dochodu ogółem emerytów/rencistów	239 mld
Średnia	
przychodu z emerytury/renty	21 408
dochodu z emerytury/renty	21 408
przychodu ogółem emerytów/rencistów	28 084
dochodu ogółem emerytów/rencistów	25 059
Średnia dla emerytów/rencistów	
przychodu z umów o pracę - bez zerowych	28 813
przychodu z umów cywilnoprawnych - bez zerowych	10 041

Tabela 37: Liczebność emerytów/rencistów oraz średni przychód z emerytury/renty po wieku i płci dla podatników uzyskujących niezerowe przychody z emerytury/renty

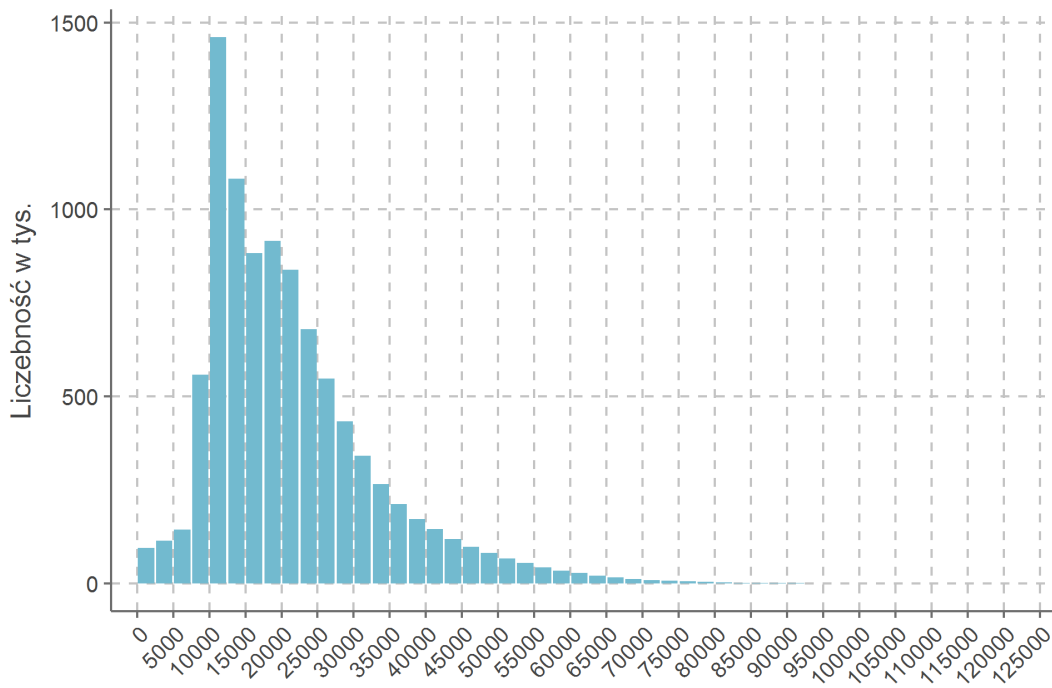
Wiek	Liczebność			Średni przychód		
	ogółem	mężczyzn	kobiet	ogółem	mężczyzn	kobiet
poniżej 50	756 232	398 590	357 472	12 943	15 000	10 655
50-55	289 666	168 336	121 307	21 887	28 294	13 000
55-60	702 061	293 756	408 275	19 091	25 130	14 747
60-65	1 793 310	619 332	1 173 879	20 976	24 459	19 140
65-70	2 099 088	885 978	1 212 722	24 203	28 119	21 348
70-75	1 255 548	526 259	729 060	23 354	28 040	19 977
75-80	1 080 444	409 977	670 358	22 193	26 519	19 549
80-85	834 325	283 094	551 172	21 645	25 787	19 519
powyżej 85	686 925	191 301	495 567	20 532	25 207	18 728

Wykres 45 prezentuje rozkład dochodów z emerytur/rent oraz pozostałych źródeł. Natomiast wykres 46 oraz 47 przedstawiają rozkłady przychodów emerytów/rencistów.

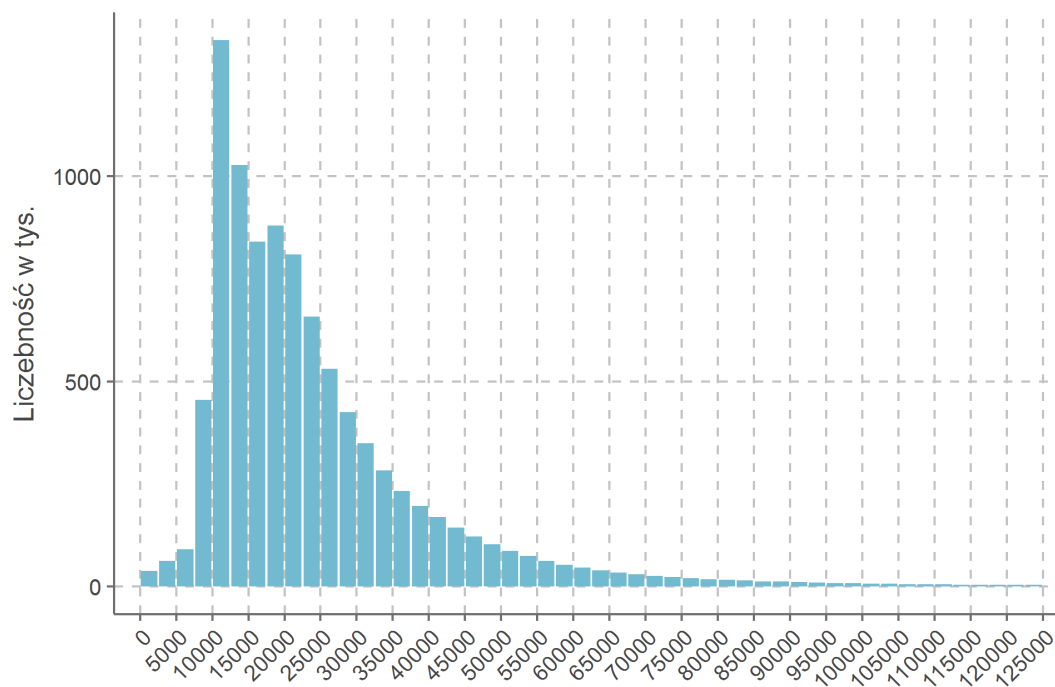
Rysunek 45: Dochód z emerytur/rent oraz ogółem opodatkowany skalą podatkową po wieku dla podatników uzyskujących niezerowe przychody z emerytury lub renty

Rysunek 46: Rozkład przychodów z emerytury/renty

Rysunek 47: Rozkład całkowitych przychodów emerytów/rencistów

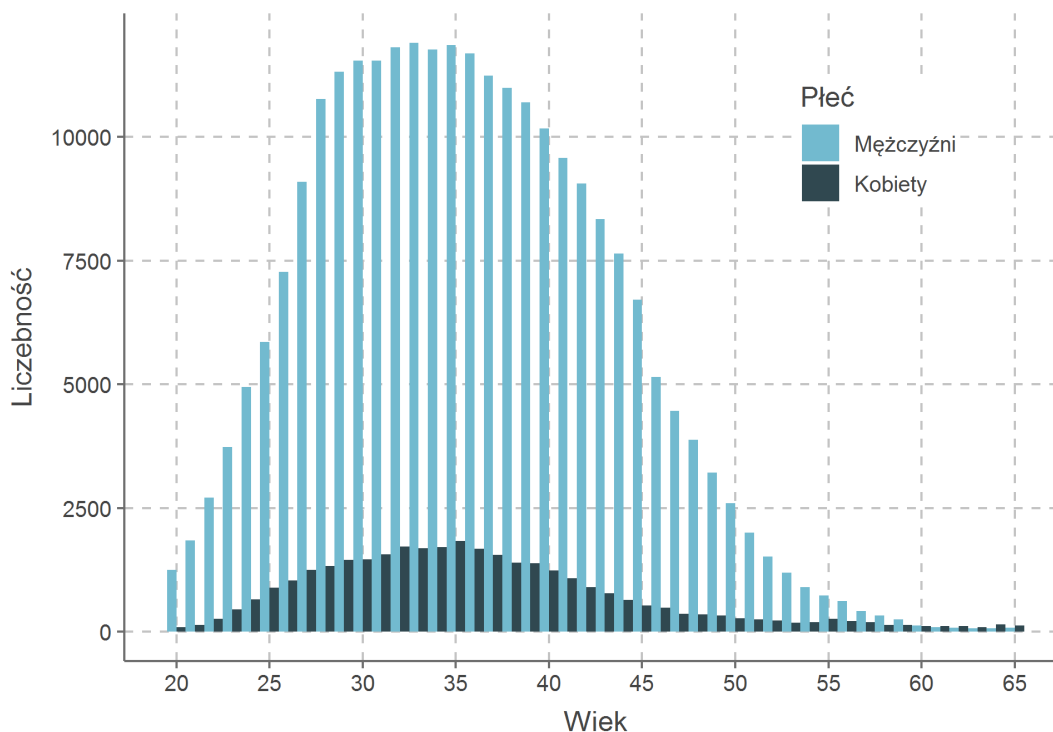
Służby mundurowe

Podstawowe statystyki osób pracujących w służbach mundurowych, identyfikowanych na podstawie danych ZUS, przedstawia tabela 38. Uwzględnienie składki zdrowotnej wynika z tego, że przybliża on przychód i nie zawiera przychodu z umów o pracę niezwiązanych z pracą w służbach mundurowych. Wykres 48 prezentuje liczebność służb mundurowych po wieku i płci.

Tabela 38: Podstawowe statystyki - służby mundurowe

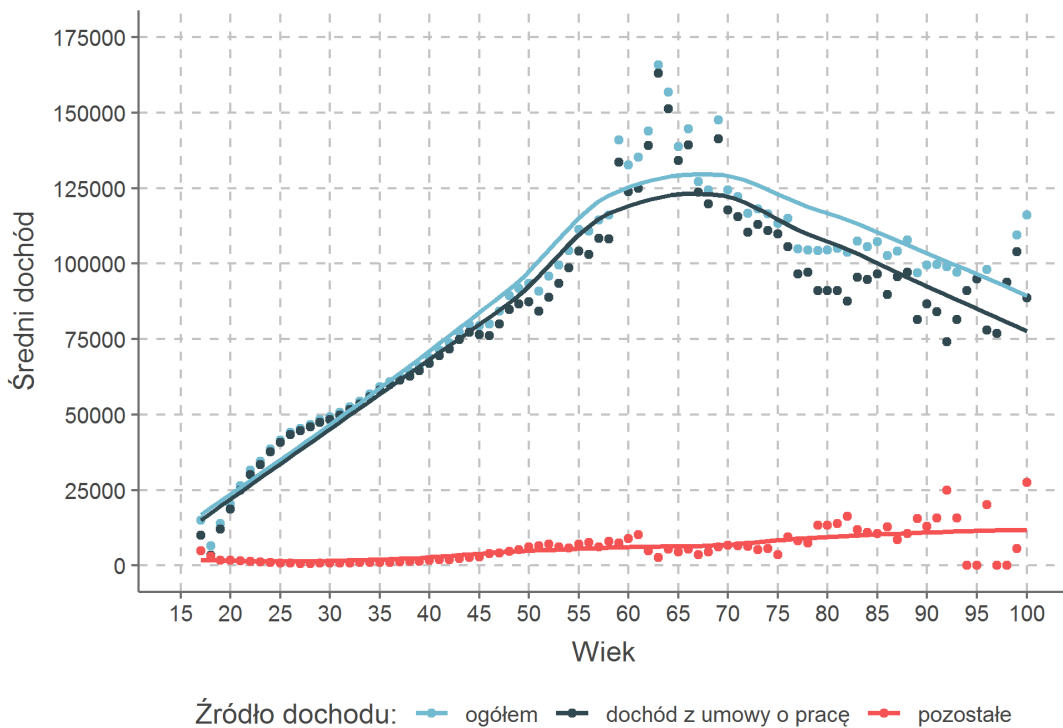
Statystyki	Wartość
Liczebność	
ogółem	291 670
kobiety	35 342
mężczyźni	255 207
Średnia	
podstawa składki zdrowotnej	50 574
przychód z umowy o pracę	61 618
dochód z umowy o pracę	60 171
Suma	
podstaw składki zdrowotnej	14,8 mld

Rysunek 48: Liczebność służb mundurowych po wieku i płci

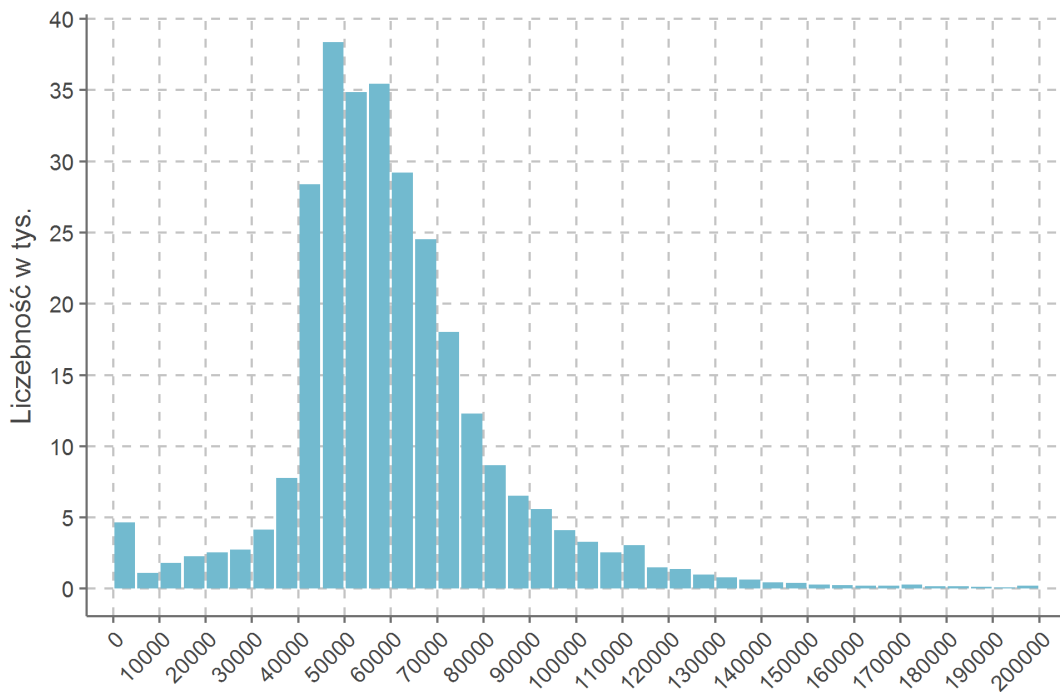

Wykres 49 przedstawia natomiast średni przychód po wieku z podziałem na źródła przychodu. Rozkład przychodów z umów o pracę służb mundurowych przedstawia wykres 50, a wykres 51 prezentuje rozkład składki zdrowotnej z tytułu pracy w służbach mundurowych.

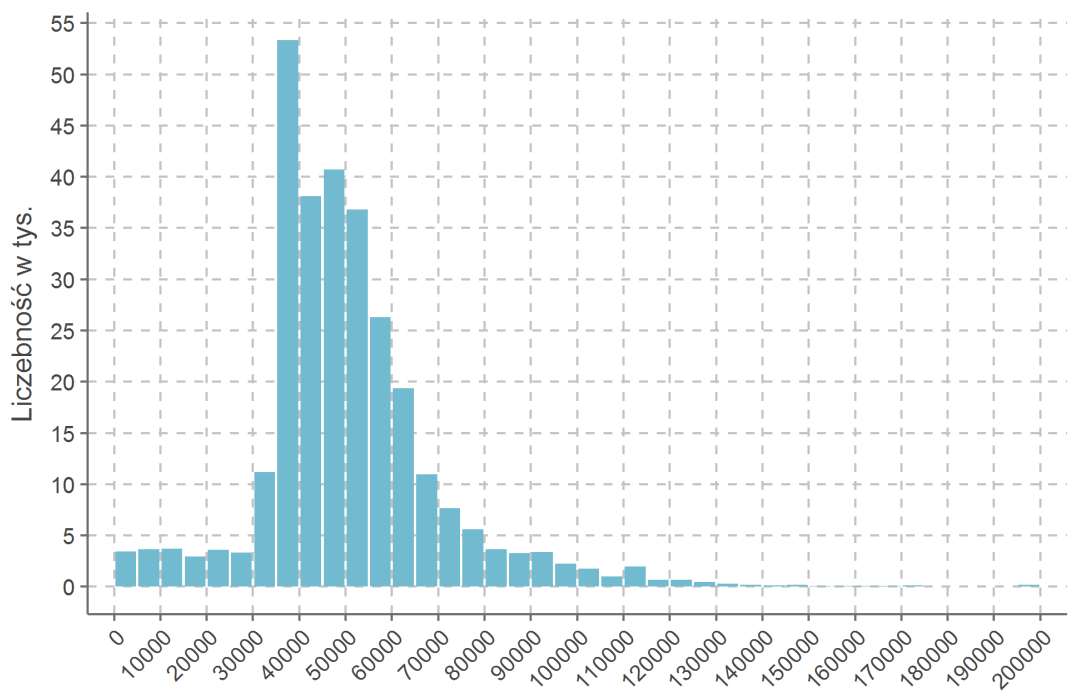
Rysunek 49: Dochód służb mundurowych z umów o pracę oraz ogółem opodatkowany skalą podatkową po wieku dla podatników o niezerowej składce zdrowotnej z tytułu służby mundurowej

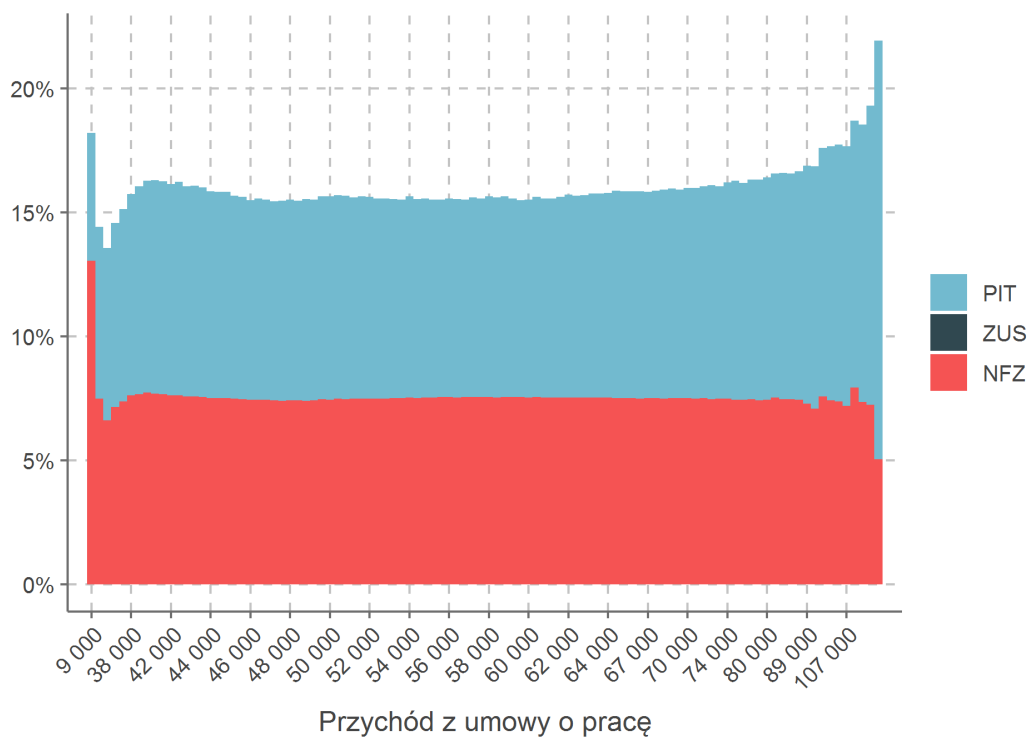
Rysunek 50: Rozkład przychodów z umów o pracy dla podatników o niezerowej składce zdrowotnej z tytułu służby mundurowej

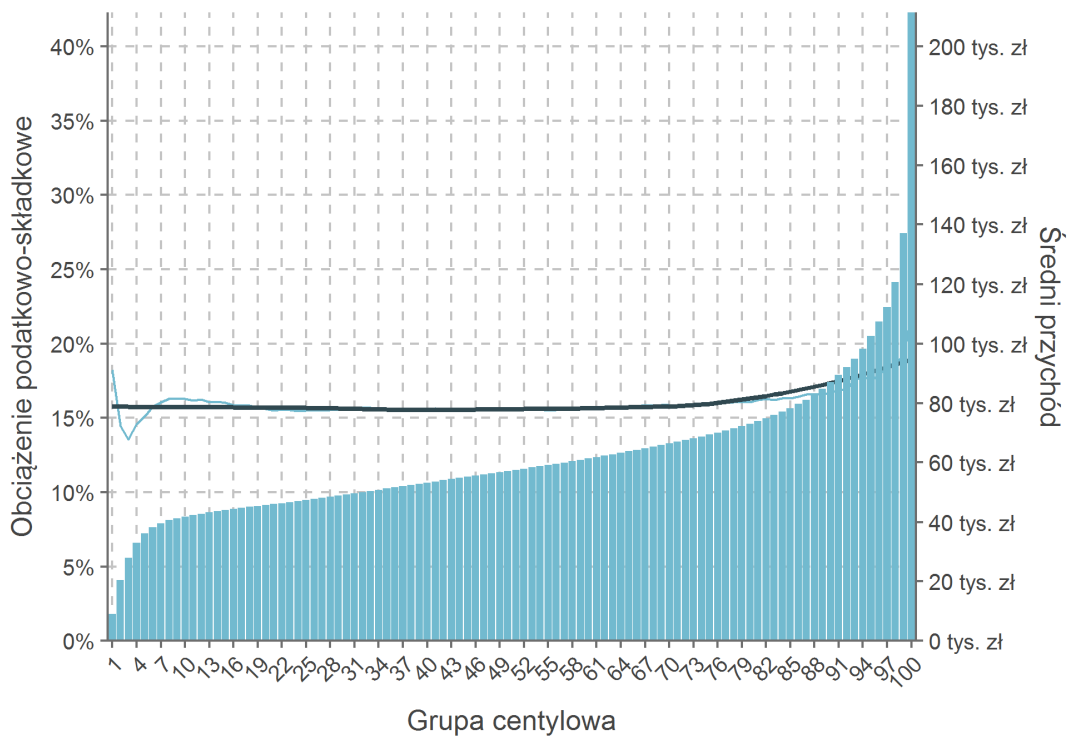
Rysunek 51: Rozkład podstawy składki zdrowotnej z tytułu pracy w służbach mundurowych

Rysunek 52: Obciążenie podatkowo-składkowe (bez FP i FGŚP) względem przychodu w grupach centylowych dla podatników o nierowej składce zdrowotnej z tytułu służby mundurowej

Rysunek 53: Obciążenie podatkowo-składkowe (bez FP i FGŚP) względem przychodu i średni przychód z umowy o pracę w grupach centylowych dla podatników o niezerowej składce zdrowotnej z tytułu służby mundurowej

Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne

Ubezpieczenie zdrowotne

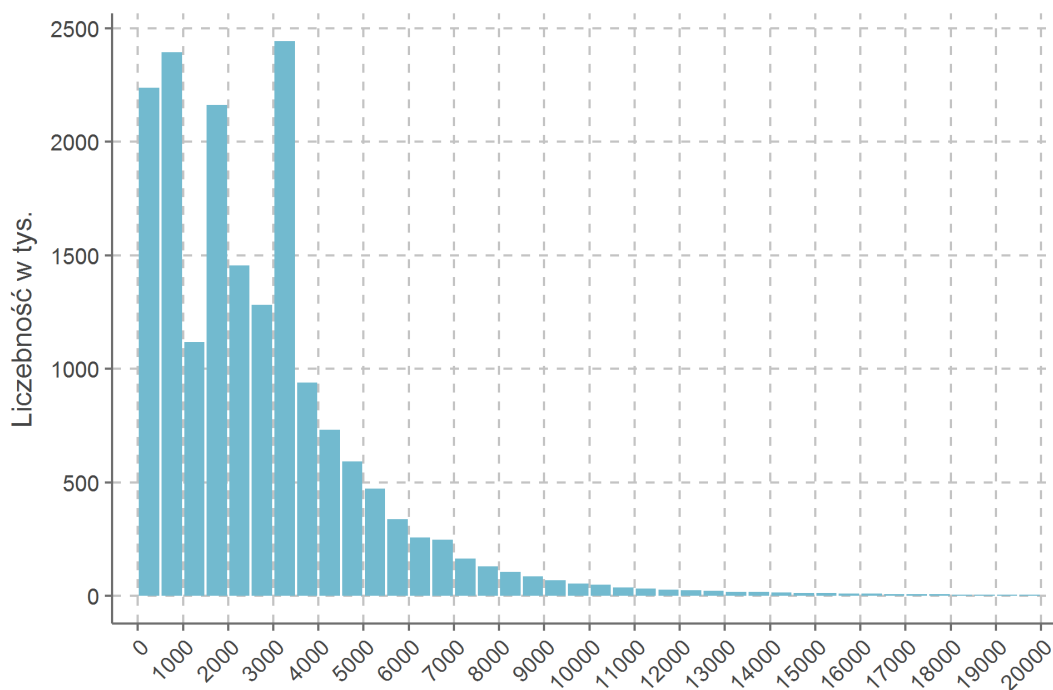
Tabela 39 przedstawia podstawowe informacje na temat ubezpieczenia zdrowotnego włącznie z informacją o liczbie osób płacących zerową składkę zdrowotną przez cały rok. Statystyki nie uwzględniają emerytów i rencistów poza kodami ubezpieczenia 25XX.

Tabela 39: Ubezpieczenie zdrowotne w ujęciu rocznym

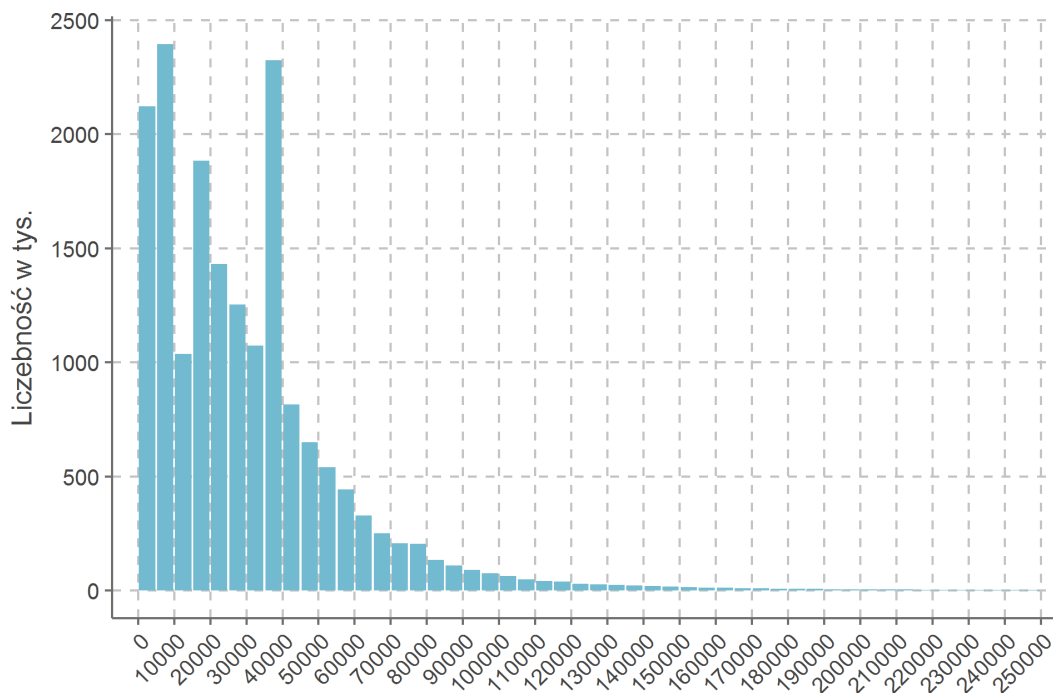
Statystyka	Wartość
Liczba ubezpieczonych	
Niezerowa składka	17 919 002
Zerowa składka	503 157
Średnia wysokość	
Składki - bez zerowych	2 903
Podstawy składki - bez zerowych	32 004

Wykresy 54 oraz 55 przedstawiają odpowiednio rozkład składki oraz podstawy składki zdrowotnej.

Rysunek 54: Rozkład składki zdrowotnej w ujęciu rocznym

Rysunek 55: Rozkład podstawy składki zdrowotnej w ujęciu rocznym

Liczba tytułów ubezpieczenia o zerowych składkach zdrowotnych i przynajmniej jednej niezerowej składce na ubezpieczenia społeczne w poszczególnych miesiącach przedstawiona jest w tabeli 40.

Tabela 40: Zerowa składka zdrowotna i niezerowa składka na ubezpieczenia społeczne

Miesiąc	Liczba
Styczeń	375 748
Luty	380 152
Marzec	381 962
Kwiecień	382 520
Maj	385 378
Czerwiec	389 034
Lipiec	390 963
Sierpień	394 042
Wrzesień	394 702
Październik	390 787
Listopad	381 502
Grudzień	385 710

Tabela 41: Wybrane tytuły z zerową składką zdrowotną i niezerową składką na ubezpieczenia społeczne w czerwcu - liczba składek

Tytuł ubezpieczenia	Liczba	Opis
12400	287 496	osoba pobierająca zasiłek macierzyński
14220	70 149	świadczeniobiorca, za którego jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo wójt, burmistrz lub prezydent miasta ma obowiązek opłacać składki
08000	9 448	osoba wykonująca odpłatnie pracę na podstawie skierowania do pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania
19000	7 406	osoba podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, na podstawie art. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
09100	4 544	osoba bezrobotna pobierająca zasiłek dla bezrobotnych, osoba pobierająca świadczenie integracyjne
12900	3 184	osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, podlegająca wyłącznie ubezpieczeniu emerytalnemu
09200	1 683	osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które została skierowana przez powiatowy urząd pracy lub inny niż powiatowy urząd pracy podmiot kierujący oraz osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania studiów podyplomowych
30000	1 606	osoba, za którą należy rozliczyć i opłacić składki lub należne świadczenia w dokumentach rozliczeniowych składanych nie wcześniej niż za następny miesiąc, po ustaniu tytułu do ubezpieczeń

Ubezpieczenie wypadkowe

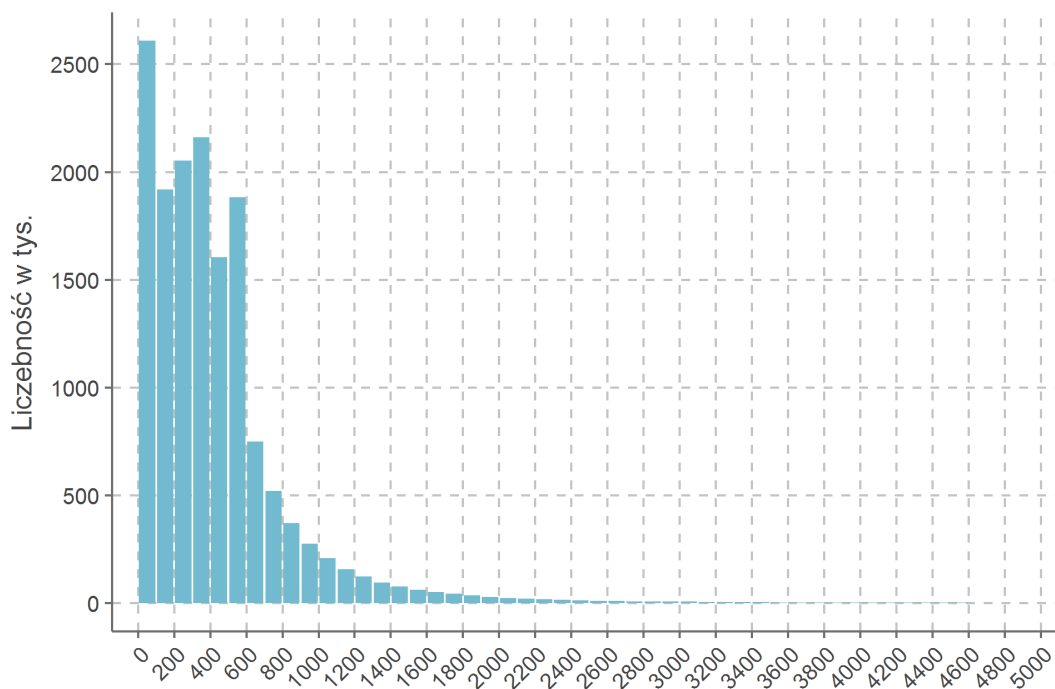
Tabela 42 przedstawia podstawowe informacje na temat ubezpieczenia wypadkowego włącznie z informacją o liczbie ubezpieczonych z zerową składką wypadkową przez cały rok.

Tabela 42: Ubezpieczenie wypadkowe w ujęciu rocznym

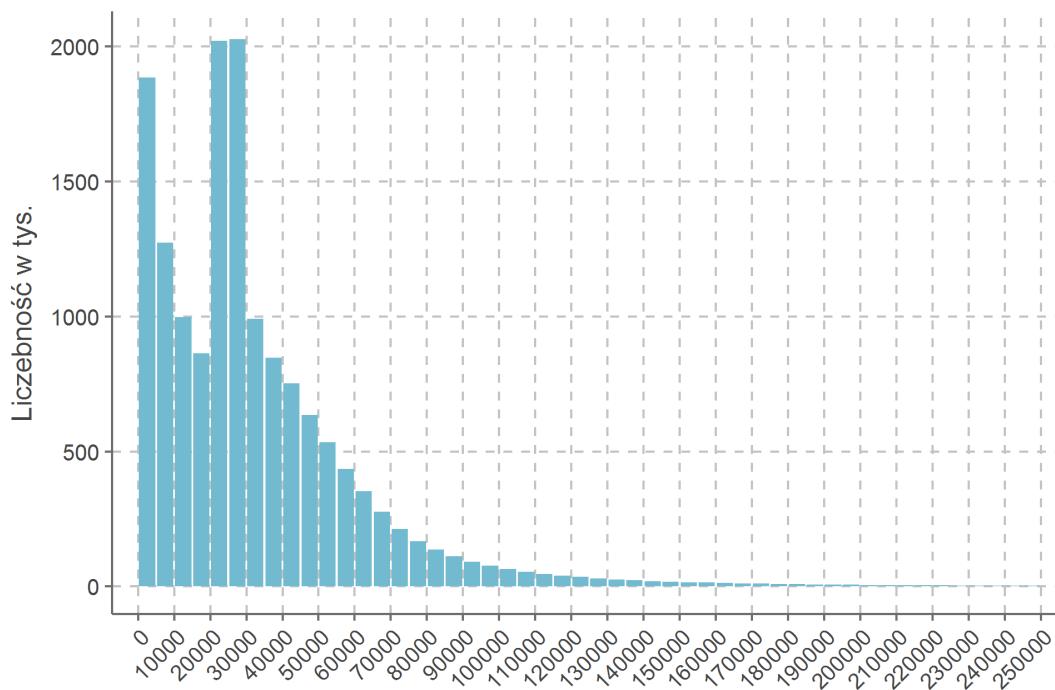
Statystyka	Wartość
Liczba ubezpieczonych	
Niezerowa składka	15 253 184
Zerowa składka	2 939 811
Średnia wysokość	
Składki - bez zerowych	443
Podstawy składki - bez zerowych	34 144

Wykres 56 oraz 57 przedstawiają odpowiednio rozkład roczną sumę składek oraz podstaw składki wypadkowej.

Rysunek 56: Rozkład składki wypadkowej w ujęciu rocznym

Rysunek 57: Rozkład podstawy składki wypadkowej w ujęciu rocznym

Zbiegi tytułów ubezpieczeń

Zbieg tytułów do ubezpieczeń jest powszechnie definiowany jako sytuacja, w której dana osoba jest zobowiązana do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne z co najmniej dwóch tytułów. Takim przykładem jest jednoczesna praca na umowę o pracę oraz prowadzenie działalności gospodarczej. W danych ZUS nie ma bezpośredniego oznaczenia, który tytuł ubezpieczony jest zbiegiem. W opracowaniu kryterium zaszerzgowania do zbiegu jest opłacanie składek zdrowotnych z dwóch tytułów w danym miesiącu oraz niepłacenie składek emerytalno-rentowych ze zbiegu. Tabela 43 przedstawia listę wyodrębnionych zbiegów na podstawie danych ZUS o składkach.

Tabela 43: Lista zbiegów tytułów na podstawie danych ZUS

Zbiegi tytułów ubezpieczeń
Zbieg umowy cywilnoprawnej z: umową cywilnoprawną działalnością gospodarczą pracą duchownego urlopem macierzyńskim służbą mundurową umową o pracę
Zbieg działalności gospodarczej z: umową cywilnoprawną urlopem macierzyńskim służbą mundurową umową o pracę

Podstawowe statystyki dotyczące tytułów zbiegów można znaleźć w tabeli 44.

Tabela 44: Statystyki zbiegów tytułów

Statystyka	Wartość
Liczba zbiegów	1 552 255
Średnia	
Podstawa składki zdrowotnej	1 603
Wysokość składki zdrowotnej	144
Suma	
Podstaw składek zdrowotnych	25 mld
Wysokości składek zdrowotnych	2 mld

Tabela 45 prezentuje informacje o podstawach oraz składkach zdrowotnych zbiegów tytułów.

Tabela 45: Składka i podstawa składki zdrowotnej zbiegów tytułów

Zbiegi	Liczebność	Podstawa składki		Składka	
		średnia	suma	średnia	suma
Umowa cywilnoprawna z					
umową cywilnoprawną	258 042	12 174	3,1 mld	1 097	281,5 mln
działalnością gospodarczą	40 167	18 712	0,8 mld	1 684	67,6 mln
pracą duchownego	517	7 074	0,0 mld	636	0,3 mln
urlopem macierzyńskim	15 213	3 660	0,1 mld	329	5,0 mln
służbą mundurową	15 573	7 434	0,1 mld	669	10,4 mln
umową o pracę	872 659	7 985	7,0 mld	718	626,8 mln
Działalność gospodarcza z					
umową cywilnoprawną	5 338	15 638	0,1 mld	1 408	7,5 mln
urlopem macierzyńskim	54 616	17 255	0,9 mld	1 553	84,8 mln
służbą mundurową	7 927	31 470	0,2 mld	2 832	22,5 mln
umową o pracę	416 910	30 150	12,6 mld	2 713	1 130,9 mln

Obciążenie podatkowo-składkowe

Struktura obciążenia podatkowo-składkowego

Obciążenie podatkowo-składkowe to suma danin płaconych w związku z pracą zarobkową. Przyjęło się, że obciążenie podatkowo-składkowe wylicza się w wartościach procentowych względem dochodu „na ręk” powiększonego o daniny na rzecz państwa. W praktyce stanowi to jednak problem, gdyż trudno jest porównać pracowników na umowach z przedsiębiorcami. Znaczące są różnice pomiędzy sposobem traktowania kosztów uzyskania przychodów. Stąd też przychód czy też dochód brutto może oznaczać coś innego w zależności od źródła dochodu i typu opodatkowania/oskładkowania.

Ponadto, z powodu niepełnej informacji na temat składek na ubezpieczenie zdrowotne emerytów i rencistów w analizie uwzględniono jedynie podatników mających zerowy dochód z emerytury/renty oraz podatników mających dochód wyłącznie z emerytury/renty w ramach skali podatkowej. Z tego powodu pominięto w analizie 1,62 mln podatników rozliczających się skalą podatkową. Wysokość składki zdrowotnej emerytów i rencistów oszacowano na podstawie wysokości odliczenia składki zdrowotnej od podatku.

Ze względu na problem porównywania obciążenia podatkowo-składkowego między grupami podatników rozważone zostały trzy warianty miar obciążenia podatkowo-składkowego. Przy czym we wszystkich wariantach licznik jest ten sam i równa się sumie składek na ubezpieczenia społeczne, składki zdrowotnej i podatku. W analizach nie uwzględniono Funduszu Pracy oraz Funduszy Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Trzy warianty zostały wyodrębnione na podstawie tego co znajduje się w mianowniku:

1. przychód
2. dochód brutto
3. hipotetyczny koszt pracy (dochód do opodatkowania + składki na ubezpieczenie społeczne)

Przychód uwzględnia koszty uzyskania przychodu, więc w przypadku działalności gospodarczej może uwzględniać też koszty niezwiązane z pracą, np. koszty materiałów. Dochód brutto nie uwzględnia kosztów, jednak w przypadku umów o pracę i cywilnoprawnych koszty uzyskania przychodu mogą się różnić od faktycznych kosztów uzyskania przychodu. Ponadto, dochód brutto nie uwzględnia składek na ubezpieczenia społeczne po stronie pracodawcy. Hipotetyczny koszt pracy, który stara się balansować pomiędzy przychodem a dochodem brutto, uwzględnia składki społeczne, ale nie uwzględnia kosztów.

Obciążenie podatkowo-składkowe obliczone jest dla formularzy: PIT-36, PIT-36L, PIT-37, PIT-38, PIT-39, PIT-40 oraz PIT-40A. W przypadku wariantu z przychodem uwzględniono dodatkowo PIT-28. Tabela 46 przedstawia medianę obciążenia podatkowo-składkowego oraz jego składowych.

Tabela 46: Mediana obciążenia podatkowo-składkowego

Statystyka	Dochód	Przychód	Koszt pracy
Mediana (w zł)	22 458,86	25 700,00	24 374,45
Mediana udziału			
podatków	6,5%	6,1%	5,9%
składki zdrowotnej	8,5%	7,8%	7,5%
ubezpieczeń społecznych:	23,8%	16,8%	21,6%
w tym składki emerytalnej	15,0%	10,6%	13,8%
w tym składki rentowej	6,2%	4,3%	5,6%
w tym składki chorobowej	1,2%	0,6%	1,1%
w tym składki wypadkowej	0,7%	0,5%	0,6%
kłosa ogółem	37,7%	29,4%	33,7%

Preferowaną statystyką jest mediana, gdyż średnia uwzględnia wartości obciążenia podatkowo-składkowego powyżej 100%, które wynikają między innymi z minimalnych wysokości składek społecznych i zdrowotnych. Nawet jeżeli weźmiemy podatników o przychodzie wyższym niż 2500 zł (aby uniknąć bardzo wysokiego

obciążenia podatkowo-składkowego dla niskich przychodów), tak jak w tabeli 47, to średnie są znacząco zawyżone przez obserwacje odstające.

Tabela 47: Średnie obciążenie podatkowo-składkowego dla przychodu powyżej 2500 zł

Statystyka	Dochód	Przychód	Koszt pracy
Średnia	36 317,04	94 390,93	38 441,86
Średni udział			
podatów	19,3%	5,6%	8,2%
składki zdrowotnej	26,2%	7,7%	11,0%
ubezpieczeń społecznych:	46,7%	15,9%	16,6%
w tym składki emerytalnej	29,3%	10,0%	10,4%
w tym składki rentowej	12,0%	4,1%	4,3%
w tym składki chorobowej	3,2%	1,1%	1,2%
w tym składki wypadkowej	2,2%	0,7%	0,7%
klina ogółem	92,2%	29,2%	35,8%

Tabela 48 przedstawia średnie obciążenie podatkowo-składkowe w przedziałach dochodu brutto.

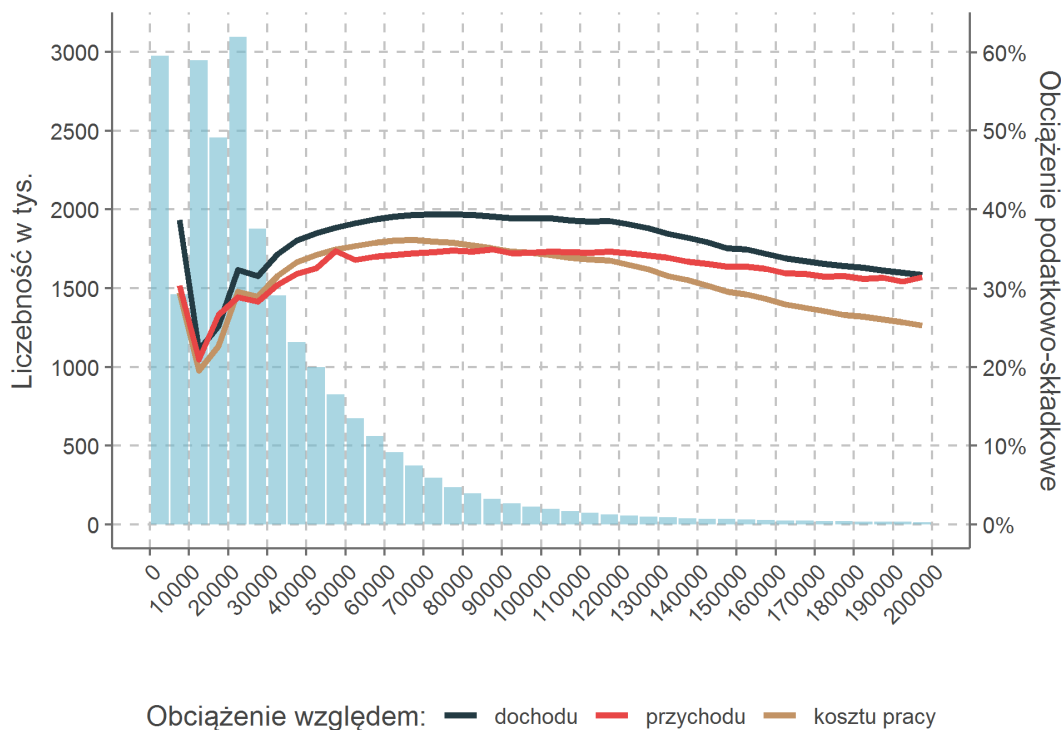
Tabela 48: Średnie obciążenie podatkowo-składkowe względem dochodu brutto

Dochód	Podatki	Składki		Suma obciążeń	Liczebność
		społeczne	zdrowotne		
0-10000	4,9%	38,2%	16,7%	59,9%	4 438 588
10000-20000	5,8%	9,1%	9,0%	23,8%	5 408 541
20000-30000	6,2%	17,2%	8,5%	31,9%	4 974 201
30000-40000	6,7%	20,3%	8,2%	35,2%	2 609 328
40000-50000	7,0%	22,4%	7,9%	37,3%	1 823 530
50000-100000	7,8%	23,8%	7,4%	39,0%	3 196 637
100000-150000	10,2%	21,0%	6,5%	37,7%	569 427
150000-200000	12,9%	14,6%	5,7%	33,3%	202 876
200000-500000	16,2%	7,9%	4,2%	28,3%	238 375
500000-1000000	18,5%	2,8%	2,3%	23,6%	44 328
powyżej 1000000	18,9%	0,7%	0,8%	20,4%	21 962

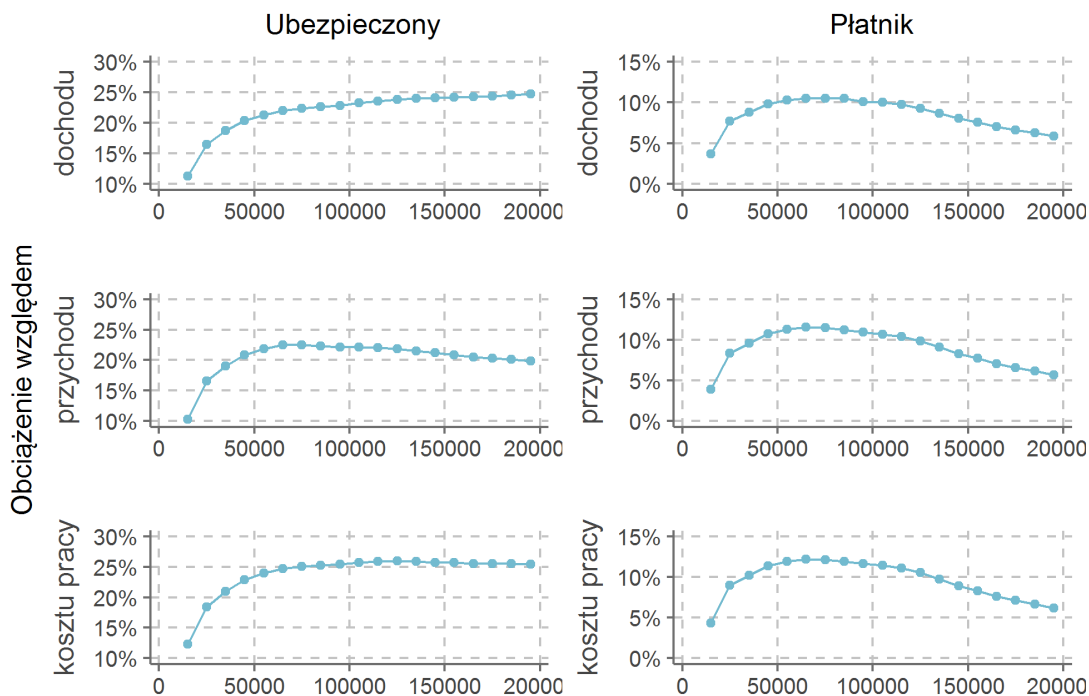
Tabela 49: Obciążenie podatkowo-składkowe względem dochodu brutto osób o dochodzie wyłącznie z danego źródła

Źródło dochodu	Suma (w mld zł)		Liczebność	Obciążenie
	dochodów	obciążeń		
Umowa o pracę (bez mund.)	321,50	140,89	7 709 516	44%
Służby mundurowe	14,59	2,53	240 749	17%
Działalność gospodarcza	83,18	20,30	687 570	24%
Umowy cywilnoprawne	9,88	3,36	1 177 504	34%

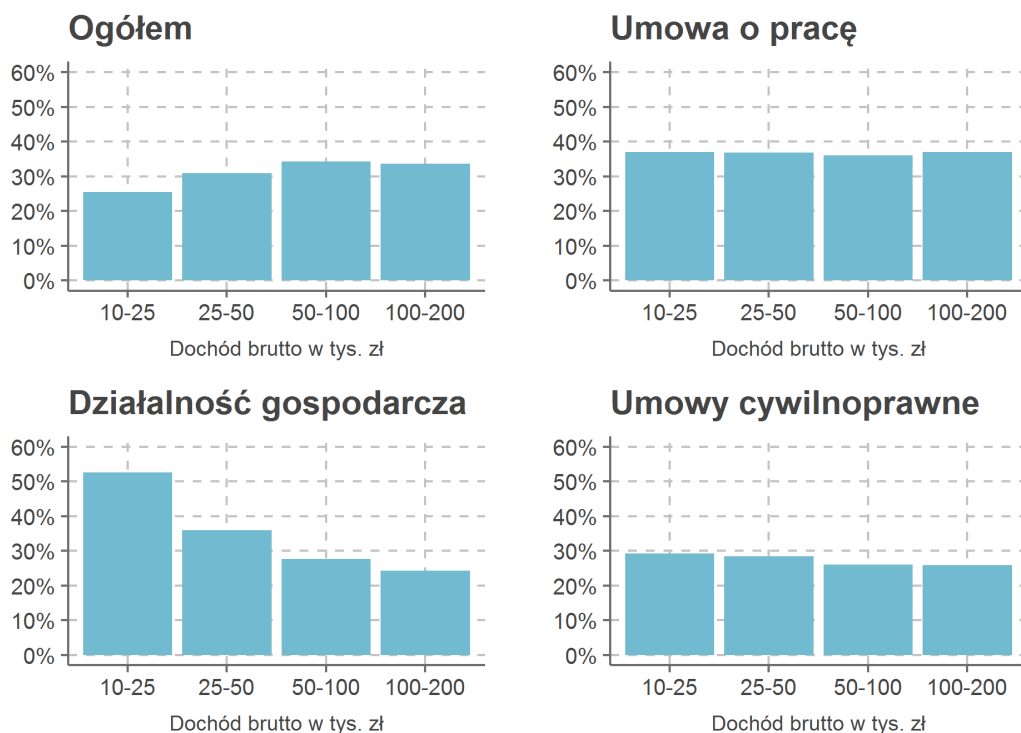
Rysunek 58: Rozkład dochodów brutto oraz wysokość obciążenia podatkowo-składkowego (poniżej 60%, bez FP i FGŚP) według dochodu brutto

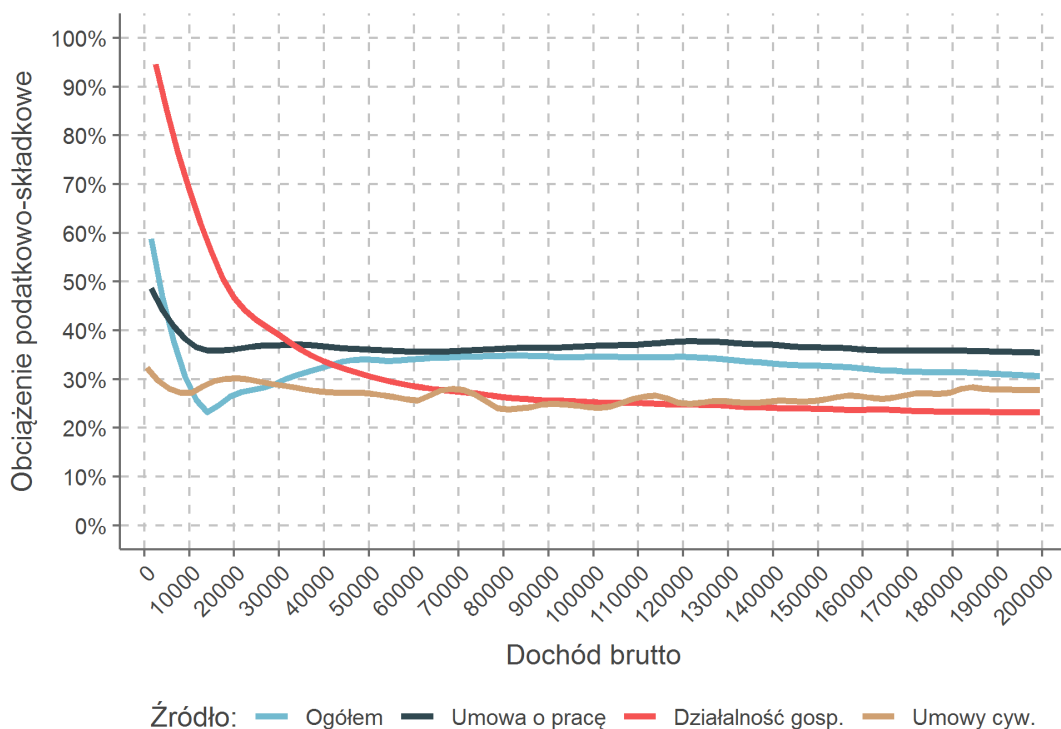
Rysunek 59: Wysokość obciążenia składkowo-podatkowego (poniżej 60%, bez FP i FGŚP) według dochodu brutto z podziałem na ubezpieczonego i płatnika

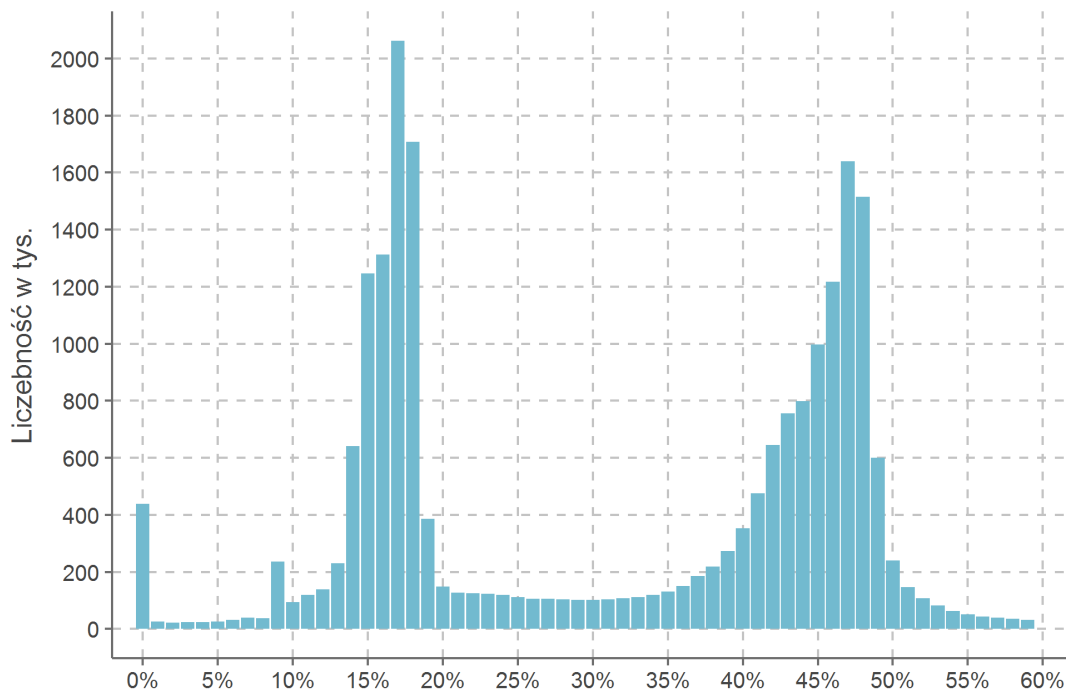
Rysunek 60: Obciążenie podatkowo-składkowe względem kosztu pracy według wysokości i źródła dochodu

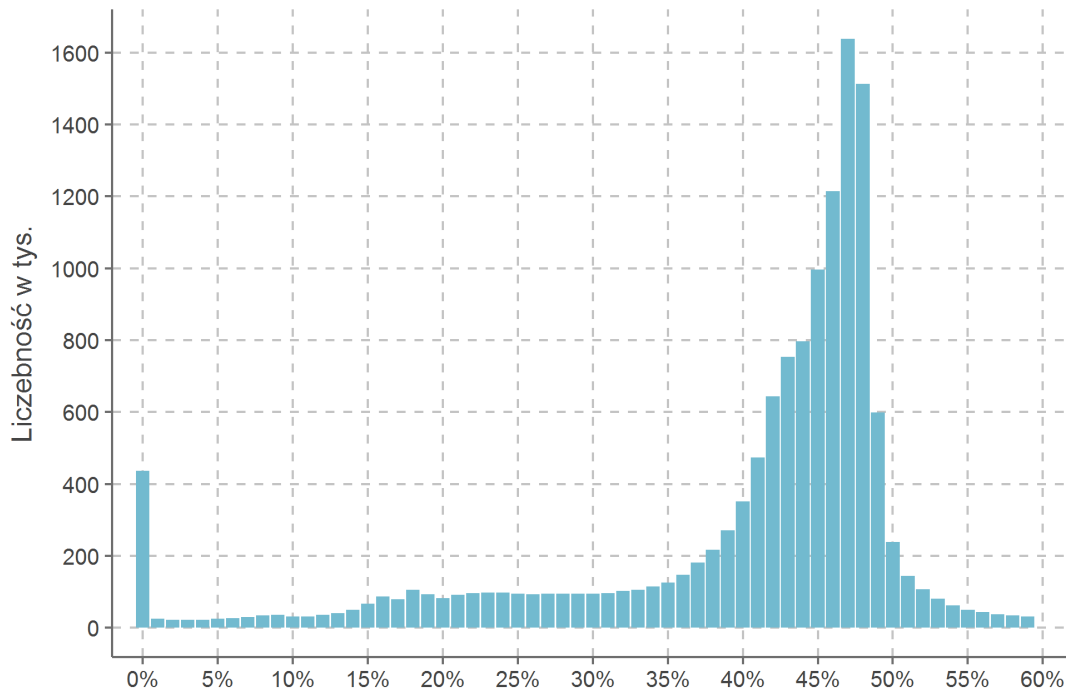
Rysunek 61: Obciążenie podatkowo-składkowe (poniżej 100%, bez FP i FGŚP) względem kosztu pracy według wysokości i źródła dochodu

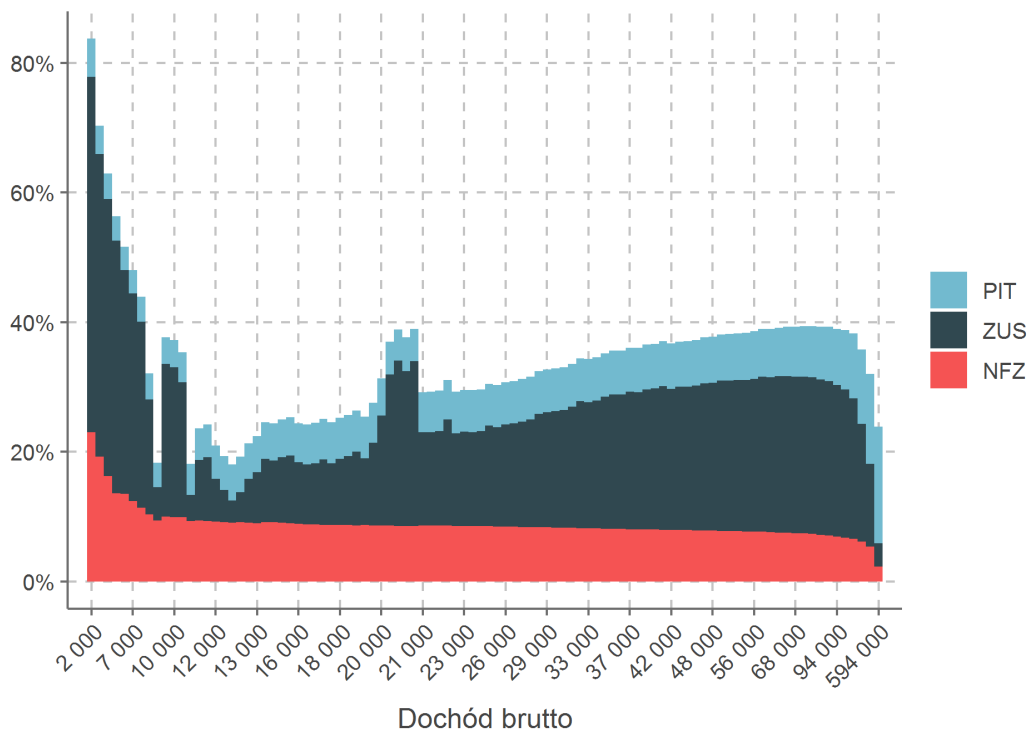
Rysunek 62: Rozkład wysokości obciążenia podatkowo-składkowego (poniżej 60%, bez FP i FGŚP) względem dochodu brutto

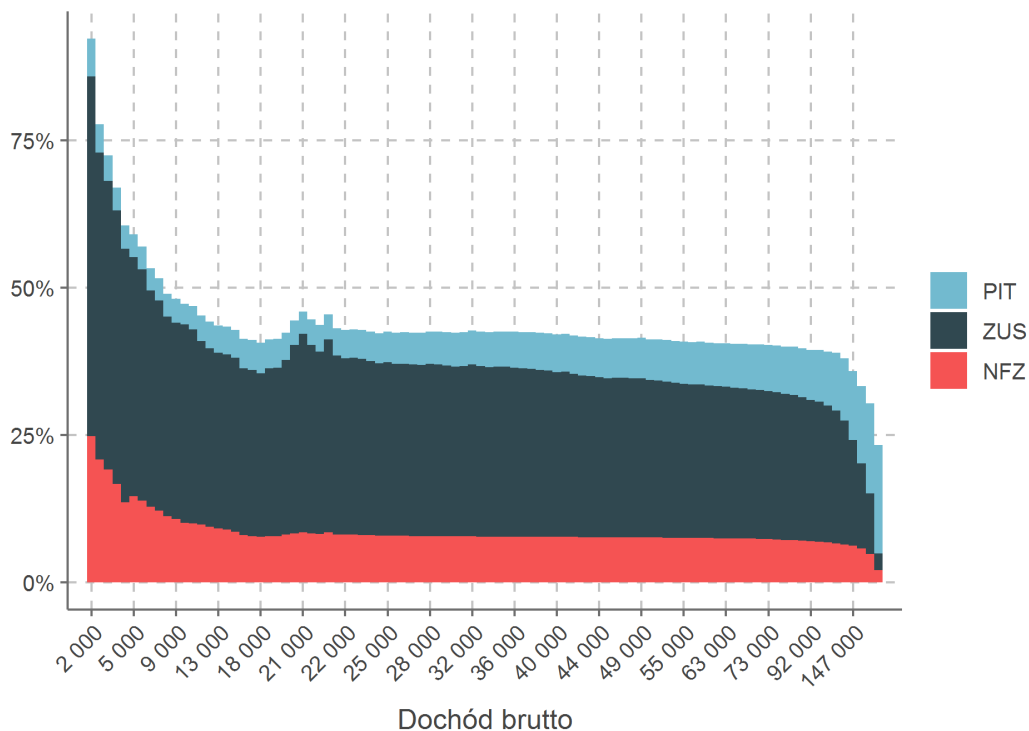
Rysunek 63: Rozkład wysokości obciążenia podatkowo-składkowego (poniżej 60%, bez FP i FGŚP) względem dochodu brutto - podatnicy, którzy nie uzyskują dochodu z emerytury/renty

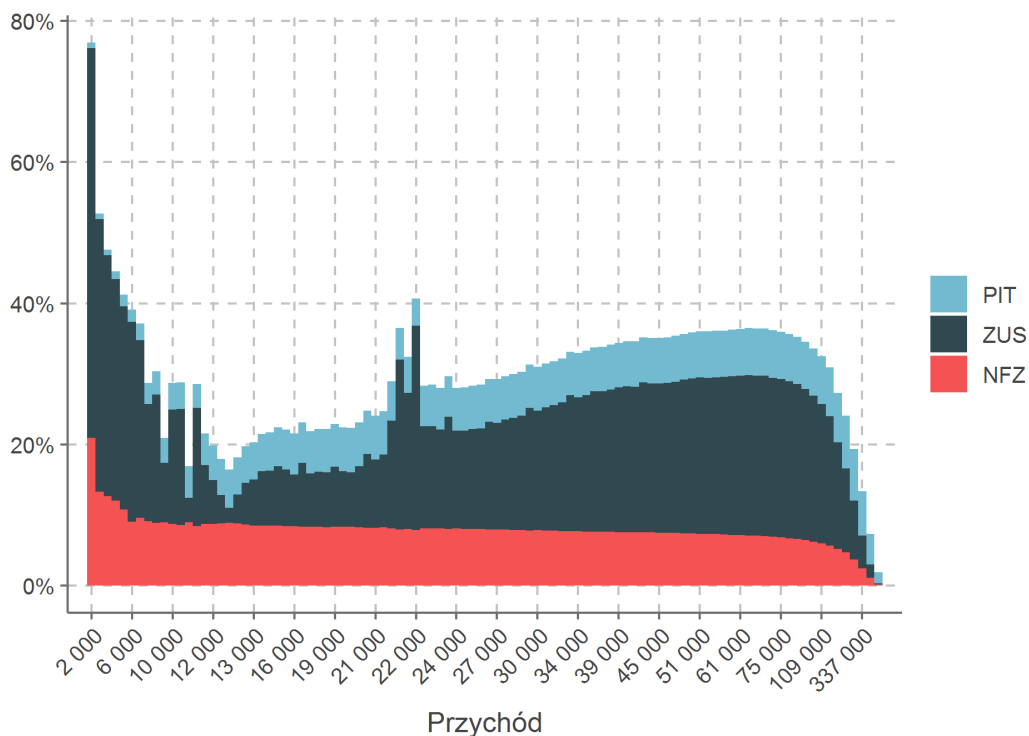
Rysunek 64: Obciążenie podatkowo-składkowe (poniżej 100%, bez FP i FGŚP) względem dochodu brutto w grupach centylowych

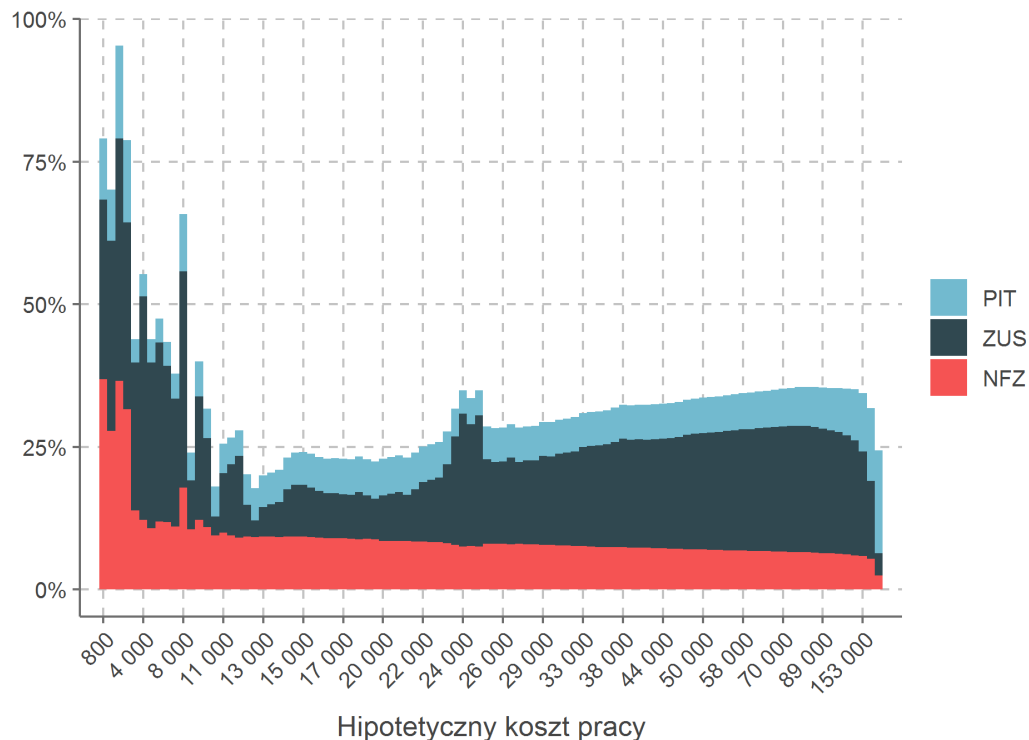
Rysunek 65: Obciążenie podatkowo-składkowe (poniżej 100%, bez FP i FGŚP) względem dochodu brutto w grupach centylowych - podatnicy, którzy nie uzyskują dochodu z emerytury/renty

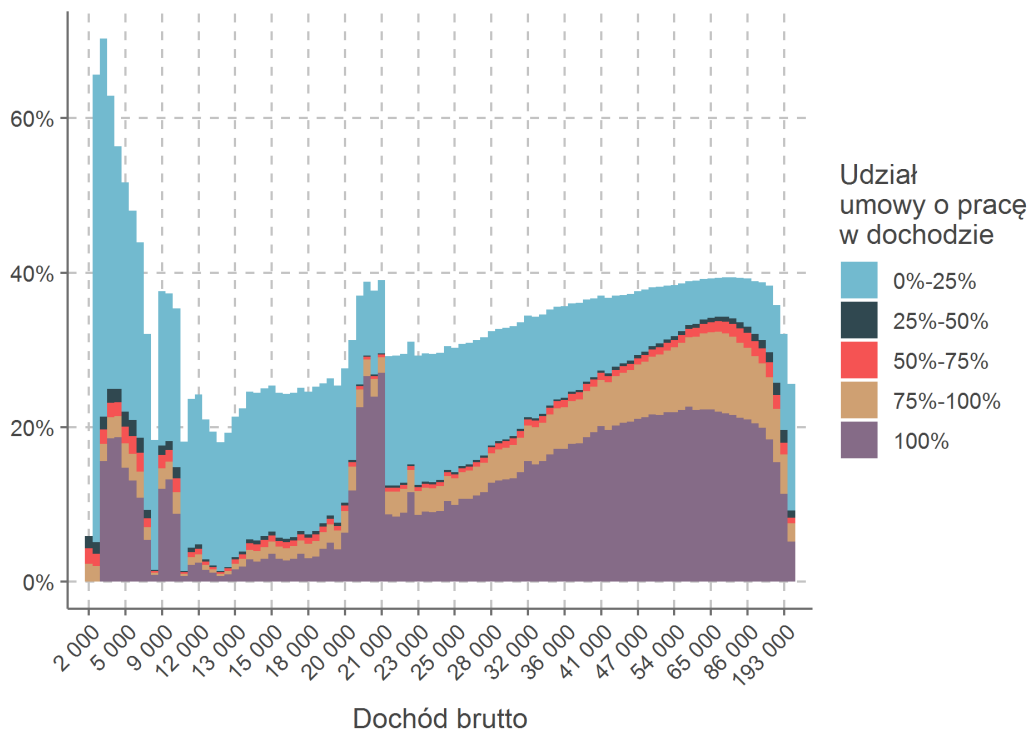
Rysunek 66: Obciążenie podatkowo-składkowe (poniżej 100%, bez FP i FGŚP) względem przychodu w grupach centylowych

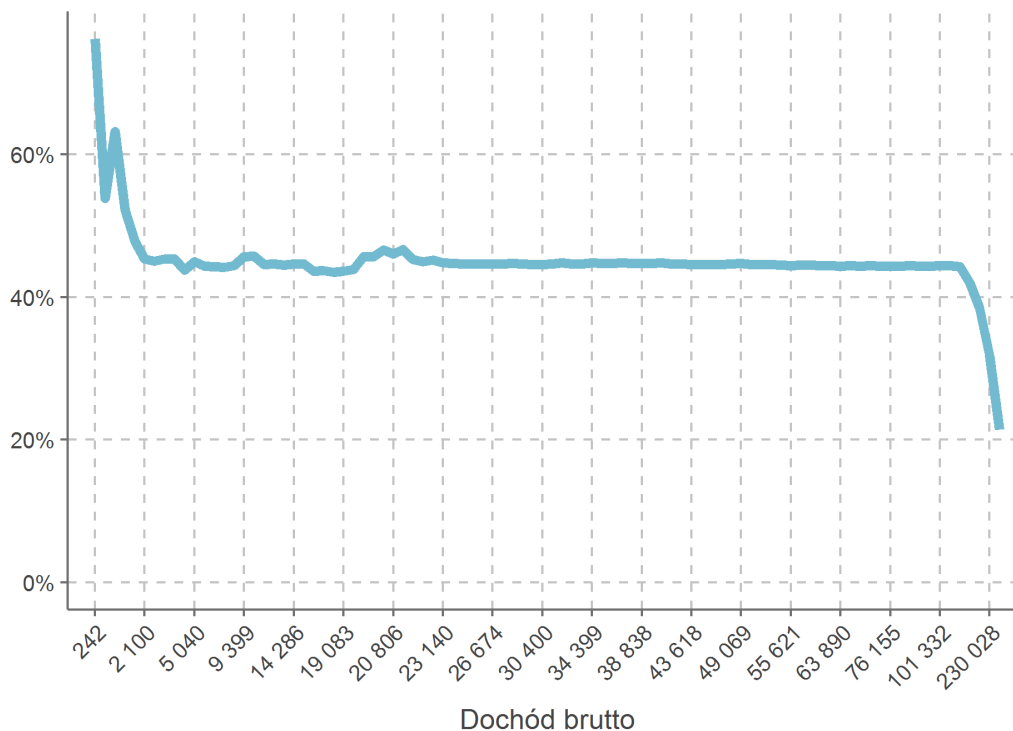
Rysunek 67: Obciążenie podatkowo-składkowe (poniżej 100%, bez FP i FGŚP) względem kosztu pracy w grupach centylowych

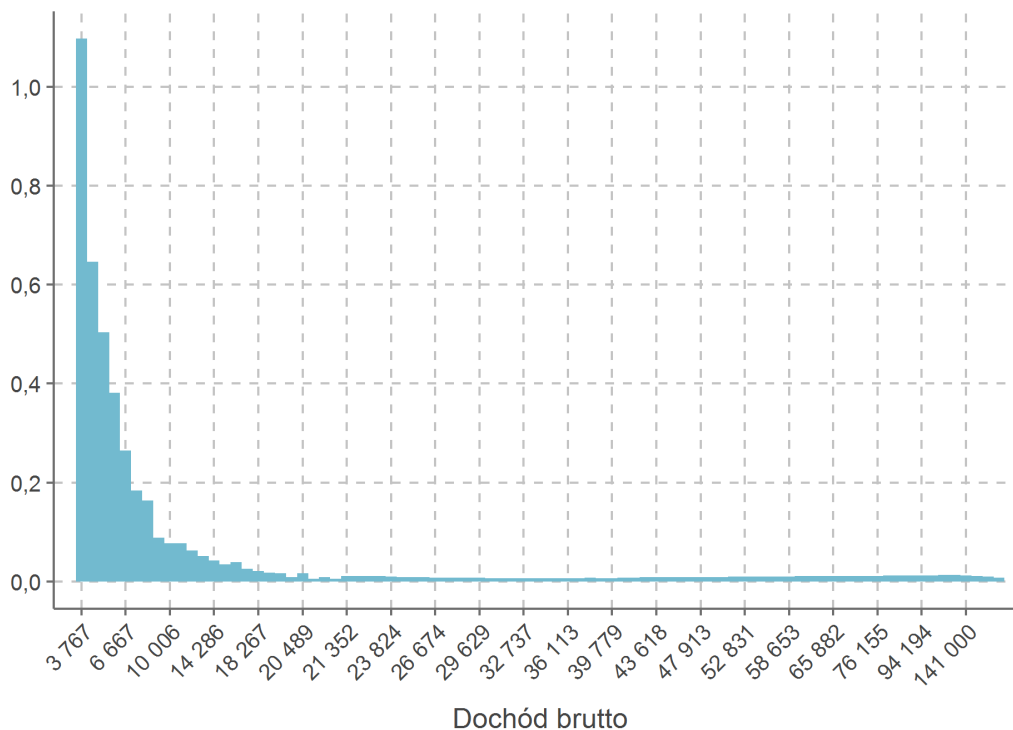
Rysunek 68: Obciążenie podatkowo-składkowe (poniżej 100%, bez FP i FGŚP) względem dochodu brutto w grupach centylowych z uwzględnieniem udziału dochodu z umów o pracę w całkowitym dochodzie

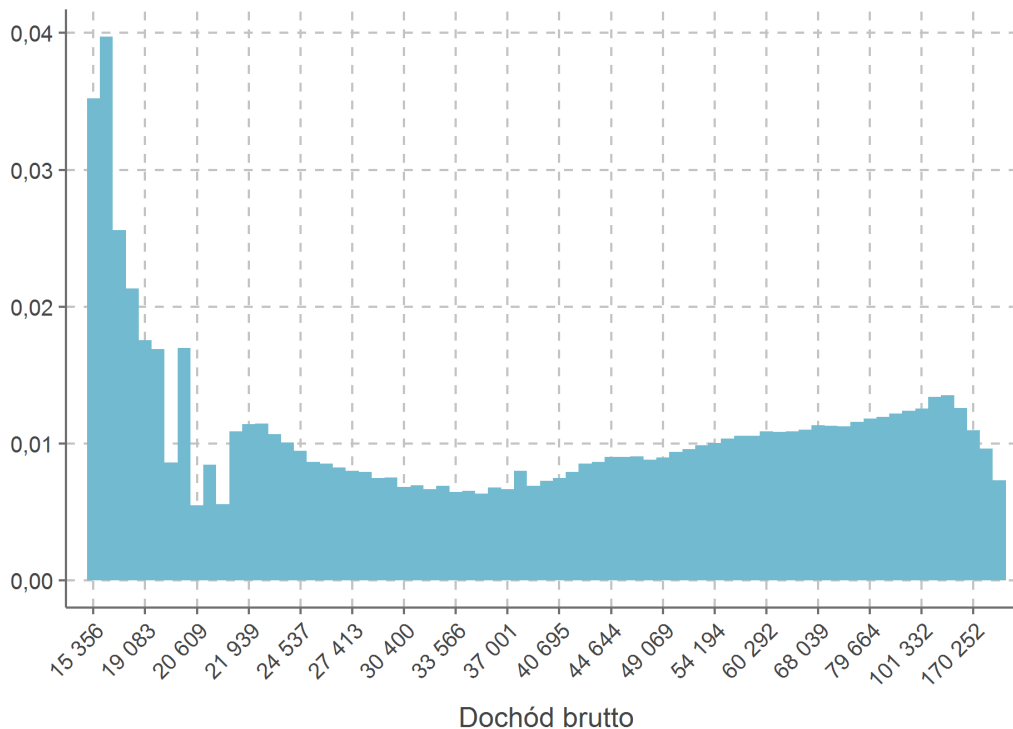
Rysunek 69: Mediana obciążenia podatkowo-składkowego (bez FP i FGŚP) względem dochodu brutto w grupach centylowych - podatnicy, którzy nie uzyskują dochodu z emerytury/renty

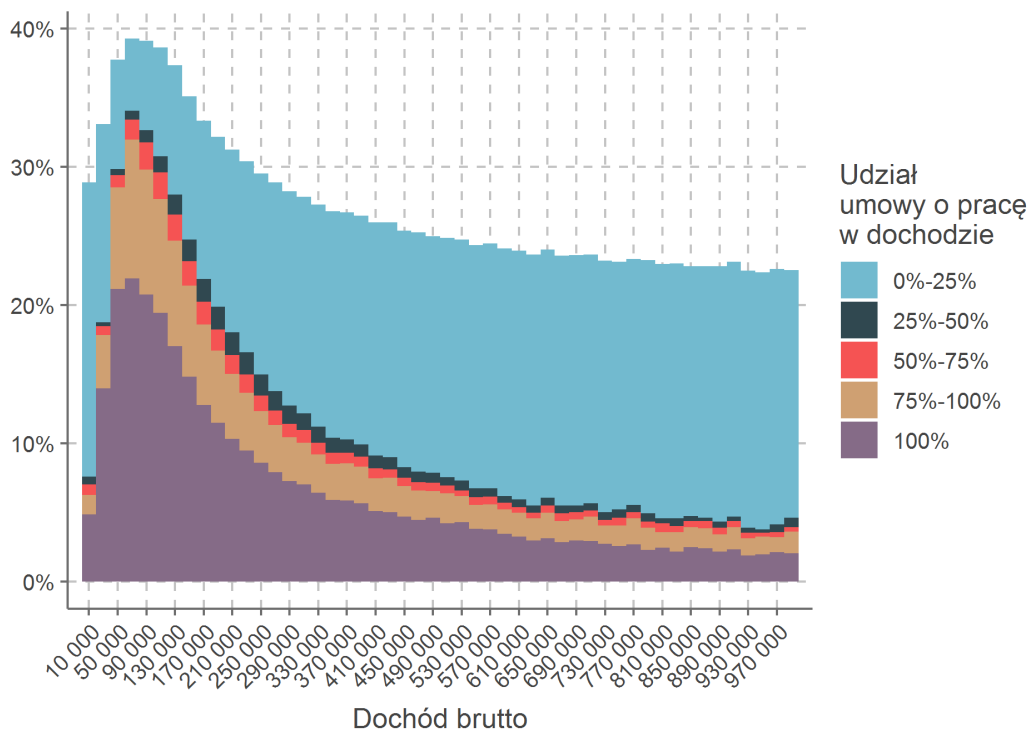
Rysunek 70: Wariacja obciążenia podatkowo-składkowego (bez FP i FGŚP) względem dochodu brutto w grupach centylowych - podatnicy, którzy nie uzyskują dochodu z emerytury/renty

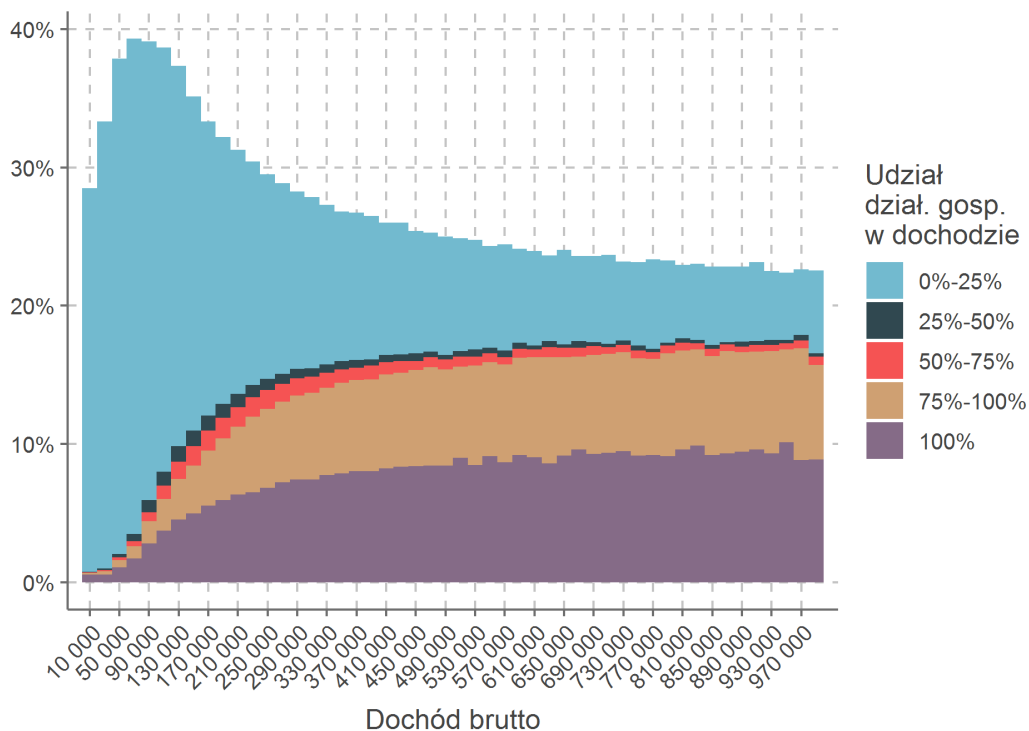
Rysunek 71: Wariacja obciążenia podatkowo-składkowego (bez FP i FGŚP) względem dochodu brutto w grupach centylowych powyżej 15000 zł - bez podatników z niezerowym dochodem z emerytury/renty

Rysunek 72: Obciążenie podatkowo-składkowe (poniżej 100%, bez FP i FGŚP) względem dochodu brutto z uwzględnieniem udziału dochodu z umów o pracę w całkowitym dochodzie

Rysunek 73: Obciążenie podatkowo-składkowe (poniżej 100%, bez FP i FGŚP) względem dochodu brutto z uwzględnieniem udziału dochodu z działalności gospodarczej w całkowitym dochodzie

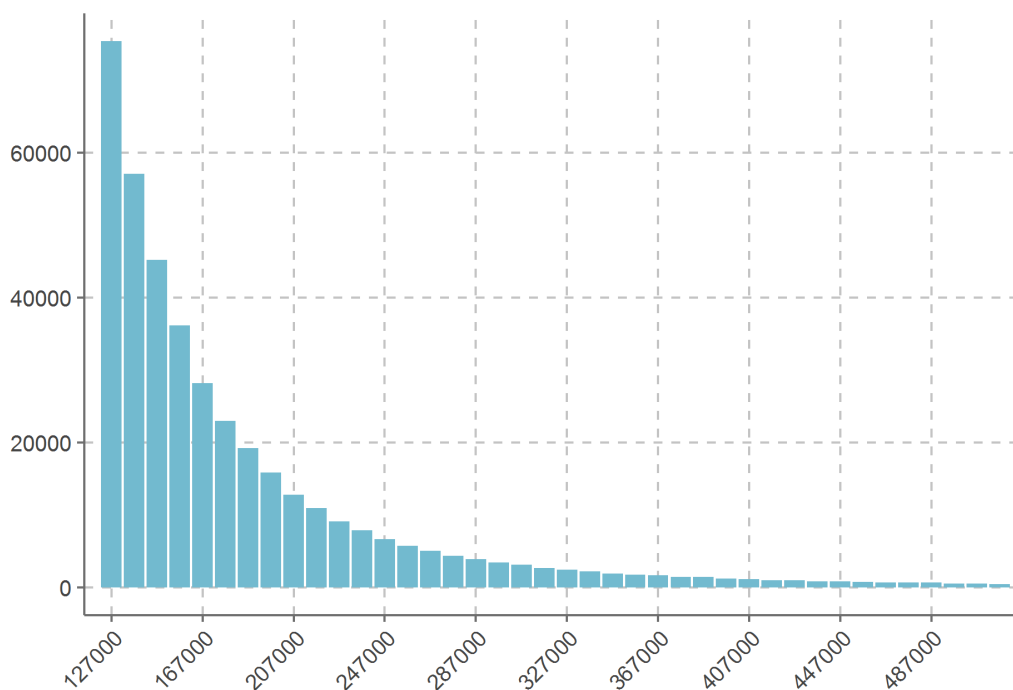
Limit trzydziestokrotności

Próg trzydziestokrotności przeciętnego wynagrodzenia wynosi 121 650 zł. Powyżej tej wysokości podstawy składki emerytalno-rentowej (w ujęciu rocznym) ubezpieczony nie płaci składki emerytalnej i rentowej. Przekłada się to na maksymalną sumę składki emerytalnej i rentowej równą 33 478,08 zł. Liczba osób, które przekroczyły próg trzydziestokrotności wynosi 364 216.

Suma przychodów osób, które przekroczyły próg trzydziestokrotności wynosi 82,1 mld zł. Natomiast suma przychodów powyżej progu trzydziestokrotności wynosi 32,1 mld zł.

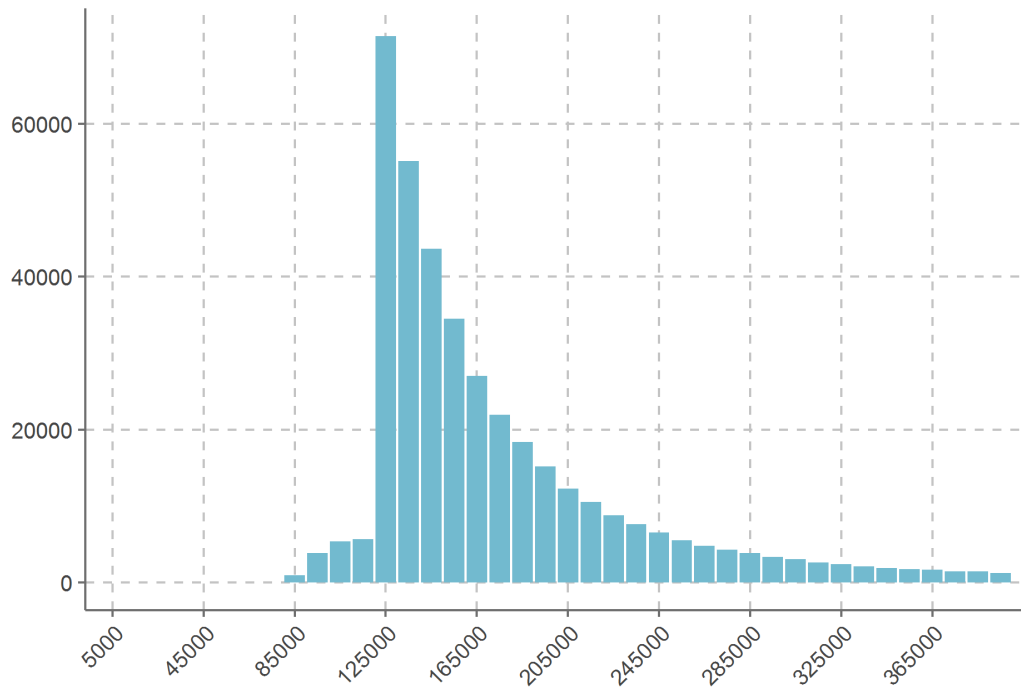
Wykres 74 przedstawia rozkład przychodów (z danych PIT) osób powyżej progu trzydziestokrotności (z danych ZUS). Ponieważ informacja o przekroczeniu progu znajduje się w danych ZUS a przychód/dochód w danych PIT, to przedstawione wykresy uwzględniają jedynie osoby, dla których udało się połączyć dane z deklaracji podatkowych z danymi ZUS.

Rysunek 74: Rozkład przychodów powyżej progu trzydziestokrotności

Wykres 75 przedstawia dochód osób powyżej progu trzydziestokrotności. Różnica pomiędzy rozkładem przychodów a dochodów wynika z kosztów, które mogą się różnić pomiędzy podatnikami (np. 50 procentowy koszt uzyskania przychodu dla pracy twórczej).

Rysunek 75: Rozkład dochodów powyżej progu trzydziestokrotności

Polityka prorodzinna

Ulga podatkowa na dzieci

Od wysokości naliczonego podatku można odpisać ulgi podatkowe. Najważniejszą ulgą podatkową jest ulga na dzieci. Wysokość ulgi powiększonej o zwrot w zależności od liczby dzieci zaprezentowana jest w tabeli 50.

Tabela 50: Ulga na dzieci - podstawa prawna

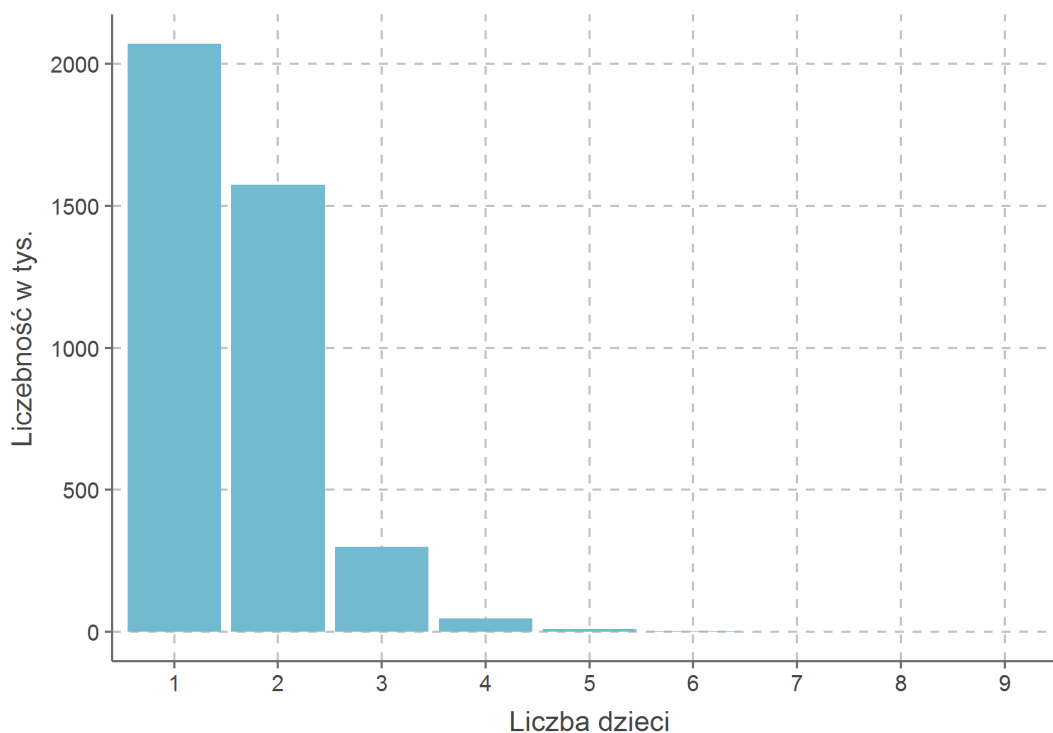
Liczba dzieci	Które dziecko?	Ulga		Limit dochodu
		Miesięczna	Roczna	
1 dziecko	Pierwsze dziecko	92,67	1112,04	Do 56000 zł (os. samotna) lub 112000 zł (małżeństwo)
2 dzieci	Pierwsze dziecko	92,67	1112,04	-
	Drugie dziecko	92,67	1112,04	-
3 dzieci	Pierwsze dziecko	92,67	1112,04	-
	Drugie dziecko	92,67	1112,04	-
	Trzecie dziecko	166,67	2000,04	-
4 dzieci lub więcej	Pierwsze dziecko	92,67	1112,04	-
	Drugie dziecko	92,67	1112,04	-
	Trzecie dziecko	166,67	2000,04	-
	Czwarte dziecko i kolejne	225,00	2700,00	-

W dalszej części podrozdziału przez „ulgę na dzieci” będzie się rozumiało odliczoną od podatku ulgę na dzieci powiększoną o zwrot nieodliczonej ulgi na dzieci. Podstawowe statystyki zaprezentowane są w tabeli 51.

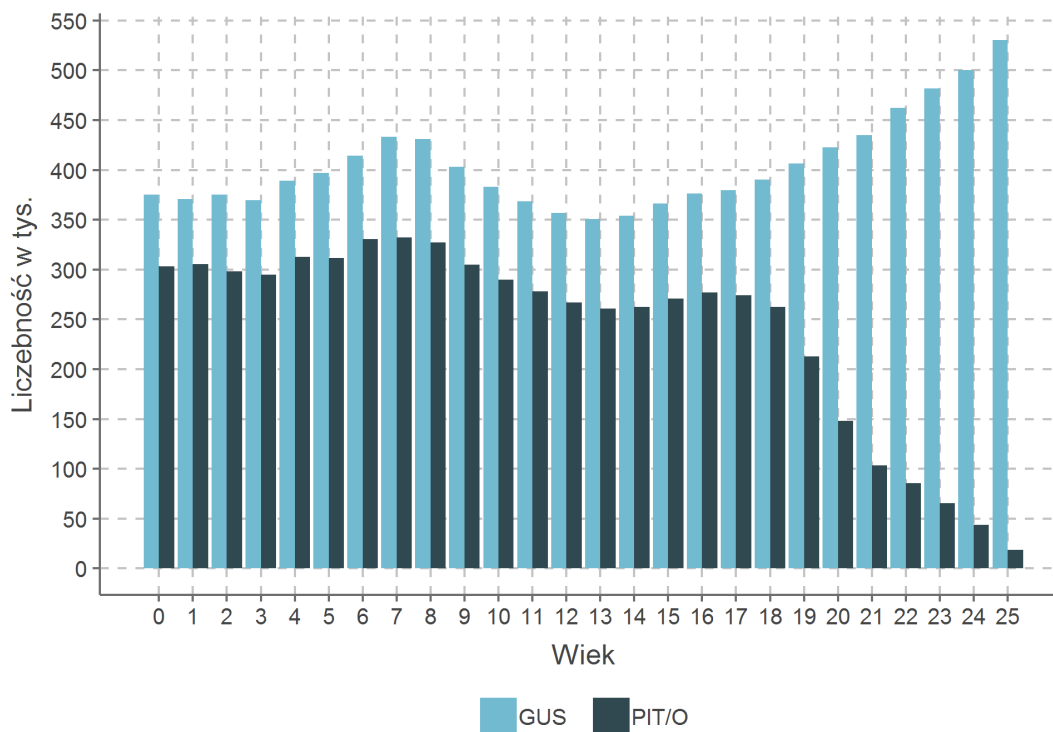
Tabela 51: Ulga na dzieci - podstawowe informacje

Statystyka	Wartość
Liczba podatników z ulgą	
ogółem	6 288 527
wspólnie rozliczających się	5 084 598
Liczba deklaracji	
ogółem	4 008 685
wspólnie rozliczonych z małżonkiem	2 279 863
wspólnie rozliczonych z dzieckiem	524 893
rozliczonych samodzielnie	1 203 929
Liczba dzieci	
objętych ulgą	6 388 869
średnio na podatnika	1,02
średnio na deklarację	1,59
Ulga na dzieci (w zł)	
wartość sumaryczna	6 935 691 531
średnio na podatnika	1 103
średnio na deklarację	1 730

Rysunek 76: Rozkład liczby dzieci objętych ulgą, przypadających na deklarację

Rysunek 77: Wiek dzieci objętych ulgą w porównaniu do populacji dzieci według wieku (GUS)

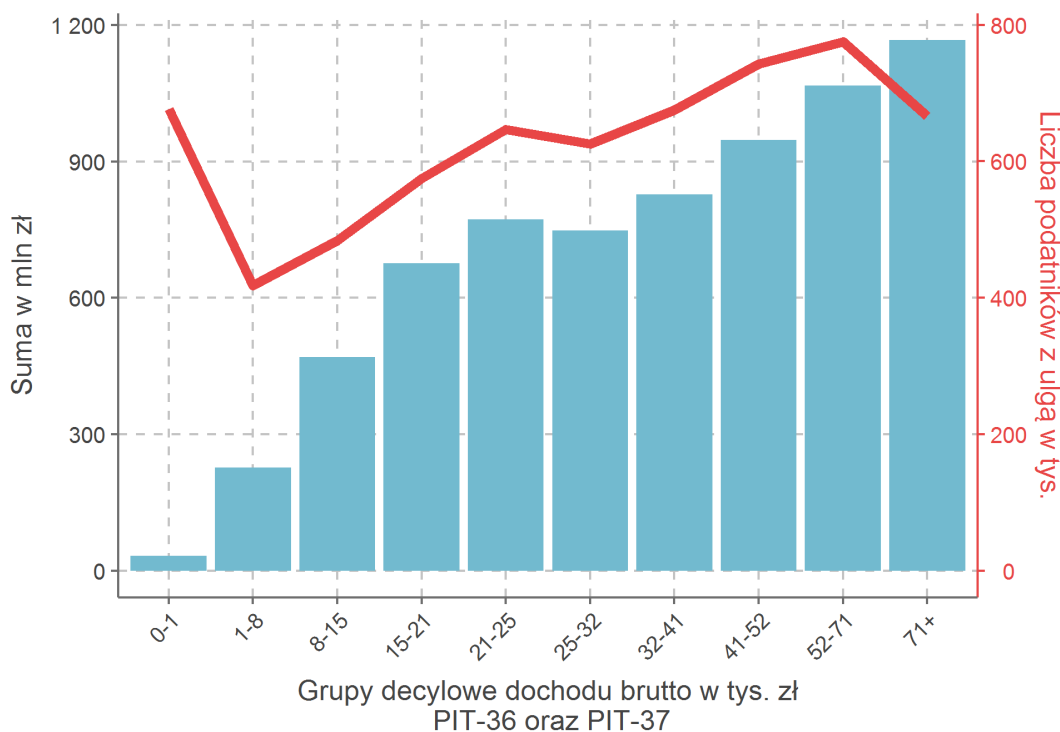
Rysunek 76 przedstawia rozkład liczby dzieci przypadających na deklaracje. Uwzględnione zostały tylko te dzieci, które zostały wpisane w zeznaniu podatkowym. Stąd też nie jest to pełna populacja dzieci. Zwłaszcza niedoszacowana jest liczba dzieci nieposiadających rodzeństwa. Nie uwzględnione są również dzieci rodziców, którym nie przysługuje ulga na dzieci, np. gdy oboje rodzice nie pracują. Porównanie z populacją dzieci według GUS znajduje się na rysunku 77.

Tabela 52: Średni dochód na osobę dorosłą na deklarację podatkową, a przeciętna liczba dzieci objętych ulgą

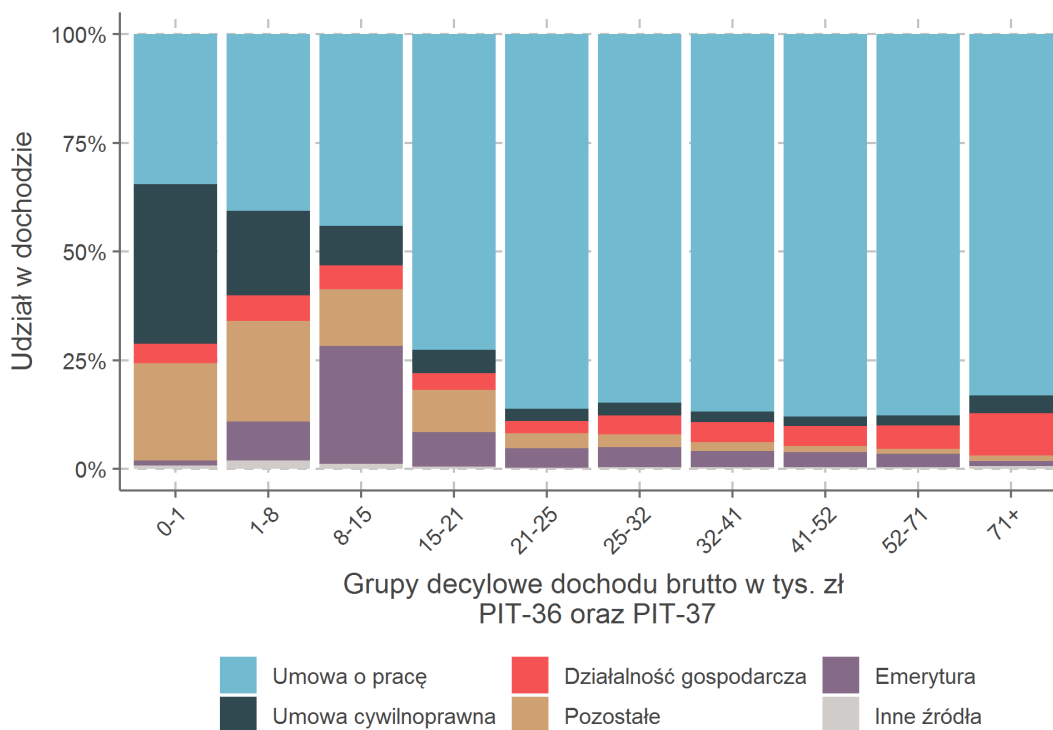
Przedział dochodu	Liczba	
	dzieci	deklaracji
0-20000	1,58	1 146 929
20000-40000	1,52	1 470 235
40000-60000	1,55	853 789
60000-80000	1,79	298 545
80000-100000	1,94	113 225
100000-120000	1,99	51 965
120000-140000	2,12	25 284
140000-160000	2,18	14 170
160000-180000	2,19	8 802
180000-200000	2,19	5 953
powyżej 200000	2,23	19 788

Rysunek 78 przedstawia wartość ulgi w grupach decylowych podatników. Decyle dochodowe zostały wyznaczone na podstawie dochodów wszystkich podatników na PIT-36 oraz PIT-37. W przypadku wspólnego rozliczenia, ulga rozdzielona jest między małżonków proporcjonalnie do ich indywidualnych dochodów do opodatkowania. Rysunek 79 pokazuje rozkład dochodu brutto podatników korzystających z ulgi według źródeł dochodu.

Rysunek 78: Sumaryczna wartość ulgi na dzieci według grup decylowych PIT-36 i PIT-37

Rysunek 79: Struktura dochodów podatników korzystających z ulgi na dzieci według grup decylowych PIT-36 i PIT-37

Wspólne rozliczanie podatku małżonków

W przypadku małżeństw rozliczających się według skali podatkowej możliwe jest wspólne rozliczenie się z podatku. W sytuacji, gdy małżonkowie rozliczają się wspólnie wyróżniamy podatnika i małżonka. Podatnik to osoba, która składa zeznanie podatkowe, a małżonek to osoba, która dodatkowo jest uwzględniana w zeznaniu.

Tabela 53: Podstawowe informacje o rozliczających się wspólnie

Statystyka	Wartość
Liczba	
deklaracji	4 595 957
osób	9 191 914
osób o zerowym dochodzie	1 164 430
małżonków o zerowym dochodzie	1 088 222
podatników o zerowym dochodzie	76 208
Średnia dochodu	
ogółem	38 572
małżonka	26 382
podatnika	50 761
Średnia przychodu	
ogółem	62 548
małżonka	39 607
podatnika	80 316

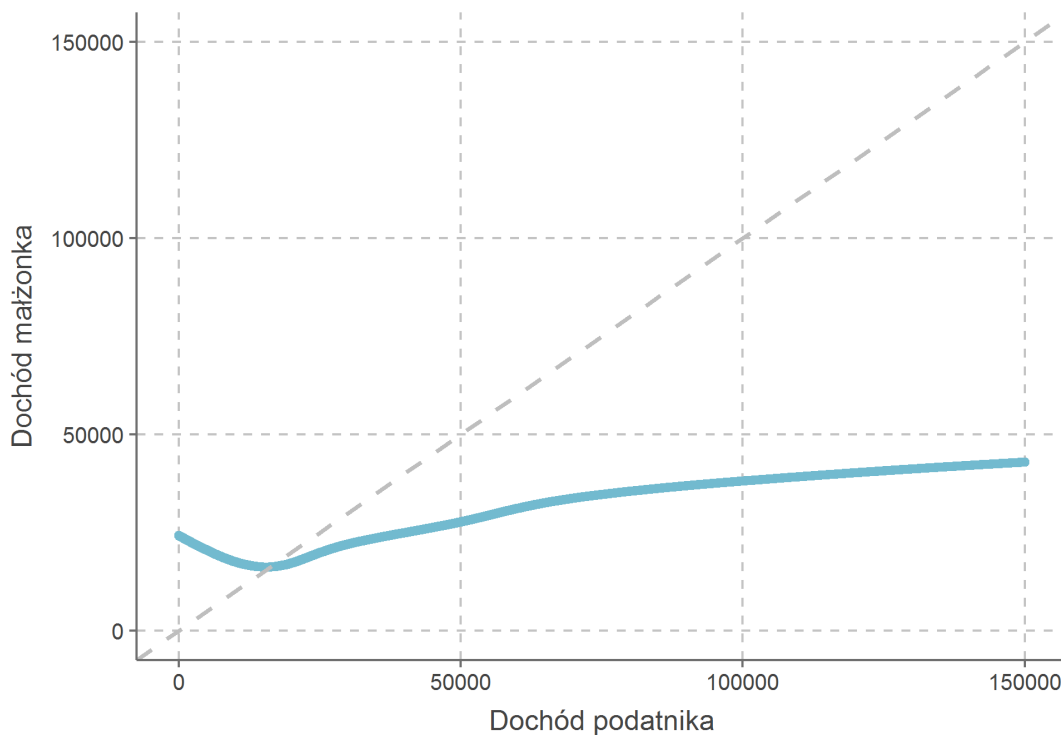
Liczba małżeństw, w których jedna z osób ma zerowy dochód wraz z uwzględnieniem dochodu rodziny zaprezentowana została w tabeli 54.

Tabela 54: Odsetek małżeństw z jednym małżonkiem o zerowym dochodzie według dochodów małżeństwa

Przedział dochodu	Odsetek
0-50000	7,35%
50000-100000	4,58%
100000-150000	4,29%
150000-200000	4,58%
200000-250000	4,72%
250000-300000	5,02%
300000-350000	5,54%
350000-400000	5,98%
400000-450000	6,40%
450000-500000	7,06%
wszyscy	6,33%

Związek pomiędzy dochodem podatnika a małżonka przedstawiony jest na wykresie 80.

Rysunek 80: Relacja pomiędzy dochodem wspólnie rozliczającego się podatnika i małżonka

Wspólne rozliczanie podatku z dzieckiem

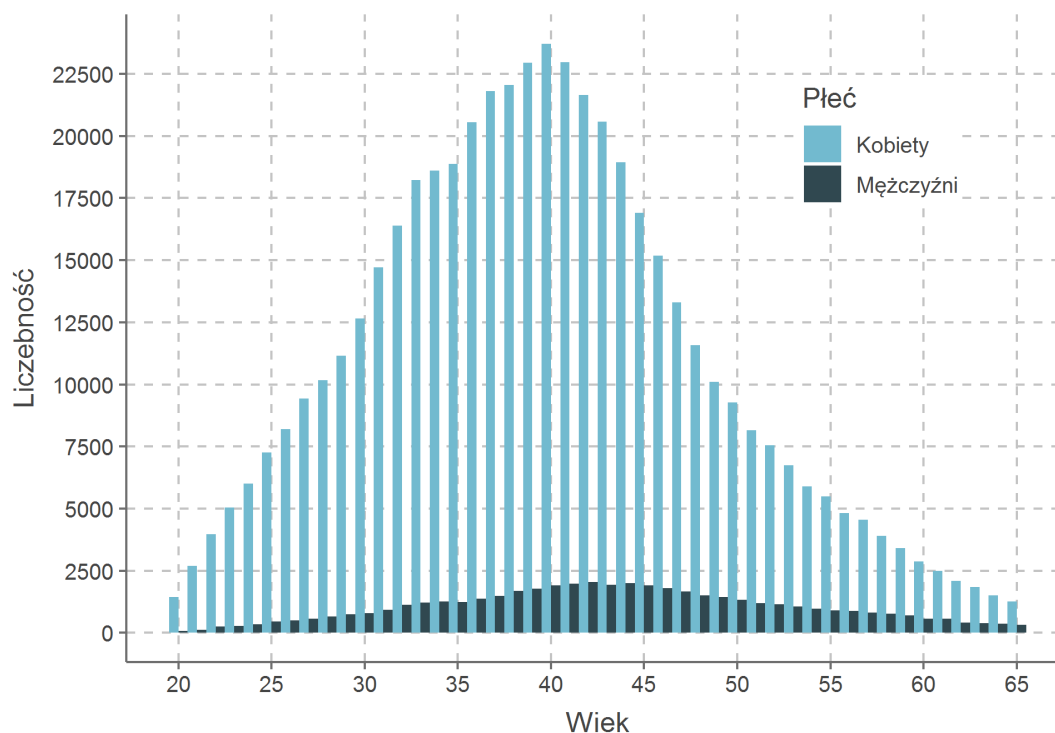
Samotnie wychowujący rodzic może rozliczać się z podatku wraz z dzieckiem. Dotyczy to jedynie dochodu opodatkowanego skalą podatkową. Tabela 55 przedstawia podstawowe statystyki dotyczące wspólnego rozliczania podatku z dzieckiem.

Tabela 55: Podstawowe informacje o rozliczających się wspólnie z dzieckiem

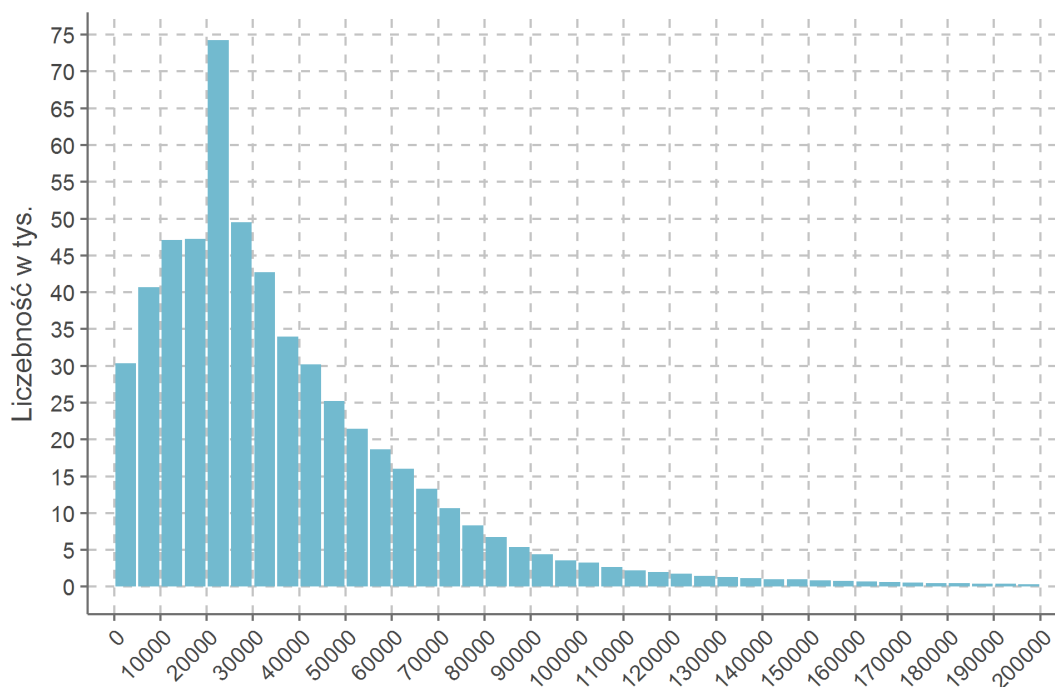
	Wartość
Demografia	
Liczba podatników	558 tys.
Odsetek kobiet	91%
Średni wiek	40,5
Średni dochód	
Ogółem	39 072
Umowa o pracę	31 252

Rysunek 81 przedstawia strukturę demograficzną podatników rozliczających się wspólnie z dzieckiem. Rysunek 82 prezentuje rozkład dochodów tej grupy podatników, natomiast rysunek 83 pokazuje podział dochodu na poszczególne źródła.

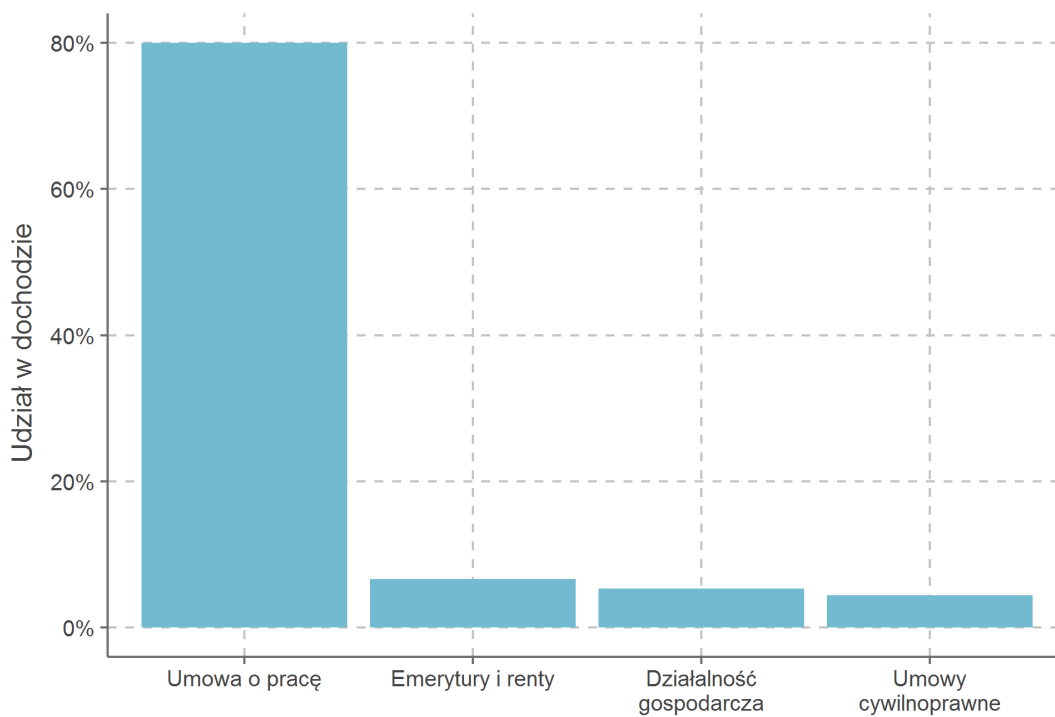
Rysunek 81: Struktura demograficzna podatników wspólnie rozliczających się z dzieckiem

Rysunek 82: Rozkład dochodów podatników wspólnie rozliczających się z dzieckiem

Rysunek 83: Udział dochodów z wybranych źródeł w całkowitym dochodzie podatników rozliczających się wspólnie z dzieckiem - tylko skala podatkowa

Załączniki

Tytuły ubezpieczeń i kategoria ubezpieczonego

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia

Tytuł	Kategoria	Opis
01100	Umowa o pracę	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu
01101	Umowa o pracę	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu
01102	Umowa o pracę	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu
01110	Umowa o pracę	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i z mocy przepisów szczególnych niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu
01111	Umowa o pracę	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i z mocy przepisów szczególnych niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu
01112	Umowa o pracę	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i z mocy przepisów szczególnych niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu
01120	Umowa o pracę	osoba pobierająca świadczenie szkoleniowe wypłacane po ustaniu zatrudnienia
01121	Umowa o pracę	osoba pobierająca świadczenie szkoleniowe wypłacane po ustaniu zatrudnienia
01122	Umowa o pracę	osoba pobierająca świadczenie szkoleniowe wypłacane po ustaniu zatrudnienia
01200	Umowa o pracę	pracownik młodociany
01201	Umowa o pracę	pracownik młodociany
01202	Umowa o pracę	pracownik młodociany
01240	Umowa o pracę	były pracownik mianowany lub były urzędnik służby cywilnej, z którym został rozwiązany stosunek pracy, pobierający świadczenie pieniężne za okres po ustaniu zatrudnienia
01241	Umowa o pracę	były pracownik mianowany lub były urzędnik służby cywilnej, z którym został rozwiązany stosunek pracy, pobierający świadczenie pieniężne za okres po ustaniu zatrudnienia
01242	Umowa o pracę	były pracownik mianowany lub były urzędnik służby cywilnej, z którym został rozwiązany stosunek pracy, pobierający świadczenie pieniężne za okres po ustaniu zatrudnienia
01250	Umowa o pracę	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacający składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz. Urz. WE L 74 z 27.03.1972, str. 1, z późn. zm.

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (*kontynuacja*)

Tytuł	Kategoria	Opis
01251	Umowa o pracę	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacający składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz. Urz. WE L 74 z 27.03.1972, str. 1, z późn. zm.
01252	Umowa o pracę	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacający składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz. Urz. WE L 74 z 27.03.1972, str. 1, z późn. zm.
01260	Umowa o pracę	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i z mocy przepisów szczególnych niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacający składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2009
01261	Umowa o pracę	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i z mocy przepisów szczególnych niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacający składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2009
02000	Umowa o pracę	osoba wykonująca pracę nakładczą
02001	Umowa o pracę	osoba wykonująca pracę nakładczą
02002	Umowa o pracę	osoba wykonująca pracę nakładczą
03100	Umowa o pracę	członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną
03101	Umowa o pracę	członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną
03102	Umowa o pracę	członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną
03200	Inni	osoba wykonująca pracę w spółdzielni lub w gospodarstwie rolnym spółdzielni na innej podstawie niż stosunek pracy, niebędąca jej członkiem i wynagradzana według zasad obowiązujących członków spółdzielni, w tym kandydat na członka spółdzielni
03201	Inni	osoba wykonująca pracę w spółdzielni lub w gospodarstwie rolnym spółdzielni na innej podstawie niż stosunek pracy, niebędąca jej członkiem i wynagradzana według zasad obowiązujących członków spółdzielni, w tym kandydat na członka spółdzielni

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (*kontynuacja*)

Tytuł	Kategoria	Opis
03202	Inni	osoba wykonująca pracę w spółdzielni lub w gospodarstwie rolnym spółdzielni na innej podstawie niż stosunek pracy, niebędąca jej członkiem i wynagradzana według zasad obowiązujących członków spółdzielni, w tym kandydat na członka spółdzielni
04110	Umowa cywilnoprawna	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług
04111	Umowa cywilnoprawna	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług
04112	Umowa cywilnoprawna	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług
04170	Umowa cywilnoprawna	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
04171	Umowa cywilnoprawna	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
04172	Umowa cywilnoprawna	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
04210	Umowa cywilnoprawna	osoba współpracująca z osobą wykonującą umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług
04211	Umowa cywilnoprawna	osoba współpracująca z osobą wykonującą umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług
04212	Umowa cywilnoprawna	osoba współpracująca z osobą wykonującą umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług
04240	Umowa cywilnoprawna	osoba współpracująca z osobą wykonującą umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
04260	Umowa cywilnoprawna	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, opłacająca składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2009
04261	Umowa cywilnoprawna	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, opłacająca składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2010
04262	Umowa cywilnoprawna	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, opłacająca składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2011

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (*kontynuacja*)

Tytuł	Kategoria	Opis
04280	Umowa cywilnoprawna	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacająca składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2009
04281	Umowa cywilnoprawna	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacająca składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2009
04300	Inni	osoba sprawująca opiekę nad dziećmi na podstawie umowy uaktywniającej w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235), dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia stanowi kwota nie wyższa niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę
04301	Inni	osoba sprawująca opiekę nad dziećmi na podstawie umowy uaktywniającej w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235), dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia stanowi kwota nie wyższa niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę
04302	Inni	osoba sprawująca opiekę nad dziećmi na podstawie umowy uaktywniającej w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235), dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia stanowi kwota nie wyższa niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę
04310	Inni	osoba sprawująca opiekę nad dziećmi na podstawie umowy uaktywniającej w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia stanowi nadwyżka ponad kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę
04311	Inni	osoba sprawująca opiekę nad dziećmi na podstawie umowy uaktywniającej w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia stanowi nadwyżka ponad kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę
04312	Inni	osoba sprawująca opiekę nad dziećmi na podstawie umowy uaktywniającej w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia stanowi nadwyżka ponad kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę
05100	Działalność gospodarcza	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60 % kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, oraz osoba prowadząca niepubliczną szkołę, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów o systemie oświaty

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (*kontynuacja*)

Tytuł	Kategoria	Opis
05101	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60 % kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, oraz osoba prowadząca niepubliczną szkołę, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów o systemie oświaty
05102	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60 % kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, oraz osoba prowadząca niepubliczną szkołę, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów o systemie oświaty
05110	Działalność gospodarcza	osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność
05111	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność
05112	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność
05122	Działalność gospodarcza	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60 % kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia
05200	Działalność gospodarcza	twórca
05201	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	twórca
05202	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	twórca
05300	Działalność gospodarcza	artysta
05301	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	artysta

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (kontynuacja)

Tytuł	Kategoria	Opis
05302	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	artysta
05400	Działalność gospodarcza	osoba prowadząca pozarolniczą działalność w zakresie wolnego zawodu
05401	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	osoba prowadząca pozarolniczą działalność w zakresie wolnego zawodu
05402	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	osoba prowadząca pozarolniczą działalność w zakresie wolnego zawodu
05430	Działalność gospodarcza	wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólnicy spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej
05431	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólnicy spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej
05432	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólnicy spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej
05440	Działalność gospodarcza	osoba prowadząca pozarolniczą działalność, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
05441	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	osoba prowadząca pozarolniczą działalność, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
05442	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	osoba prowadząca pozarolniczą działalność, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
05450	Działalność gospodarcza	osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
05700	Działalność gospodarcza	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia
05701	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (*kontynuacja*)

Tytuł	Kategoria	Opis
05702	Działalność gospodarcza - emeryci i renciści	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia
05722	Działalność gospodarcza	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia
05800	Urlop macierzyński	osoba prowadząca pozarolniczą działalność, której zasiłek macierzyński nie przekracza kwoty świadczenia rodzicielskiego
05801	Urlop macierzyński	osoba prowadząca pozarolniczą działalność, której zasiłek macierzyński nie przekracza kwoty świadczenia rodzicielskiego
05802	Urlop macierzyński	osoba prowadząca pozarolniczą działalność, której zasiłek macierzyński nie przekracza kwoty świadczenia rodzicielskiego
05810	Urlop macierzyński	osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność, której zasiłek macierzyński nie przekracza kwoty świadczenia rodzicielskiego
06100	Umowa o pracę	poseł lub senator pobierający uposażenie
06101	Umowa o pracę	poseł lub senator pobierający uposażenie
06102	Umowa o pracę	poseł lub senator pobierający uposażenie
07100	Umowa cywilnoprawna	stypendysta sportowy pobierający stypendium podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu albo wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu
07101	Umowa cywilnoprawna	stypendysta sportowy pobierający stypendium podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu albo wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu
07102	Umowa cywilnoprawna	stypendysta sportowy pobierający stypendium podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu albo wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu
07200	Umowa cywilnoprawna	stypendysta sportowy pobierający stypendium podlegający z tego tytułu wyłącznie ubezpieczeniom społecznym
07201	Umowa cywilnoprawna	stypendysta sportowy pobierający stypendium podlegający z tego tytułu wyłącznie ubezpieczeniom społecznym
07202	Umowa cywilnoprawna	stypendysta sportowy pobierający stypendium podlegający z tego tytułu wyłącznie ubezpieczeniom społecznym
08000	Inni	osoba wykonująca odpłatnie pracę na podstawie skierowania do pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania
09100	Bezrobotni	osoba bezrobotna pobierająca zasiłek dla bezrobotnych, osoba pobierająca świadczenie integracyjne
09101	Bezrobotni	osoba bezrobotna pobierająca zasiłek dla bezrobotnych, osoba pobierająca świadczenie integracyjne
09102	Bezrobotni	osoba bezrobotna pobierająca zasiłek dla bezrobotnych, osoba pobierająca świadczenie integracyjne

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (*kontynuacja*)

Tytuł	Kategoria	Opis
09110	Bezrobotni	osoba bezrobotna niepobierająca zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium
09111	Bezrobotni	osoba bezrobotna niepobierająca zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium
09200	Bezrobotni	osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które została skierowana przez powiatowy urząd pracy lub inny niż powiatowy urząd pracy podmiot kierujący oraz osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania studiów podyplomowych
09201	Bezrobotni	osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które została skierowana przez powiatowy urząd pracy lub inny niż powiatowy urząd pracy podmiot kierujący oraz osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania studiów podyplomowych
09202	Bezrobotni	osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które została skierowana przez powiatowy urząd pracy lub inny niż powiatowy urząd pracy podmiot kierujący oraz osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania studiów podyplomowych
09400	Inni	osoba zamieszkała w Rzeczypospolitej Polskiej pobierająca zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne
09410	Inni	osoba pobierająca zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne, zamieszkała w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)
10100	Duchowni	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru
10101	Duchowni	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru
10102	Duchowni	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru
10120	Duchowni	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od zadeklarowanej nadwyżki ponad minimalną podstawę wymiaru
10122	Duchowni	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od zadeklarowanej nadwyżki ponad minimalną podstawę wymiaru
10200	Duchowni	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, będący członkiem zakonu kontemplacyjno-klauzurowego lub misjonarzem, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru
10201	Duchowni	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, będący członkiem zakonu kontemplacyjno-klauzurowego lub misjonarzem, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru
10202	Duchowni	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, będący członkiem zakonu kontemplacyjno-klauzurowego lub misjonarzem, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru
10500	Inni	alumn seminarium duchownego, nowicjusz, postulanci i juniorysta, podlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (*kontynuacja*)

Tytuł	Kategoria	Opis
11100	Umowa o pracę	żołnierz niezawodowy w służbie czynnej
11101	Umowa o pracę	żołnierz niezawodowy w służbie czynnej
11102	Umowa o pracę	żołnierz niezawodowy w służbie czynnej
11110	Umowa o pracę	osoba odbywająca służbę zastępczą
11111	Umowa o pracę	osoba odbywająca służbę zastępczą
11120	Umowa o pracę	osoba odbywająca nadterminową zasadniczą służbę wojskową
11130	Mundurowi	osoba odbywająca okresową służbę wojskową
11131	Mundurowi	osoba odbywająca okresową służbę wojskową
11140	Mundurowi	funkcjonariusz w służbie kandydackiej oraz kandydat na żołnierza zawodowego
11142	Mundurowi	funkcjonariusz w służbie kandydackiej oraz kandydat na żołnierza zawodowego
11200	Mundurowi	żołnierz zawodowy
11201	Mundurowi	żołnierz zawodowy
11202	Mundurowi	żołnierz zawodowy
11300	Mundurowi	funkcjonariusz Policji
11301	Mundurowi	funkcjonariusz Policji
11302	Mundurowi	funkcjonariusz Policji
11310	Mundurowi	funkcjonariusz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu
11311	Mundurowi	funkcjonariusz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu
11320	Mundurowi	funkcjonariusz Straży Granicznej
11321	Mundurowi	funkcjonariusz Straży Granicznej
11330	Mundurowi	funkcjonariusz Państwowej Straży Pożarnej
11331	Mundurowi	funkcjonariusz Państwowej Straży Pożarnej
11332	Mundurowi	funkcjonariusz Państwowej Straży Pożarnej
11340	Umowa o pracę	funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej
11341	Umowa o pracę	funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej
11342	Umowa o pracę	funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej
11350	Mundurowi	funkcjonariusz Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego albo Biura Ochrony Rządu
11351	Mundurowi	funkcjonariusz Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego albo Biura Ochrony Rządu
11400	Mundurowi	funkcjonariusz Służby Więziennej
11401	Mundurowi	funkcjonariusz Służby Więziennej
11402	Mundurowi	funkcjonariusz Służby Więziennej
11500	Mundurowi	osoba w stanie spoczynku pobierająca uposażenie

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (*kontynuacja*)

Tytuł	Kategoria	Opis
11501	Mundurowi	osoba w stanie spoczynku pobierająca uposażenie
11502	Mundurowi	osoba w stanie spoczynku pobierająca uposażenie
11510	Mundurowi	osoba pobierająca uposażenie rodzinne
11511	Mundurowi	osoba pobierająca uposażenie rodzinne
11512	Mundurowi	osoba pobierająca uposażenie rodzinne
11520	Mundurowi	osoba pobierająca uposażenie po zwolnieniu ze służby lub świadczenia pieniężne o takim samym charakterze
11521	Mundurowi	osoba pobierająca uposażenie po zwolnieniu ze służby lub świadczenia pieniężne o takim samym charakterze
11522	Mundurowi	osoba pobierająca uposażenie po zwolnieniu ze służby lub świadczenia pieniężne o takim samym charakterze
11530	Umowa o pracę	żołnierz lub funkcjonariusz, za którego jest obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w związku ze zwolnieniem ze służby lub utratą prawa do emerytury bądź renty
11532	Umowa o pracę	żołnierz lub funkcjonariusz, za którego jest obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w związku ze zwolnieniem ze służby lub utratą prawa do emerytury bądź renty
12110	Inni	osoba przebywająca na urlopie wychowawczym
12111	Inni	osoba przebywająca na urlopie wychowawczym
12112	Inni	osoba przebywająca na urlopie wychowawczym
12400	Urlop macierzyński	osoba pobierająca zasiłek macierzyński
12401	Urlop macierzyński	osoba pobierająca zasiłek macierzyński
12402	Urlop macierzyński	osoba pobierająca zasiłek macierzyński
12500	Inni	osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, która bezpośrednio przed podjęciem opieki podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność
12600	Inni	osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, która bezpośrednio przed sprawowaniem opieki podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako zleceniobiorca
12700	Inni	osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, która bezpośrednio przed podjęciem opieki podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność albo ze zleceniobiorcą
12800	Inni	osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, która bezpośrednio przed podjęciem opieki podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako osoba duchowna
12900	Inni	osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, podlegająca wyłącznie ubezpieczeniu emerytalnemu

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (*kontynuacja*)

Tytuł	Kategoria	Opis
13100	Inni	osoba, która na podstawie odrębnych przepisów lub układów zbiorowych pracy pobiera świadczenie socjalne wypłacane w czasie urlopu innego niż kolejowy
13200	Inni	osoba pobierająca zasiłek socjalny na czas przekwalifikowania zawodowego i poszukiwania nowego zatrudnienia
13220	Inni	osoba pobierająca świadczenie socjalne w okresie zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy
13221	Inni	osoba pobierająca świadczenie socjalne w okresie zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy
13222	Inni	osoba pobierająca świadczenie socjalne w okresie zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy
14220	Inni	świadczeniobiorca, za którego jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo wójt, burmistrz lub prezydent miasta ma obowiązek opłacać składki
14221	Inni	świadczeniobiorca, za którego jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo wójt, burmistrz lub prezydent miasta ma obowiązek opłacać składki
14222	Inni	świadczeniobiorca, za którego jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo wójt, burmistrz lub prezydent miasta ma obowiązek opłacać składki
18110	Inni	student lub uczestnik studiów doktoranckich, za którego szkoła wyższa lub jednostka organizacyjna prowadząca studia doktoranckie jest zobowiązana do opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne
18300	Inni	słuchacz Krajowej Szkoły Administracji Publicznej
19000	Inni	osoba podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, na podstawie art. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
19001	Inni	osoba podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, na podstawie art. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
19002	Inni	osoba podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, na podstawie art. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
19100	Inni	osoba podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej
19101	Inni	osoba podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej
20100	Wymiar sprawiedliwości	sędzia
20101	Wymiar sprawiedliwości	sędzia
20102	Wymiar sprawiedliwości	sędzia
20200	Wymiar sprawiedliwości	prokurator, ławnik sądowy, aplikant Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (*kontynuacja*)

Tytuł	Kategoria	Opis
20201	Wymiar sprawiedliwości	prokurator, ławnik sądowy, aplikant Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury
20202	Wymiar sprawiedliwości	prokurator, ławnik sądowy, aplikant Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury
20300	Umowa o pracę	sędzia lub prokurator, za którego jest obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, w związku z rozwiązaniem lub wygaśnięciem stosunku służbowego
21100	Inni	dziecko lub uczeń niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu
21200	Inni	słuchacz zakładu kształcenia nauczycieli niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu
22100	Inni	kombatant, za którego składki na ubezpieczenie zdrowotne ma obowiązek opłacać Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
22300	Inni	osoba podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu uprawnienia do świadczeń alimentacyjnych na podstawie ugody sądowej lub prawomocnego orzeczenia sądu
22400	Rada nadzorcza	członek rady nadzorczej podlegający z tego tytułu wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu
22401	Rada nadzorcza	członek rady nadzorczej podlegający z tego tytułu wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu
22402	Rada nadzorcza	członek rady nadzorczej podlegający z tego tytułu wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu
22410	Rada nadzorcza	członek rady nadzorczej, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu
22411	Rada nadzorcza	członek rady nadzorczej, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu
22412	Rada nadzorcza	członek rady nadzorczej, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu
22420	Rada nadzorcza	członek rady nadzorczej, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, nie podlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu
22421	Rada nadzorcza	członek rady nadzorczej, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, nie podlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu
22422	Rada nadzorcza	członek rady nadzorczej, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, nie podlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu
24100	Inni	osoba objęta dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym lub wolontariusz, niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu, za którego składkę na ubezpieczenie zdrowotne dobrowolnie finansuje korzystający, o którym mowa w przepisach o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia (*kontynuacja*)

Tytuł	Kategoria	Opis
24101	Inni	osoba objęta dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym lub wolontariusz, niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu, za którego składkę na ubezpieczenie zdrowotne dobrowolnie finansuje korzystający, o którym mowa w przepisach o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
24102	Inni	osoba objęta dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym lub wolontariusz, niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu, za którego składkę na ubezpieczenie zdrowotne dobrowolnie finansuje korzystający, o którym mowa w przepisach o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
25001	Inni	emeryt lub rencista zamieszkały w Rzeczypospolitej Polskiej, którego składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana jest przez świadczeniobiorcę
25002	Inni	emeryt lub rencista zamieszkały w Rzeczypospolitej Polskiej, którego składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana jest przez świadczeniobiorcę
25011	Inni	emeryt lub rencista zamieszkały w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), którego składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana jest przez świadczeniobiorcę
25012	Inni	emeryt lub rencista zamieszkały w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), którego składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana jest przez świadczeniobiorcę
25101	Inni	emeryt lub rencista zamieszkały w Rzeczypospolitej Polskiej, którego składka na ubezpieczenie zdrowotne jest finansowana z budżetu państwa
25102	Inni	emeryt lub rencista zamieszkały w Rzeczypospolitej Polskiej, którego składka na ubezpieczenie zdrowotne jest finansowana z budżetu państwa
25111	Inni	emeryt lub rencista zamieszkały w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), którego składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana jest z budżetu państwa
25112	Inni	emeryt lub rencista zamieszkały w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), którego składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana jest z budżetu państwa
26000	Inni	osoba pobierająca nauczycielskie świadczenie kompensacyjne zamieszkała w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)
26001	Inni	osoba pobierająca nauczycielskie świadczenie kompensacyjne zamieszkała w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)

Tabela 56: Kategoria ubezpieczonego a tytuł ubezpieczenia *(kontynuacja)*

Tytuł	Kategoria	Opis
26002	Inni	osoba pobierająca nauczycielskie świadczenie kompensacyjne zamieszkała w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)
27001	Inni	osoba pobierająca emeryturę pomostową zamieszkała w Rzeczypospolitej Polskiej
27010	Inni	osoba pobierająca emeryturę pomostową zamieszkała w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)
30000	Zaległe	osoba, za którą należy rozliczyć i opłacić składki lub należne świadczenia w dokumentach rozliczeniowych składanych nie wcześniej niż za następny miesiąc, po ustaniu tytułu do ubezpieczeń
30001	Zaległe	osoba, za którą należy rozliczyć i opłacić składki lub należne świadczenia w dokumentach rozliczeniowych składanych nie wcześniej niż za następny miesiąc, po ustaniu tytułu do ubezpieczeń
30002	Zaległe	osoba, za którą należy rozliczyć i opłacić składki lub należne świadczenia w dokumentach rozliczeniowych składanych nie wcześniej niż za następny miesiąc, po ustaniu tytułu do ubezpieczeń
50000	Inni	inny tytuł do ubezpieczeń
50001	Inni	inny tytuł do ubezpieczeń
50002	Inni	inny tytuł do ubezpieczeń